

Tithe amach anseo á gcistiú

Faomhadh Iasachta de réir Contae

Clár Ábhar

1. Athbhreithniú Gnó

Litir leis an gCathaoirleach	2
Athbhreithniú an Phríomhfheidhmeannaigh	4
Bord Stiúrthóirí	8
Ár Straitéis	12
Foireann Bhainistíochta	15
Forbairtí Tithíochta	16
Inbhuanaitheacht agus Seirbhís do Chustaiméirí	20
Tithíocht Foscadh – Céim san aistear a fhad le Stádas Comhlachta Dheimhnithe	22

2. Rialachas

Tuarascáil na Stiúrthóirí	26
Rialachas Corparáideach	29
Tuarascáil an Choiste Iniúcháireachta agus Riosca	35

3. Ráitis Airgeadais

Tuarascáil an Iniúcháir Neamhspleách	41
Ráitis Airgeadais	44
Nótaí leis na Ráitis Airgeadais	49

4. Faisnéis Eile

Faisnéis Chorporáideach	81
-------------------------	----

Leanúint lenár bhfeidhmíocht thréan

Is cúis áthais dom é mo shéú Litir leis an gCathaoirleach bhliantúil dár dTuarascáil Bhliantúil don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017 a chur i láthair. Ba bhliain ghnóthach agus dhúshlánach i mbliana, agus lean éileamh ar mhaoiniú tithíochta sóisialta i measc comhlachtaí faofa tithíochta (CFTanna) agus údaráis áitiúla.

Tá a chéad bhliain tugtha chun críche anois ag an mBord nua, a ceapadh go luath in 2017, dá théarma cúig bliana agus is iomaí forbairt a thit amach le linn na gearrthréimhse sin.

Straitéis 2020

Nuair a fógraíodh an GAT 2020 breis agus bliain ó shin, shainaithníomar ceithre cholún straitéiseacha atá lárnach do sholáthar rathúil – a dhíríonn ar ár gCustaiméirí, oibriú lenár bpáirtithe leasmhara, comhoibriú leis an “Grúpa Tithíochta” níos fairsinge agus seirbhís den chéad scoth a chinntiú trí fheabhas a chur ar ár n-oibriochtaí inmheánacha.

Tá gliondar croí orm dul chun cinn tréan a thabhairt faoi deara i measc gach limistéir den ghnó, agus chruthaigh go leor dár ngníomhaíochtaí straitéiseacha gnó nua agus thacaigh siad le tithe nua a sholáthar ar fud na hearnála. Tá an GAT tiomanta go hiomlán i gcónaí do Atógáil Éireann:

Plean Gníomhaíochta don Tithíocht agus don Easpa Dídine de chuid an Rialtais.

Trí cheannaireacht a ghlacadh ar ár mBord agus ár mBainistíocht Shinsearach, tugadh borradh leanúnach mear faoi deara in iasachtaí a thabhairt do chomhlachtaí faofa tithíochta agus rinneadh idirchaidreamh ní ba mhó le húdaráis áitiúla, agus is an-dearfach an móiminteam go luath in 2018.

Roghnaigh mé trí ábhar a imreoidh tionchar mór ar chur i bhfeidhm Phlean Straitéiseach an GAT agus leag mé amach na saincheisteanna thíos. Is féidir teacht ar shonraí faoi na tionscnaimh faoinar tugadh in 2017 ar leathanach 14 den Tuarascáil seo.

Athrangú comhlachtaí faofa tithíochta

I Márta 2018, dheimhnigh Eurostat a chomhaontú leis an bPríomh-Oifig Staidrimh (an POS) gur cheart comhlachtaí faofa tithíochta a rangú in earnáil an rialtais, i.e., ‘laistigh den chlár comhardaithe’.

Cé gur shoiléirigh an tAire Eoghan Murphy nach gceadóidh sé d’athrangú srian a chur ar phleananna tógála tithe amach anseo CFTanna, méadaíonn an cinneadh an riosca go bhféadfadh cistí an rialtais láir a bheith teoranta chun forbairt bhreise tithíochta a mhaoiniú i measc comhlachtaí tithíochta laistigh den chlár comhardaithe. Sá chás go dtagann seo chun solais, chuirfí bac ar an gclár reatha forbartha faoina bhfuil CFTanna ag tabhairt chun aonaid nua tithíochta sóisialta a sholáthar mura sainaithnítear socruithe malartacha.

Thug an GAT borradh pras ar sholáthar airgeadais d'fhorbairt CFT le blianta beaga anuas, leanann sé le cistiú iomaíoch a bheith ar fáil aige don earnáil agus leanann sé a bheith sásta tacú le haon réiteach ar an dúshlán seo a bheartaítear.

Iasacht Tithíochta Atógáil Éireann

Tugadh suntas do sheoladh rathúil Iasacht Tithíochta Atógáil Éireann nua ag údaráis áitiúla i bhFeabhra 2018, mar chuid de réimse beart chun dul i ngleic leis an riachtanas reatha tithíochta. Tá an iasacht nua seo in ainm is úinéireacht tithíochta a dhéanamh níos inacmhainne do cheannaitheoirí céaduaire, a bhféadfadh nach mbeadh in ann íoc as morgáiste murach sin, agus tá fáil air ar fud na tíre.

Cuireann Iasacht Tithíochta Atógáil Éireann rátaí seasta fadtéarmacha iomaíocha 2% agus 2.25% ar fáil i gcaitheamh 25 agus 30 bliain, faoi seach. Baineadh seo amach le tacaíocht an GAT a chuir €200 milliún de mhaoiniú ráta sheasta ísealchostais ar fáil do na húdaráis áitiúla. Cuirfear maoiniú breise ar fáil nuair a theastaíonn sé.

Iasachtú le hOllscoileanna

I Meitheamh 2017, bronnadh cumhachtaí reachtúla ar an GAT chun iasachtú a dhéanamh le hInstitiúidí Ardoideachais (IAOanna) chun cóiríocht nua do mhic léinn a fhorbairt. Cuirfidh na cumhachtaí nua seo ar chumas IAOanna teacht ar mhaoiniú ráta sheasta fhadtéarmaigh ísealchostais an GAT le haghaidh tithíochta ar an gcampas agus amach ón gcampas do mhic léinn, agus laghdóidh seo, leis sin, costais na dtionscadal siúd a mbíonn ar

Ollscoileanna íoc astu agus cuirfidh sé feabhas ar inacmhainneacht do mhic léinn. Bainfear tairbhe as cóiríocht nua do mhic léinn a sholáthar, chomh maith, mar gheall go gcuirfidh sé stoc cíosa reatha ar fáil chun tacú le tithíocht bhreise shóisialta agus inacmhainne.

Buíochas

Braitheann an GAT go mór ar chúnamh agus comhoibriú a bpáirtithe leasmhara go léir. Gabhaimid ár mbuíochas lena dtacaíocht, go háirithe leis an Aire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil, an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, agus an tAire Airgeadais, agus lena bhfoireann. Is mór againn an obair atá déanta ag Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, an Banc Ceannais, ár n-iniúcháirí, dlíodóirí agus baincéirí agus cuirimid fáilte roimh an dea-chaidreamh leanúnach atá againn lenár gcustaiméirí.

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil le mo chomhalta Boird as a rannchuidiú fíor-luachmar le linn a gcéad bhliana agus táim ag tnúth le ceithre bliana eile d'idirchaidreamh a dhéanamh leo. Ar deireadh, agus ar an rud is tábhachtaí, ba mhaith liom mo bhuíochas a chur in iúl d'fhoireann an GAT, nach bhféadfaí obair an GAT a dhéanamh murach iad.

An tOllamh Michelle Norris
CATHAOIRLEACH

An 30 Aibreán 2018

Ag tacú le tithe nua a sholáthar

Is deas liom a dheimhniú gur lean ag éirí go maith leis an GAT i gcaitheamh 2017 agus tuairiscíodh gnóthachan €21.8 milliún, a gineadh trí chorrlaigh theanna ar ár bpunann shubstainteach iasachta. Tá an GAT i suíomh láidir airgeadais, agus is ionann cúlchistí coimeádta agus €172 milliún chun íoc as na rioscaí airgeadais sa ghnólacht.

Tá sé díreach breis agus bliain ó sainaitníodh ceithre cholún straitéiseacha inár straitéis a bhfuil páirt lárnach acu inár soláthar rathúil. Tugaimid faoi thithe a nuálú, comhoibriú agus tithe a sholáthar agus rinneadh dul chun cinn substainteach in 2017 i ngach ceann de na limistéir seo. Leagann an tOllamh Michelle Norris, in athbhreithniú an Chathaoirigh a scríobh sí, roinnt sonraí amach faoin nuálaíocht agus comhoibriú faoinar thug an GAT, ónar eascair fíor-sholáthar.

Iasachtú

Táimid ag déileáil anois go díreach le fiche a haon CFT agus leanann ár n-earnáil iasachtaithe le sár-bhorradh a thabhairt le fios. Tháinig borradh 29% aníos ó €260 milliún in 2016 go dtí €336 milliún in 2017 ar fhaomhadh iasachta an GAT. Tháinig méadú 36%, chomh maith, ar réamhíocaíochtaí iarbhir iasachta aníos ó €126 milliún in 2016 go dtí €171 milliún in 2017. Thacaigh na hiasachtaí a réamhíocach go díreach le 1,141 teach nua a sholáthar - 573 trí éadail agus 568 i dtithe nuathógtha. Léirítear ar leathanaigh 16 go 19 den Tuarascáil Bhliantúil an táirge den chéad scoth atá á sholáthar ag CFTanna ar fud na tíre.

Ábhar suaimhnis é an tiomantas a léirigh an tAire Eoghan Murphy le déanaí do thacaíocht leanúnach Rialtais do ghníomhaíocht CFT. Tá baint lárnach ag an earnáil seo i gcónaí in Atógáil Éireann a sholáthar go rathúil agus tá sé ríthábhachtach go leanann CFTanna le teacht a bheith acu ar chistiú ísealchostais an GAT

d'fhonn go mbainfidh siad a spriocanna amach chun tithíocht shóisialta a sholáthar.

Níl luas an iasachtaithe d'údaráis áitiúla ar an leibhéal de bhorradh CFT, ach is fiú a thabhairt chun suntais go bhfuil idirchaidreamh méadaithe le ÚÁanna le bliain anuas. Táim muiníneach go mbainfidimid borradh substainteach amach in iasachtú sa limistéar seo sna blianta amach romhainn de réir mar a thagann íslíu ar shrianta buiséadaithe.

Gach bliain, tugann an Bord cuairteanna ar fhorbairtí tithíochta sóisialta, a a éascaíonn casadh le rogha fairsing daoine a thugann go díreach faoi thithíocht shóisialta a sholáthar, agus eolas ó bhunfhoinsí ar na dúshláin atá i gceist. In 2017, thug an Bord cuairteanna suimiúla agus faisnéiseacha ar thrí scéim nua i Luimneach, atá cistithe ag an GAT, anuas ar phlé mionsonraithe a chur ar bun le hoifigigh Chomhairle Contae Luimnigh ar thithíocht shóisialta a sholáthar sa limistéar.

Tá súil leis, chomh maith, go gcuirfear tús go luath le hiasachtú le hOllscoileanna agus tá súil leis na chéad iarratais ar iasacht go gairid, agus tá tarraingt anuas le déanamh ina dhiaidh sin i mblianta ina dhiaidh sin de réir mar a bhaineann tionscadail céim thógála amach.

Rátaí úis

Leanann rátaí úis a bheith ar leibhéal atá níos ísle ná mar a bhí riamh roimhe seo agus cruthaíonn siad deis

don GAT agus dár gcustaiméirí. Ba dheas linn go rabhamar in ann ciorrú ar rátaí iasachtaithe a chur ar aghaidh chuig ÚÁanna i rith na bliana agus chun maoiniú ísealchostais, fadtéarmach seasta a chur ar fáil dóibh chun cabhrú leo inacmhainneacht agus inbhuanaitheacht a mhéadú ina bpunanna iasachta.

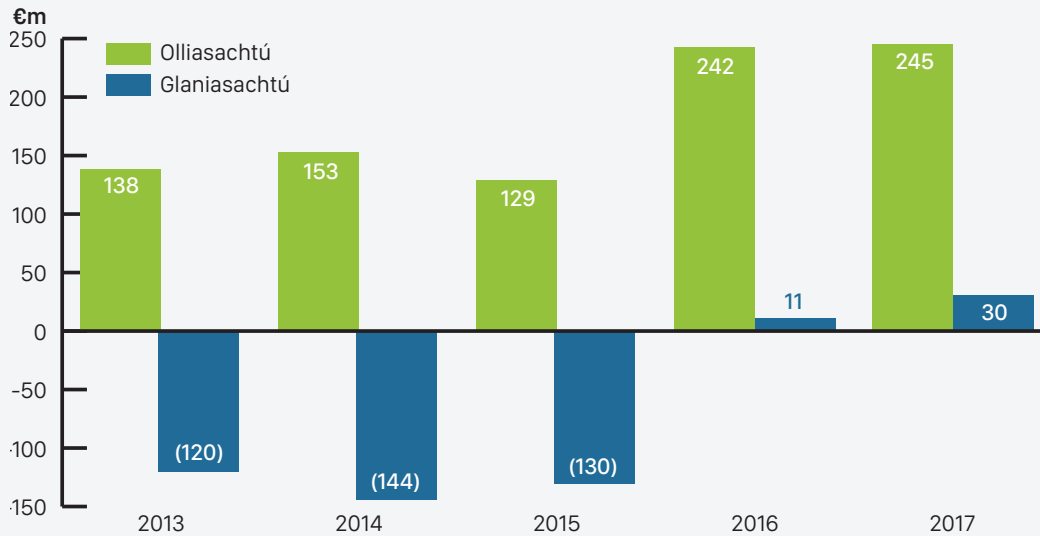
Ba dheas linn, chomh maith, go raibh ar ár gcumas cabhrú le húdaráis áitiúla san fhorbairt táirge a rinne siad ar Iasacht Tithíochta Atógáil Éireann dá gcuid, trí chistiú ráta sheasta fadtéarmach a fháil d'fhonn gur féidir leis na ÚÁanna morgáistí ráta sheasta 25 bliain a chur ar fáil ar 2%. Is an-fhiúntach an chinnteacht agus an inacmhainneacht a chruthaíonn an maoiniú seo do chás morgáiste do cheannaitheoirí céaduaire.

Cistiú

Leanann an GAT lena bhonn cistithe a éagsúlú, agus maoiniú fadtéarmach iomaíoch ón mBanc Eorpach Infheistíochta, ó Bhanc Forbartha Chomhairle na hEorpa agus ón GBCN, agus asraon mealltach a chur ar tairiscint do ÚÁanna dá mbarrachais shealadacha airgid thirim. Leanfaidh an GAT le próifíl aibíochta a phunainn chistithe a fhairsingiú sna blianta amach romhainn.

Eascróidh coigiltí thart ar €8 milliún sa bhliain as aibíocht bhanna leagáide ráta sheasta 30 bliain ar 8.75%, a rinneadh a athmhaoiniú ar rátaí a bhí i bhfad ní b'ísele. Beimid in ann coigiltí comhfhreagracha a chur ar aghaidh dár gcustaiméirí.

RÉAMHÍOCAÍOCHTAÍ AGUS FUASCAILTÍ IASACHTA

Bainistíocht Riosca

Baineann tábhacht lárnach i dtaobh ár n-oibríochtaí le bainistíocht a dhéanamh ar riosca laistigh den GAT. Déanann ár gCoiste Bainistíochta Riosca maoirseacht ar mhonatóireacht a dhéanamh ar riosca agus buanmhír é ar chlár an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca.

Oibríonn an Bord go dlúth leis an mbainistíocht go leanúnach chun próisis bhainistíochta riosca agus an phróifíl riosca laistigh den ghnó a fhorbairt agus a fheabhsú. Cuimsíonn na príomhlíonáirí athbhreithnithe bainistíocht a dhéanamh ar chreidmheas, leachtacht, riosca margaidh agus oibríochtúil, agus mínítear a gcuid sonraí i gcaitheamh na tuarascála seo.

Rialachas

Cuireann Bord na Stiúrthóirí athbhreithnithe agus plé bliantúil ar bhun ar a fheidhmíocht ar bhonn aonair agus i dteannta a chéile araon – chun bealaí a lorg chun feabhas a chur ar a rannchuidiú le borradh inbhuanaithe ár ngnó. Tá taithí nach beag an mBord, i dteannta a chéile, i limistéir an bheartais tithíochta sóisialta, na hearnála tógála, airgeadais, an dlí agus na baincéireachta. Is deas liom a thabhairt le fios go bhfuil 6 chomhalta fhireanna agus bhaineanna sa Bhord reatha 12 dhuine.

Is féidir teacht ar shonraí breise faoi chomhlíonadh na riachtanas rialachais ag an GAT sa Tuarascáil ar Rialachas Corparáideach ar leathanach 29.

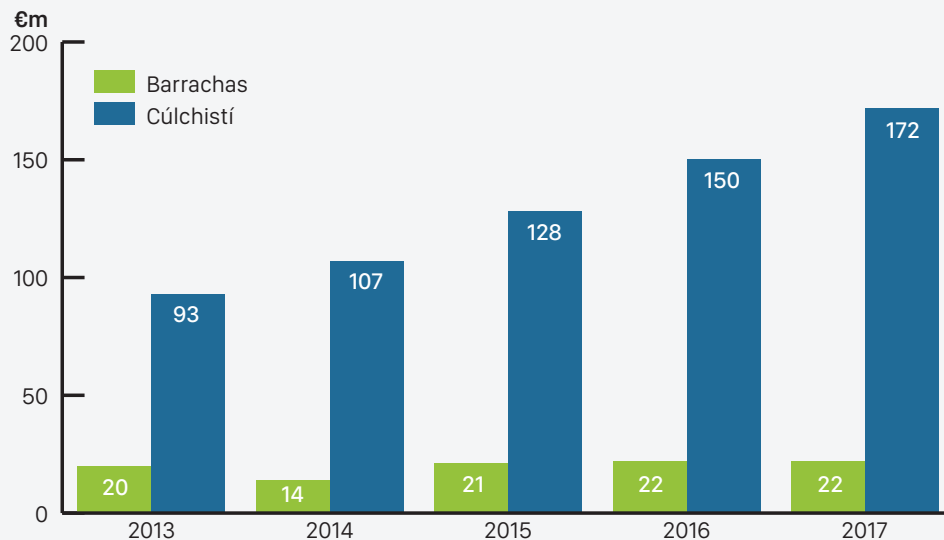
Ionchas

Bainim an tátal as, mar thoradh ar na tionscnaimh iasachtaithe le ÚÁanna don Iasacht Tithíochta Atógáil Éireann agus an fhéidearthacht chun iasacht nua a thabhairt d'Ollscoileanna, i dteannta filleadh údarás áitiúil ar an margadh, go bhfuil an t-ionchas don GAT an-dearfach, go deimhin. Is é ár ról go fóill soláthar tithíochta a éascú trí mhaoiniú oiriúnach a tháirgeadh agus tá muinín agam go sáróimid an dúshlán sin, ar a laghad.

Buíochas

Ba mhaith liom mo bhuíochas a chur in iúl don tacaíocht a thug mo Chathaoirleach, an tOllamh Michelle Norris, a leanann lena heolas agus taithí fhairsing ar thithíocht shóisialta a chur i ngníomh ina n-idirghníomhuithe leis an bhfoireann Bhainistíochta Sinsearaí. Gabhaim buíochas, chomh maith, leis an mBord a leanann le dúshlán a chur romhainn agus sinn a threorú ar na bealaí is cneasta.

BARRACHAS AGUS CÚLCHISTÍ 2013-2017

Lámh mhór chúnta is ea an cúnamh leanúnach a thugann mo chomhghleacaithe sa Roinn Tithíochta agus sa Ghníomhaireacht Tithíochta. Caithfear buíochas a chur in iúl, chomh maith, do na haturnaetha in McCann FitzGerald, mar gheall gur tháinig méadú ar a gcuid oibre ar aon dul leis an mborradh a tháinig ar iasachtú CFT.

Ar deireadh, gabhaim míle buíochas leis an bhfoireann san GAT – as an dea-spion a bhí oraibh agus as oibriú go dian i rith na bliana. Bíonn cúrsaí i bhfad níos fusa dom mar gheall gurb eol dom cáilíocht na foirne mórthimpeall orm.

Barry O'Leary

PRÍOMHOIFIGEACH FEIDHMIÚCHÁIN

An 27 Márta 2018

Bord Stiúrthóirí

An tOllamh Michelle Norris Cathaoirleach

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh í i dtosach i bhFeabhra 2012 agus rinneadh í a athcheapadh in Eanáir 2017 mar Chathaoirleach agus Comhalta Boird neamhfheidhmiúcháin (ex-officio).

Ballraíocht ar choistí

Coistí Creidmheasa, Airgeadais agus Luach Saothair.

Taithí ghairme

Ceann Scoile i Scoil Bheartais Shóisialta, Oibre Sóisialta agus Ceartais Shóisialta UCD. Díreann ábhair spéise múinteoireachta agus taighde Michelle ar bheartas tithíochta sóisialta agus athghiniúint uirbeach. I rith a gairm bheatha, rinne sí stiúradh ar 20 tionscail taighde nó ghlac sí páirt iontu ar na saincheisteanna seo agus chuir sí breis agus 100 foilseachán ar na torthaí le chéile. D'fhoilsigh Palgrave Macmillan an leabhar is déanaí le Michelle, dar teideal Property, Family and the Irish Welfare State, in 2016.

Barry O'Leary Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh é i Lúnasa 2013 agus athcheapadh é in Eanáir 2017 mar Chomhalta Boird (ex-officio).

Ballraíocht ar choistí

Coistí Creidmheasa agus Airgeadais.

Taithí ghairme

Cuntasóir é Barry de réir gairme agus tá taithí aige ar dhócmhainneacht agus d'oibrigh sé roimhe seo leis an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Ó 1988, d'oibrigh Barry le is an nGníomhaireacht Airgeadais do Thithe, agus bhí ról Rialtóir Airgeadais/Rúnaí na Cuideachta agus Ceann an Chisteáin aige. Ceapadh Barry mar Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin i Meán Fómhair 2012.

Padraic Cafferty Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh é i dtosach i Márta 2012 agus athcheapadh é in Eanáir 2017 mar Chomhalta Boird neamhfheidhmiúcháin.

Ballraíocht ar choistí

An Coiste um Athbheithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird agus an Coiste Creidmheasa.

Taithí ghairme

Is Bunaitheoir agus Cathaoirleach é ar Datascan, tá sé ina Chathaoirleach Feidhmiúcháin ar Northwood Technology Ltd. agus tá sé ina Dhilseánach ag Ionad Gnó Westpoint agus Ionad Gnó Sigmund, Glas Naíon, Baile Átha Cliath. Tá Pádraic ina bhall den Institiúid Stiúrthóirí agus b'iar-Uachtarán é ar an Institute of Directors agus ina Iar-Uachtarán ar Chumann Thionscal Slándála na hÉireann. Feidhmeann Pádraic mar stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin ar an Údarás Slándála Príobháidí.

Emma Cunningham

Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh í in Eanáir 2017 mar Chomhalta Boird neamhfheidhmiúcháin (ex officio).

Ballraíocht ar choistí

An Coiste Iníúcháireachta agus Riosca.

Taithí ghairme

Tá sí ina Príomhoifigeach i Rannán Baincéireachta na Roinne Airgeadais, agus bíonn sí ag déileáil le raon saincheisteanna lena n-áirítear polasaí le haghaidh na n-earnálacha baincéireachta agus iocaíochta, in Éirinn agus ar leibhéal an Aontais Eorpaigh. Bhí poist éagsúla ag Emma sa Roinn, lena n-áirítear obair mar Chomhairleoir Buiséid i mBuanionadaíocht na hÉireann san Aontas Eorpach.

Clare Curley

Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh í in Eanáir 2017 mar Chomhalta Boird neamhfheidhmiúcháin (ex officio).

Ballraíocht ar choistí

Coistí Airgeadais agus Luach Saothair.

Taithí ghairme

Stiúrthóir Seirbhísí, atá freagrach as Tithíocht ag Comhairle Contae Thiobraid Árann.

D'oibrigh Clare roimhe sin mar Stiúrthóir Seirbhísí le haghaidh Acmhainní Daonna agus Seirbhísí Corparáideacha agus bhí sí freagrach as Seirbhísí Dóiteáin agus Éigeandála. Tá sí ina Stiúrthóir Dúiche do Chaiseal i dTiobraid Árann agus tá BA aici sa Bhainistíocht Phoiblí.

Brian Fitzpatrick

Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh í i Márta 2017 mar Chomhalta Boird neamhfheidhmiúcháin.

Ballraíocht ar choistí

An Coiste Iníúcháireachta agus Riosca.

Taithí ghairme

Is cuntasóir é Brian a bhfuil taithí fhairsing aige i dtionscal an airgeadais morgáistí, agus bhí sé ina Cheann Airgeadais roimhe sin le Cumann Foirgníochta First National. D'oibrigh Brian níos déanaí mar Stiúrthóir Airgeadais agus mar Rúnaí Cuideachta le BAM Contractors Ltd, an chuideachta innealtóireachta sibhialta agus tógála is mó in Éirinn, go dtí gur imigh sé ar scor dhá bhliain ó shin. Tá sé fós ina Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin ar an gCuideachta sin.

Cothromaíocht Inscne 50%: Tá cóimheas 50% ann idir Comhaltaí Boird baineann agus fireanna

Bord Stiúrthóirí (ar lean)

Aileen Hayden Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh í i Márta 2017 mar Chomhalta Boird neamhfheidhmiúcháin.

Ballraíocht ar choistí

An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca.

Taithí ghairme

Is atur nae í Aileen a bhfuil céim aici san Eacnamaíocht. Tá PhD aici i mbeartas tithíochta ó UCD. Bhí sí ina ball de Sheanad Éireann idir 2011 agus 2016, mar ar fhóin sí ina Leas-Chathaoirleach ar Chomhchoiste Airgeadais, Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe an Oireachtais. Faoi láthair tá sí ina cathaoirleach ar Threshold, an Carthanas Tithíochta Náisiúnta agus bhí sí i measc na mball bunaithe ar an mBord um Thionóntachtaí Cónaithe.

William Johnston Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh í i Márta 2017 mar Chomhalta Boird neamhfheidhmiúcháin.

Ballraíocht ar choistí

An Coiste Creidmheasa agus an Coiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird.

Taithí ghairme

Is atur nae é a bhfuil MA aige san eacnamaíocht agus sa riarachán ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath. Bhí William ina chomhpháirtí le Arthur Cox ar feadh 30 bliain agus é ina Cheann ar an Rannóg Airgeadais. Bhí sé ina Chathaoirleach ar Rannán Dhlí na Baincéireachta den Chumann Barra Idirnáisiúnta. Tá sé ina bhall de Ghrúpa Athbhreithnithe Dhlí na gCuideachtaí agus ina Rúnaí Oinigh ar an Ospidéal Náisiúnta Máithreachais.

Michael Murray Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh é i dtosach i Márta 2012 agus athcheapadh é in Eanáir 2017 mar Chomhalta Boird neamhfheidhmiúcháin.

Ballraíocht ar choistí

An Coiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird agus an Coiste Creidmheasa.

Taithí ghairme

Céimí san eacnamaíocht ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath é Michael idir 1977 go dtí 2002 agus thug sé faoi róil shinsearacha éagsúla i Londain agus i mBaile Átha Cliath sa bhaincéireacht. In 2004 thosaigh sé ag oibriú leis an gCoimisiún Eorpach, áit ar fhan sé go dtí 2010, mar a raibh sé freagrach as comhairle a chur ar an gCoimisinéir Margaidh Inmheánaigh maidir le baincéireacht agus rialáil na margaí urrús. Bíonn Michael ag trácht ar shaincheisteanna infheistíochta sa nuachtán The Sunday Business Post.

Lianne Patterson

Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh í i Márta 2017 mar Chomhalta Boird neamhfheidhmiúcháin.

Ballraíocht ar choistí

An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca agus an Coiste um Athbheithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird.

Taithí ghairme

Tá sí ina Stiúrthóir ar Sholáthar Ceartais agus ina Stiúrthóir Airgeadais ó bhí 2013 ann agus ina Chomhalta Boird Feidhmiúcháin ar Choiste Iniúchóireachta na Roinne sa Roinn Dlí agus Cirt i dTuaisceart Éireann.

Cuntasóir cairte í Lianne de réir gairme agus chaith sí go leor dá ghairm bheatha i ról bhainistíochta in Deloitte agus PwC. Sular ceapadh í lena ról reatha, d'fhóin sí mar Leas-Rúnaí agus Stiúrthóir Airgeadais Sinsearach sa Roinn Bonneagair i dTuaisceart Éireann idir 2008 agus 2013.

Derek Rafferty

Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh í in Eanáir 2017 mar Chomhalta Boird neamhfheidhmiúcháin (ex officio).

Ballraíocht ar choistí

An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca agus an Coiste Airgeadais agus Luach Saothair.

Taithí ghairme

Príomhoifigeach sa Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil é Derek atá freagrach as Beartas Tithíochta Sóisialta. Roimhe sin d'oibrigh Derek i Ranna éagsúla Rialtais lena n-áirítear an Roinn Iompair, áit ar oibrigh sé i ról éagsúla lena n-áirítear Ceann an Aonaid um Shlándáil Eitlíochta agus i gCoimisiún an AE (Ard-Stiúrthóireacht na nGnóthaí Eacnamaíocha agus Airgeadais).

Jennifer Ward

Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin

Ceapachán leis an mBord

Ceapadh í i Márta 2017 mar Chomhalta Boird neamhfheidhmiúcháin.

Ballraíocht ar choistí

An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca.

Taithí ghairme

Comhalta í Jennifer den Bhord Stiúrthóirí agus comhalta í den choiste "Growing Our Business" de chuid Comhlachas Tithíochta Clúid ó bhí Aibreán 2015 ann. Tá sí ina comhpháirtí le PwC Advisory-Consulting ó Eanáir 2015 i leith.

Cothromaíocht Inscne 50%: Tá cóimheas 50% ann idir Comhaltaí Boird baineann agus fireanna

Creat straitéiseach a thugann faoinár misean agus fíis a chomhlíonadh

D'fhoilsigh an GAT Straitéis an GAT 2020 i Meán Fómhair 2016. Tacaíonn agus cuireann sí le Atógáil Éireann: Plean Gníomhaíochta do Thithíocht agus Easpa Dídine agus Straitéis Tithíochta Sóisialta 2020 ón Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil.

D'fhorbair Foireann Cheannaireachta an GAT 2020 le hionchur ó fhoireann go léir an GAT, agus i gcomhairle le:

- oifigigh ón Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil, an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, agus an Roinn Airgeadais;
- údarais áitiúla; agus,
- comhlachtaí faofa tithíochta agus a n-eagraíochtaí ionadaíocha.

Scaipeadh an straitéis deiridh ar gach ceann de na ranna thuas, anuas ar ionadaithe tofa – Airí, TDanna agus Seanadóirí; na Nuachtáin; agus comhlachtaí ábhartha eile. Ba dhearfach don aiseolas.

Ár gColúin Straitéiseacha

Custaiméirí agus Iomaitheoirí

Beidh ár bpunann ghnó méadaithe aníos go dtí €5 billiún againn trí tháirgí nuálacha a thabhairt isteach i measc custaiméirí reatha agus nua

Páirtithe Leasmhara

Bainfidh taitneamh as cáil a bheith orainn i dtaobh sármhaitheasa i measc ár bpáirtithe leasmhara ar soiléir go dtuigeann siad agus gur mór acu tairiscintí an GAT

Idirspheáchas Eagraíochta

Glacfaimid le ról comhcheannaireachta i bhforbairt agus tabhairt faoi réiteach Tithíochta Sóisialta in Éirinn

Cumas Inmheánach

Cuirfidh sárshuibhís ar fáil do chustaiméirí trí fhoireann ghairmiúil agus thiomanta atá bródúil chun oibriú sa GAT

Ár gColúin Straitéiseacha (ar lean)

Tugtar sa mhéid seo a leanas achoimre ardeibhéil ar na príomhghníomhartha faoinar tugadh in 2017.

Réamhíocaíochtaí iasachta – Bhí glaniasachtú beagán ní b'ísle ná sprioc €90 milliún 2017 de ghlániasachtú mar gheall ar iasachtú údaráis áitiúil a bhí ní b'ísle ná mar a raibh coinne leis. Réamhíocadh €245 milliún d'olliasachtú in 2017, agus réamhíocadh €171 do CFTanna (in aghaidh sprioc €130 milliún sa phlean). Tuartar sa Phlean go n-íocfar €195 milliún i nglániasachtú don bhliain 2018.

Reachtaíocht nua – Cuireadh tús le reachtaíocht nua i Meitheamh 2017, a chuir ar chumas an GAT chun iasachtú a dhéanamh le hollscoileanna chun cóiríocht nua do mhic léinn a fhorbairt. Tugtar le fios go luath go meallfaidh seo gnó suntasach nua i gcaitheamh shaolré an Phlean.

Cruinnithe le hAíré – Tá beartas gníomhach ag an GAT d'idirchaidreamh a dhéanamh le agus casadh le hAíré Tithíochta. Chas an Bhainistíocht Shinsearach leis an Aire reatha Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil, Eoghan Murphy, T.D., trí huairé ó ceapadh é i Meitheamh 2017.

Coistí Straitéise – Tugadh cuireadh don GAT cur i láthair a dhéanamh le Coiste um Beartas Straitéiseach Airgeadais Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus, ina dhiaidh sin, lena Coiste Beartais Straitéisigh um Thithíocht.

Cruinnithe le custaiméirí – Chas Bainistíocht Shinsearach an GAT le, agus rinne siad cur i láthair le Príomhfheidhmeannaigh údaráis áitiúil, Cinn Airgeadais agus Stiúrthóirí Tithíochta ag roinnt seimineáir/comhdhálacha ar leith le bliain anuas. Chruthaigh seo idirghníomhú suntasach le hoifigigh údaráis áitiúil agus chabhraigh sé le próifíl chorparáideach an GAT a ardú. Chuir an GAT cruinnithe déthaobhacha ar bun le hÚdaráis Áitiúla Bhaile Átha Cliath, Chorcaí, Luimnigh agus Lú anuas ar shraith cruinnithe déthaobhacha le CFTanna ó foilsíodh an Plean.

Cistiú – Cuireadh leis an tairiscint reatha táirgí nuair a tugadh comhaontú saoráidí €200 milliún agus €150 milliún chun críche leis an mBanc Eorpach Infheistíochta agus Banc Forbartha Chomhairle na hEorpa, faoi seach. Chuir na saoráidí seo ar chumas an GAT maoiniú ráta sheasta fadtéarmach a thairiscint do ÚÁanna agus CFTanna ar na rátaí is fearr sa mhargadh, agus baineann páirt lárnach aige seo lenár straitéis. Ina theannta sin, shocraigh an GAT breis agus €400 milliún de mhaoiniú fadtéarmach ráta sheasta ón GBCN.

Dámhachtainí scéim na CFTanna – Bhain cúig scéim CFT, atá cistithe ag an GAT dámhachtainí amach ó Chomhairle na hÉireann um Thithíocht Shóisialta in 2017. Ba iad na catagóirí a buadh:

- Clúid Housing: Bhain 'Imeachadh Pobail in dTithíocht' nua amach dá nAthlonnú Dídeanaithe Síriacha;
- Focus Housing: Bhuain 'Tionscadail do Dhaoine gan Dídean' (beirt bhuaiteoirí) bua amach i dtaobh Chlós an Chnocáin Ghlais, Crois Araid, Baile Átha Cliath;
- Respond! Housing Bhuaigh Tithíocht: 'Tithíocht do Dhaoine Breacaosta' (buaiteoir tionscadail mhóir) i ngeall ar Choláiste Naomh Eoin, Port Láirge;
- Bhuaigh Iontaobhas Uíbh Eachach: 'Tionscnaimh Chomhoibrithe' i ngeall ar Chúirt an Eanaigh Mhóir, Baile Formaid; agus
- Bhuaigh Túath Housing: 'Tithíocht do Theaghlaigh' i ngeall ar Thornwood, Beaumont, Baile Átha Cliath 9.

An Fhoireann Bhainistíochta

Seán Cremen
Ceann an Chisteáin

Tá breis is tríocha bliain de thaithí ag Seán ag oibriú go príomha sa Chisteán agus i Margaí Caipitil le Banc-Aontas Éireann agus Keppel TatLee Bank i Singeapór. Roimhe sin bhí Seán ag oibriú mar Stiúrthóir Feidhmiúcháin ar Bhord Morgáiste Bhanc-Aontas Éireann agus thosaigh sé ag oibriú leis an GAT mar Cheann an Chisteáin in 2014.

Tom Conroy
Ceann Airgeadais agus Rúnaí na Cuideachta

Is cuntasóir é Tom a d'oibrigh leis an GAT ó bhí 1999 ann i roinnt príomhról éagsúla airgeadais, sular ceapadh é lena ról reatha in 2008. Mar sin, tá taithí fhairsing aige i ngach gné de ghnó an GAT. Roimhe sin d'oibrigh Tom mar chuntasóir le Jurys Hotel Group plc.

Damian Flynn
Cuntasóir Airgeadais

Thosaigh Damian ag oibriú leis an GAT in 2000 agus faoi láthair tá ról an Chuntasóra Airgeadais aige, a dhéanann bainistiú ar fhoireann Seirbhísí Corparáideacha an GAT. Tá MA sa Bhainistíocht Airgeadais agus Ard-Diplóma sa Bhainistíocht Phoiblí bainte amach aige. Roimhe seo d'oibrigh Damian san earnáil phríobháideach le haghaidh Irish Cement Ltd, (cuid de CRH Group), áit ar cháiligh sé mar chuntasóir.

Maria O'Reilly
Oifigeach Iasachtaithe Sinsearach

Faoi láthair déanann Maria bainistiú ar fhoireann Seirbhísí Iasachtaithe an GAT. Bhain sí céim Bhaisiléara sa Staidéar Gnó (Onóracha) amach ó Institiúid Teicneolaíochta Phort Láirge in 2006. D'oibrigh Maria leis an GAT ó bhain sí a céim amach, agus bhí ról éagsúla aici mar Chúntóir Cuntas agus Feidhmeannach Sinsearach in earnáil na CFTanna.

Cistiú a sholáthar d'fhorbairtí tithíochta sóisialta

Tá suíomh ar leith bainte amach ag an GAT, mar chomhlacht Stáit, chun an maoiniú a sholáthar atá riachtanach d'fhorbairt tithíochta sóisialta, ar na rátaí is fearr sa mhargadh; agus in 2017 tháinig fás suntasach ar an éileamh ar mhaoiniú i measc comhlachtaí faofa tithíochta (CFTanna), agus maoiniú á sholáthar ar ráta seasta ar feadh téarma 25 bliain.

In 2017, chuir an GAT maoiniú €171 milliún ar fáil do CFTanna ionas go mbeidís in ann forbairtí nuathógála agus tithíochta sóisialta a fháil. Seo a leanas roinnt de bhuaicphointí na scéimeanna arna maoiniú le linn na bliana.

Garrán Broadfield, Ráth Cúil, Contae Bhaile Átha Cliath

Cóiríocht Riachtanas Ginearálta 14 Aonad

Úsáideadh cistiú an GAT agus CALF chun 14 theach Chuid V a fháil i Ráth Cúil i gComhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas.

Tá an mhaoin ag Garrán Broadfield mar chuid de na 14 aonad Chuid V d'fhorbairt phríobháideach 139 teach atá lonnaithe ag Mainéar Broadfield, Ráth Cúil, Contae Bhaile Átha Cliath. Roghnaigh Comhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas Oaklee chun na haonaid Chuid V a fháil ó Cavan Developments. Tugadh éadail na dtithe chun críche in Iúil 2017 (4 cinn) agus Meán Fómhair 2017 (10 gcinn).

4 Theach Leathscoite 3 Sheomra Leapa,
10 dTeach Sraithe 3 Sheomra Leapa

CO-OPERATIVE
HOUSING
IRELAND

Merville

Tá Ascaill Merville, scéim sciath-thithíochta cúig aonad, ar an gcéad scéim sciath-thithíochta d'aon saghas a bhain an toradh ab airde amach ar scála Rátála Fuinnimh Níos Fearr na hÉireann. Tógadh na haonaid, atá lonnaithe i bhFionnradharc, Baile Átha Cliath 3, trí úsáid a bhaint as bloic choincréite ar a bhfuil insliú seachtrach, agus ag a bhfuil costais mheasta bhliantúla téimh idir náid agus €89. Tá Cúirt Merville ar an gcéad scéim do dhaoine breacaosta de chuid Co-operative Housing Ireland.

COMHLACHAS
TITHÍOCHTA
TÚATH

Maoilin, Bóthar Bhaile an Mhóinín, Cnoc na Cathrach, Gaillimh

Ag iarthar Chathair na Gaillimhe, tá “Maoilin” á fhorbairt ag Burkeway Homes. Is scéim ardchaighdeáin í ina bhfuil breis agus 100 teach de ráta A3 ar Bhóthar Bhaile an Mhóinín. Tá gliondar croí ar Túath a bheith bainteach san fhorbairt seo leis na tithe Chuid V a cheannach i gcomhoibriú le Comhairle Cathrach na Gaillimhe agus Burkeway Homes. Sholáthair an GAT agus an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil cistiú don tionscadal seo.

Inbhuanaitheacht agus Seirbhís do Chustaiméirí

Tá coincheapa na hInbhuanaitheachta agus na Seirbhíse do Chustaiméirí leabaithe ag croílár ghnó an GAT agus tá siad bunriachtanach do bhaint amach ár bhfíse de bheith ar an soláthraí tosaíochta d'fhorbairt na Tithíochta Sóisialta.

Caomhnú Fuinnimh

Oibríonn an GAT ag 46 Faiche Stiabhna, Baile Átha Cliath 2, áit a bhfuil spás ar cíos aige ar aon urlár amháin. An phríomhúsáid fuinnimh againn ná don soilsiú, don teas/aerchoiriú, agus chun cumhacht a sholáthar dár ríomhairí.

In 2017, d'úsáid an GAT 31.4 MWh de leictreachas (2016: 26.3 MWh). Is ionann seo agus meánidiú 2.6 MWh (2016: 2.4 MWh) de leictreachas in aghaidh an fhostaí. Rinneadh athfhorbairt ár n-áitreabh ar léas le linn 2009/2010, agus suiteáladh soilsiú agus teas tíosach ar fhuinneamh ag an tráth sin.

- Tá rátáil BER B1 ag oifigí an GAT.
- Déanann an GAT athchúrsáil ar pháipéar, ar chairtchlár, ar threalamh leictreonach, ar thónóirí printéirí agus ar ghutháin phóca.
- Ceannaíonn an GAT freastalaithe, ríomhairí pearsanta agus printéirí atá rátáilte ó thaobh fuinnimh de.
- Baineann 90% d'fhoireann an GAT úsáid as córais iompair phoiblí chun taisteal chun na hoibre, rothaíonn 10% den fhoireann chuig an obair nó ón obair, agus iad spreagtha déanamh amhlaidh toisc go gcuireann an GAT saoráidí ar fáil chuige.
- Bítear ag tathant ar fhostaithe an GAT a bheith feasach ar an méid fuinnimh a úsáideann siad, agus déanaimid ár ndícheall a chinntiú go ndéantar ár n-oifig a oibriú ar an mbealach is tíosaí ar fhuinneamh.
- Éilíonn an GAT go mbeadh rátáil A3 nó níos airde bainte amach ag na háitribh nuathógtha go léir, a dtugann sé iasacht dóibh.

- Tugann an GAT airgead ar iasacht chun go ndéanfaí aisfheistiú ar thithe atá tíosach ar fhuinneamh.

Gníomhartha faoinar tugadh in 2017

In 2017, thug an GAT faoi roinnt tionscnamh chun feabhas a chur ar ár bhfeidhmíocht fuinnimh, an méid seo a leanas ina measc:

- Rinneadh gloiniú agus insliú tánaisteach breise a shuiteáil ar fhuinneoga tosaigh oifigí an GAT.
- Cuireadh i bhfeidhm roinnt tionscnamh “múchta” (ríomhairí agus soilse).

Gníomhartha atá ar na bacáin don bhliain 2018

Tá caomhnú fuinnimh an-tábhachtach don GAT. Leanfaimid ag baint amach éifeachtúlachtaí i ngach gné dár ngnó in 2018, agus breathnóimid ar an deis atá ann a bheith ag oibriú i gcomhar le húdarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (“SEAI”) lena dheimhniú an bhfuil aon dul chun cinn eile is féidir linn a dhéanamh.

Áirítear leis na tionscnaimh atá beartaithe in 2018 an trealamh seo a leanas a cheannach a bhainfidh leibhéal níos airde d'éifeachtúlacht fuinnimh ná mar a baineadh amach roimhe seo:

- Dhá fhreastalaí nua.
- Déanfar na ríomhairí pearsanta reatha a athsholáthar.

Larfheistiú fuinnimh

In 2017, d'fhaomh GAT €336 milliún de mhaoiniú iasachta do CFT chun 2,142 aonad tithíochta sóisialta a sholáthar. Forbairtí nuathógtha iad 60% de na tithe seo a mbeidh rátáil éifeachtúlachta fuinnimh A3 nó níos airde. Tá sé beartaithe ag an GAT cur leis an rath a bhí air go dtí seo sa bhliain seo amach romhainn, breithniú a dhéanamh ar tháirgí eile inbhuanaithe a fhorbairt agus iad seo a thabhairt a fhad leis an margadh.

Teicneolaíocht Faisnéise

Mar gheall go bhfuil sa GAT foireann 13 chomhalta coibhéise lánaimseartha a bhainistíonn leabhar iasachtaí €3.7 billiún agus tuairim is 7,000 iasacht bheo, bíonn an GAT ag brath go mór ar úsáid na teicneolaíochta faisnéise chun éascú a dhéanamh ar úsáid agus soláthar níos éifeachtaí a chuid seirbhísí.

Tá sé d'aidhm ag an GAT an leas is fearr agus is féidir a bhaint as na seirbhísí a chuireann sé ar fáil ar líne, agus ar an gcaoi sin, seirbhís níos fearr a sholáthar dá chustaiméirí, feabhas a chur ar inrochtaineacht sonraí agus laghdú ar na costais ar úsáideoirí seirbhíse. Soláthraíonn an GAT rochtain ar shonraí trína thairseach ar líne. Cuireann seo ar chumas custaiméirí agus páirtithe leasmhara eile chun tabhairt faoi thascanna níos éifeachtúla. Thug an GAT isteach na córais is iomchuí, is iontaofa, agus is comhtháite chun cuidiú le hionchais a chustaiméirí agus a pháirtithe leasmhara a shásamh. Féadfaidh cliant teacht ar sheirbhísí láithreach, ó shuíomhanna éagsúla ag aon tráth den lá, trí láithreán gréasáin an GAT.

Caidreamh

Tá sé thar a bheith tábhachtach don GAT Seirbhís Ardchaighdeán a sholáthar do Chustaiméirí. Tá caidrimh ríthábhachtacha ag an GAT le páirtithe leasmhara i roinnt catagóirí éagsúla: údaráis áitiúla, comhlachtaí faofa tithíochta, páirtithe leasmhara sna Ranna, agus comhlachtaí eile laistigh den ghrúpa níos leithne tithíochta.

Ainmníodh roinnt tionscnaimh straitéiseacha i ndáil le Seirbhís do Chustaiméirí i bhforbairt na 'Stratéise an GAT 2020', go háirithe, caidreamh láidir a shainithint agus a thógáil le hionadaithe ó na húdaráis áitiúla agus ó na comhlachtaí faofa tithíochta chun tuiscint iomlán a fháil ar a riachtanais agus ar na dúshláin ar gá dóibh aghaidh a thabhairt orthu. Is éard a bhíonn i gceist leis sin seisiúin bhailithe eolais a réachtáil go minic le hionadaithe an GAT agus le foireann na CFTanna, páirt a ghlacadh i nGrúpaí Maoinithe agus Tithíochta, agus CFTanna a fhorbairt leis na struchtúir agus na táirgí cuí.

I gcomhthráth leis seo, sainithneoidh an GAT cur chuige chun cuidiú leis obair níos éifeachtaí i gcomhar lenár gcustaiméirí agus lenár bPáirtithe Leasmhara sna Ranna chun soiléireacht a fháil i ndáil lenár dtáirgí agus chun creat cumarsáide a fhorbairt chun eolas atá cothrom le dáta a thabhairt go tráthrialta dár gcustaiméirí agus do Ranna Rialtais. Rinne an GAT urraíocht ar roinnt ceardlanna údaráis áitiúil chun iasacht Atógáil Éireann a thabhairt isteach go luath 2018.

Comhaontú Maoirseachta

Foráiltear sa Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú gur chóir go mbeadh Comhaontú Maoirseachta ag aon chomhlacht Stáit atá bainteach i soláthar seirbhíse lena mháthair-Roinn. Cuirtear seo in ionad an Chomhaontaithe Seirbhíse (CS) reatha.

Bhí CS i bhfeidhm ag an GAT leis an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil ó 2014 ar aghaidh, a athbheithníonn agus a nuashonraíonn an dá pháirtí gach bliain le faomhadh Bhord an GAT. Comhlíonadh na cuspóirí go léir a shonraítear sa Chomhaontú don bhliain 2017. Cuireadh Comhaontú Maoirseachta in ionad CS GAT ó shin i leith, i gcomhréir leis an gCód, don bhliain 2018.

Cinntítear comhleanúnachas an bheartais phoiblí maidir le tithíocht agus comhordú na dtionscnaimh gaolmhar maoinithe mar gheall go bhfuil siad go léir faoi rialú na Roinne. Cinntíonn suíomh an GAT faoi choimirce na Roinne go mbíonn a sheirbhísí éifeachtúil agus go dtacaíonn siad go hiomlán le beartas Rialtais.

Foscadh – Céim san aistear a fhad le Stádas Comhlachta Dheimhnithe an bealach chun soláthar tithíochta sóisialta níos fearr a bhaint amach

Bunaíodh Foscadh i 1999 mar fhreagairt ar ghanntanas tithíochta a bhí ina ábhar buartha i bpobail áitiúla a stiúrthóirí bunaithe, agus is le Foscadh inniu 140 teach idir forbairtí beagscála agus mórsála. Leagadh an bhunchloch faoi chur chuige straitéiseach Foscadh i ndiaidh dó nuálaíocht a bhaint amach i samhlacha cistithe, comhpháirtíochtaí príobháideacha agus poiblí a ghiaráil agus Stádas Comhlachta Dheimhnithe an GAT a bhaint amach.

Bhí tionscnamh iasachtaithe ‘Comhlacht Deimhnithe Chatagóir 2’, go háirithe, mar phríomhchéim san aistear a fhad le Stádas Comhlachta Dheimhnithe a bhaint amach, agus a sholáthair rochtain ní ba mhó dóibh ar chistiú d’fhorbairtí tithíochta sóisialta ardchaighdeán.

I dtaobh eagraíochtaí Shraith 2, is ionann cistiú 'Comhlacht Deimhnithe Chatagóir 2' agus príomhdheis chun teacht ar iasachtú le haghaidh éadálacha maoine idir €250,000 agus €1,500,000. Táthar iomaíoch, chomh maith, maidir le rátaí inathraithe i gcaitheamh téarma 30 bliain nó ráta seasta 10 mbliana a iompaítear ina ráta inathraithe ina dhiaidh sin.

D'éirigh le Foscadh soláthar rathúil forbairt 69 aonad, Lia Bhrega, i nDroichead Átha, Contae Lú (atá cistithe trí mheascán de Mhaoiniú an GAT, CALF agus lena dtacaítear ag comhaontú Íocaíochta agus Fála) agus thug seo, agus an taithí a baineadh amach i gcaitheamh an phróisis forbartha spreagadh don eagraíocht chun cistiú Shraith 2 a bhaint amach don chéad chéim eile dá borradh.

I ndiaidh gur ceannaíodh roinnt tithe i gContae Lú agus Laoise, áit a raibh éileamh ar thithíocht, chuir Foscadh iarratas faoi bhráid an GAT ar iasachtú Chomhlacht Deimhnithe Chatagóir 2. Chonacthas do Foscadh go raibh an próiseas iarratais ar iasachtú seo neamhchasta, agus gur thug an GAT go leor cabhrach agus bhí laghdú tráthúil ar an ráta úis ar fáil a d'éascaigh breis coigiltí.

A bhuíochas lena thaithí agus an caidreamh a forbraíodh trí phróiseas iarratais iasachtaithe Shraith 2, chuir Foscadh isteach ar Stádas Comhlachta Dheimhnithe agus bronnadh an stádas sin air i nDeireadh Fómhair 2016.

Chuir tacaíocht óna gcomhpháirtithe straitéiseacha agus le cistiú a sholáthair an stádas Comhlachta Dheimhnithe seo ar chumas Foscadh chun tabhairt faoin gcéad céim eile ina chlár le haghaidh soláthar tithíochta sóisialta.

Laistigh de thréimhse beagán de bhreis ar dhá mhí dhéag, tá a stoc tithíochta méadaithe cheana féin faoi 20% ag Foscadh agus tá tithe teaghlaigh, teach riachtanas speisialta agus coimpléasc árasán ceithre aonad i nDroichead Átha curtha ar fáil aige agus tá dul chun cinn maith á dhéanamh aige chun a sprioc don bhliain 2020 a bhaint amach chun a stoc tithíochta a mhéadú nach mór faoi dhó i ndiaidh gur cuireadh cistiú ar fáil faoi scéimeanna iasachtaithe an GAT.

Tuairisc na Stiúrthóirí

Cuireann na Stiúrthóirí a dtuairisc agus na Ráitis Airgeadais iniúchta don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2017 i láthair.

Torthaí agus Dibhinní

	2017 €'000	2016 €'000
Gnóthachan aitheanta iomlán don bhliain	21,972	21,863
Cistí scairshealbhóirí ag tús na bliana	150,042	128,179
Cistí scairshealbhóirí ag deireadh na bliana	172,014	150,042

Feidhmíocht mhaith is ea é seo agus léirítear leis seo brabúis a gineadh de bharr beartais, a cheadaigh na Stiúrthóirí i leith na gcorrlach, rud a dearadh lena chinntiú go mbeidh dóthain cúchistí ag GAT chun na costais a sheasamh a mheastar a thiocfaidh de bharr de bharr mímhaitseálacha idir maoiniúchán treoirnasctha, ar ráta seasta agus rioscaí eile.

Ní mholann na Stiúrthóirí íocaíocht díbhinne i gcomhair 2017 (2016: nialas).

Tugtar cuntas mionsonraithe i nóta 20 a ghabhann leis na ráitis airgeadais ar rioscaí airgeadais na GAT, a haidhmeanna bainistíochta, mionsonraí faoina hionstraimí airgeadais agus gníomhaíochtaí fálaíthe, agus a nochtadh do rioscaí creidmheasa, rioscaí leachtachta agus rioscaí margaidh. Cuirtear an mheasúnacht ar ghnóthas leantach i láthair ar leathanach 26. Tugtar aghaidh i dtuairisc na Stiúrthóirí ar na rioscaí suntasacha ó thaobh cúrsaí gnó a bhfuil GAT nochtadh dóibh.

Athbhreithniú ar fhorbairt an ghnó

Iasachtaí d'údaráis áitiúla (a cheadaíodh roimh an 27 Bealtaine 1986)

Bunaíodh GAT chun iasachtaí treoirnasctha a eisiúint d'údaráis áitiúla go dtabharfaidís siúd airgead ar iasacht ar bhonn gníomhaireachta do dhaoine aonair. San iomlán, tugadh €403 milliún ar airleacan d'údaráis áitiúla faoin scéim seo ó 1982 go 1986 agus úsáideadh é chun 15,571 mhorgáiste a mhaoiniú. Malartaíodh na hiasachtaí seo go hiasachtaí inathraitheach caighdeánach agus ráta seasta i 2015, ag aibíocht banna innéacsasctha. An 31 Nollaig 2017 b'ionann iasachtaí den sórt sin agus fuilleach €6.9 milliún a bhí gan íoc. Dlitear aon chaillteanais chreidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn as siocair na n-iasachtaí sin a chur ar GAT.

Iasachtaí d'údaráis áitiúla (a cheadaíodh tar éis an 27 Bealtaine 1986)

Le héifeacht ó mhí Bealtaine 1986, bhí GAT ag eisiúint iasachtaí d'údaráis áitiúla chun tacú le forbairt na tithíochta sóisialta chun na gcríoch arna gceadú faoi Achtanna na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha), 1966-2014. B'ionann luach na n-iasachtaí gan íoc a cuireadh ar fáil ó bhí an 27 Bealtaine 1986 ann, agus €3.3 billiún amhail ag deireadh mhí na Nollag 2017.

Coinníonn an t-údarás áitiúil cuid shuntasach de na cistí sin chun críocha ar nós tithíocht shoisialta. Tugann na húdaráis áitiúla an fuilleach ar iasacht d'iasachtaithe aonair. Bíonn na húdaráis áitiúla freagrach as aon chaillteanais a d'fhéadfadh teacht chun cinn i leith na n-iasachtaí sin. I gcomhthéacs:

- gur comhlachtaí reachtúla iad údaráis áitiúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus achtacháin eile;
- gurb ionann a n-ioncain nó a gcistí agus urrúis ó thaobh íocaíochta dlite don GAT i ngach suim a bhíonn le híoc ag údaráis áitiúla (faoi mar atá leagtha amach sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil agus an GAT);
- gurb é an tAire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil a cheadaíonn gach iasacht a thugtar air airleacan d'údaráis áitiúla;
- tuisceant an Bhoird go dtacaíonn an Rialtas láir le húdaráis áitiúla ina n-oibleagáidí do GAT a chomhlíonadh; agus,
- nár bhain aon chaillteanais mar gheall ar iasachtaí do GAT maidir leis na hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986,

is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla ar an 27 Bealtaine 1986 nó dá éis agus níl aon fhorálacha caillteanais iasachta taifeadta i leith na n-iasachtaí sin.

In 2017, b'ionann ollmhéid na n-airleacan iasachtaí i ndiaidh mhí Bealtaine 1986 agus €74 milliún (2016: €116 milliún), b'ionann aisíocaíochtaí is fuascailtí agus €210 milliún (2016: €229 milliún), ag fágáil gur €136 milliún (2016: glanfuascailtí €113 milliún) don bhliain suim na nglanfuascailtí don bhliain. B'ionann iasachtaí den sórt sin agus iarmhéideanna €3.33 billiún (2016: €3.46 billiún) a bhí gan íoc.

Féachann GAT le bheith ag obair leis na húdaráis áitiúla le struchtúir chuí iasachtaí a fhorbairt dóibh gur fearr a bheidh siad ag teacht le cúinsí airgeadais na n-údarás féin. Maidir leis seo, féadfaidh GAT téarmaí sínte a sholáthar le haghaidh iasachtaí, tréimhsí leis an ús iarchurtha nó ath-ídirbheartaíocht eile a thairiscint de réir mar is cuí. I rith 2017,

rinne GAT ath-idirbheartaíocht i leith €21.83 milliún (2016: €83.15 milliún) d'iasachtaí nár bhain le morgáiste agus rinneadh idirbheartaíocht i rith na bliana i leith neamhnaí iasacht a bhain le tithíocht (2016: €20.75 milliún). Tá an ath-idirbheartaíocht sin tarlaíthe i gcomhthéacs an €3.33 billiún d'iasachtaí a tugadh air airleacan d'údaráis áitiúla faoi mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2017 agus mar sin, is ionann é sin agus thart faoi 0.001% de ghníomhaíochtaí a bheith ina gníomhaíocht ath-idirbheartaíochta in 2017 (2016: 3.0%).

Níor lagaíodh ná níor dí-aithníodh sócmhainní bunaidh na n-iasachtaí de bharr ath-idirbheartaíochta i leith iasachtaí a bhain le tithíocht agus iasachtaí nár bhain le morgáiste, toisc nárbh ionann é agus modhnú suntasach ar théarmaí. Scoireann GAT de bheith ag meas go bhfuil ath-idirbheartaíocht déanta i leith na n-iasachtaí seo nuair a bheidh bliain amháin, d'aisíocaíochtaí sceidealaithe suas chun dáta, dulta in éag tar éis na hath-idirbheartaíochta. Maidir leis seo, measann GAT go ndearnadh ath-idirbheartaíocht i leith luach €21.83 milliún d'iasachtaí (2016: €103.89 milliún) in 2017 agus gur aithníodh €0.16 milliún (2016: €0.79 milliún) d'ioncam úis ar na sócmhainní sin.

Mar a bhí cúrsaí ag 31 Nollaig 2017, athraíodh €4.79 milliún (2016: €8.22 milliún) d'iasachtaí éadála talún ar theacht in aibíocht dóibh, ina n-iasachtaí blianachta, a bheadh le híos ar ais thar thréimhse chomh fada le 30 bliain. Bhí trí iasacht éadála talún ann a measadh a bheith ina n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith (2016: neamhní), mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2017 toisc go bhfuil bliain iomlán amháin d'aisíocaíochtaí sceidealaithe faighte cothrom le dáta againn. B'ionann suim an úis a fabhraíodh ar iasachtaí a athraíodh ar theacht in aibíocht dóibh an 31 Nollaig 2017 agus €0.04 milliún (2016: €0.07 milliún).

Iasachtaí do Chomhlachtaí Ceadaithe Tithíochta

Maidir le hiasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe faoi Alt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha) 2002, cumasaítear GAT chun iasachtaí a thabhairt do CTCanna go díreach, lena n-áirítear comhlachtaí tithíochta deonacha agus cumainn chomharthithíochta. Faoi Tionscnamh um Léasú Tithíochta Sóisialta, faigheann an RTPRÁ, trí údaráis áitiúla, aonaid chuí tithíochta ar leas ó CTCanna, a thugtar ar cíos do thionóntaí tithíochta sóisialta atá ainmnithe ag údaráis áitiúla.

Ceannaíonn nó tógann CTCanna maoine agus maoinítear sin trí airgeadas i bhfoirm iasachtaí a thiomsaíonn an CTC (ón GAT nó ón Earnáil Phríobháideach). Maoineoidh ioncam, a gheobhaidh na CTCanna ó Chomhaontú Íocaíochta agus Infhaighteachta ('PAA') le húdarás áitiúil ar feadh tréimhse chomh fada le 30 bliain, aisíocaíocht iasacht GAT.

Bíonn ar CTCanna ar mian leo iasacht a fháil ón GAT measúnú airgeadais ginearálta a sheasamh chun stádas mar Chomhlacht Deimhnithe a fháil. Nuair a dhearbhaítear an stádas sin, agus nuair atá máistir-chomhaontú sínithe, is ansin amháin is féidir leo cur isteach ar airleacain iasachtaí a ndéantar a mheasúnú go neamhspleách ina dhiaidh. Mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2017, fuarthas seacht cinn déag d'íarratais (2016: sé ceann déag) ar stádas mar Chomhlacht Deimhnithe ó CTCanna.

Tá liosta de CTCanna ceadaithe le fáil thíos:

- ALONE
- Cumann Tithíochta Dheonach Circle
- Cumann Tithíochta Clanmil
- Cumann Tithíochta Clúid
- Comharchumann Tithíochta Éireann
- Clann Shíomóin Bhaile Átha Cliath
- Cumann Tithíochta Focus
- FOLD Ireland
- Cumann Tithíochta Foscadh
- Housing Association for Integrated Living (HAIL)
- Cumann Tithíochta an Tuaiscirt agus an Oirthir
- Cumann Tithíochta Oaklee Teoranta
- Cumann Tithíochta Respond!
- Cumann Tithíochta Saint John of God
- The Iveagh Trust
- Cumann Tithíochta Deonach Thinteán-Cheatharlach
- Cumann Tithíochta Túath

Catagóir 2

Thug GAT isteach táirge nua 'Catagóir 2' do Chiseal 2 (CTCanna meánmhéide, lena bhféadfadh siad iarratas a dhéanamh ar iasacht suas le €1.5 milliún, gan dul faoi mheasúnú iomlán na Comhlachta Deimhnithe). Déantar iarratais ar iasachtaí a bhreithniú ceann ar cheann. Go dtí seo, tá leas bainte ag 2 CTC as an táirge Catagóir 2 agus ina dhiaidh sin d'éirigh leo lena n-íarratas ar stádas mar Chomhlacht Deimhnithe. Tá ceithre CTC sa chatagóir seo faoi láthair, seo a leanas iad:

- Arlington Novas Ireland
- Cumann Tithíochta Carbery

Tuairisc na Stiúrthóirí (ar lean)

- The AIDS Fund
- Threshold

Tá 327 iarratas ar iasachtaí (2016: 195) lena mbaineann luach €730 milliún san iomlán (2016: €429milliún), ceadaithe ag Coiste Creidmheasa GAT, mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2017, agus tá €367 mhilliún den tsuim sin tugtha ar airleacan (2016: €196 milliún). Táthar ag súil leis go leanfaidh an fás ar aghaidh in 2018 ó thaobh leibhéil na n-iasachtaí sa réimse seo. Leanann GAT ar aghaidh le bheith ag idirghníomhú go minic le CTCanna le sraith na dtáirgí a bhíonn á dtáirgeadh againn a fhorbairt agus a mhionathrú chun feabhais.

Gnóthas Leantach

Is ar bhonn an ghnóthais leantaigh a rinneadh na Ráitis Airgeadais a ullmhú. Agus measúnú á dhéanamh ar chumas GAT leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, chuir Bord na Stiúrthóirí san áireamh na rioscaí suntasacha agus éiginnteachtaí a théann i bhfeidhm ar an nGníomhaireacht faoi láthair. Sa chuid maidir le Bainistíocht Rioscaí thíos agus sa chuid ar 'Rochtain ar Mhaoiniú agus Gnóthas Leantach' laistigh den chuid ar Bhonn Ullmhúcháin den Ráiteas faoi bheartais chuntasaíochta, liostaítear gníomhaíochtaí gnó na GAT agus cuirtear san áireamh na rioscaí agus éiginnteachtaí suntasacha a théann i bhfeidhm ar an nGníomhaireacht faoi láthair.

Anuas air sin, tugtar cuntas mionsonraithe i nóta 20 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais, ar rioscaí airgeadais na GAT, a haidhmeanna bainistíochta; mionsonraí faoina hionstraimí airgeadais agus gníomhaíochtaí fálaíthe; agus a nochtadh do rioscaí creidmheasa, rioscaí leachtachta agus rioscaí margaidh. Cuirtear an mheasúnacht ar ghnóthas leantach i láthair ar leathanach 26.

Bainistíocht rioscaí

Bíonn an Bord freagrach as córas bainistíochta rioscaí agus rialaithe inmheánaigh GAT, rud a dearadh chun bainistiú, seachas díothú ar fad, a dhéanamh ar an riosca go dteipfeair ar iarrachtaí le cuspóirí gnó a chomhlíonadh, agus ní féidir leis an gcóras seo ach dearbhú réasúnach agus ní dearbhú absalóideach a sholáthar i gcoinne míráitis nó caillteanais ábhartha.

Tá an fhreagracht as monatóireacht leanúnach ar éifeachtacht an chórais seo tarmilgthe ag an mBord chuig an gCoiste Iniúcháireachta & Rioscaí. Leagtar mionsonraí amach i ndáil le hobair an Choiste maidir leis seo i dTuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí ar leathanaigh 37 go 40.

Tuairiscíonn an Príomhfheidhmeannach don Bhord thar cheann na Bainisteoireachta freisin maidir le hathruithe suntasacha sa timpeallacht ghnó agus sa timpeallacht sheachtrach, a théann i bhfeidhm ar rioscaí. Is mír sheasta cúrsaí rioscaí ar chlár oibre gach cruinniú Boird. Sa chás go n-aithnítear réimsí infheabhsaithe sa chóras, breithníonn an Bord na moltaí arna ndéanamh ag mBainisteoireacht agus ag an gCoiste Iniúcháireachta & Rioscaí.

Stiúrthóirí

Tá na Stiúrthóirí tar éis na príomhrioscaí agus neamhchinnteachtaí a théann i bhfeidhm ar an nGníomhaireacht a mheas. Maidir leis seo, tá na Stiúrthóirí tagtha ar an gconclúid go bhféadfadh GAT a bheith nochta do rioscaí ó thaobh cúrsaí creidmheasa, leachtachta agus ón margadh mar gheall ar an úsáid a bhaineann sí as ionstraimí airgeadais le haghaidh cineálacha áirithe iasachtaí. Tá cuspóirí, beartais agus nósanna imeachta GAT maidir leis na rioscaí seo a thomhas agus bhainistiú leagtha amach thuas agus i Nóta 20 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais. Níl aon leasanna i scaireanna nó i mbintíúir GAT ag na Stiúrthóirí nó ag an Rúnaí.

Conartháí

Tá duine dár stiúrthóirí, Aileen Hayden, mar stiúrthóir agus cathaoirleach ar Threshold, atá faofa le haghaidh maoiniúcháin faoi Chatagóir 2. Ní raibh aon chistí tarraingthe anuas ag Threshold ag deireadh na bliana.

Imeachtaí i ndiaidh an ráitis maidir leis an staid airgeadais

Níor tharla aon imeachtaí ó dheireadh na bliana a d'fhágfadh go gcaithfí na Ráitis Airgeadais a mhionathrú nó nóta a chur leo.

An tAcht Toghcháin, 1997

Níor thug an GAT aon síntiúis pholaitíochta i rith na bliana.

Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Mhall in Idirbhearta Tráchtála) 2012

Tá dlite ar GAT ceanglais Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Mhall in Idirbhearta Tráchtála), 2012 a chomhlíonadh, rialacháin lenar tugadh éifeacht do Threoir Uimh. 2011/7/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Feabhra 2011 agus dá réamhtheacht, Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Mhall in Idirbhearta Tráchtála), 2002. Taispeánann athbhreithniú a rinneadh ar na hÍocaíochtaí go léir i rith na bliana dar críoch 31 Nollaig 2017

nach ndearnadh aon íocaíochtaí déanacha i rith 2017 faoin Acht thuas.

Taifid Chuntasaíochta

Is eol do na Stiúrthóirí a gcuid freagrachtaí faoi Ailt 281 go 285 d'Acht na gCuideachtaí 2014 maidir le cibé, dar leo, gur leor taifid chuntasaíochta GAT go mbeifí in ann na ráitis airgeadais a iniúchadh go réidh agus i gceart agus an bhfuil siad ag comhlíonadh a bhfreagrachta trína chinntiú go mbeidh go leor acmhainní de chuid na cuideachta ar fáil don tasc.

Rialachas Corparáideach

De réir mar a d'éiligh Cód Rialachais Chorporáidigh na Ríochta Aontaithe 2014, a ghlac an GAT go deonach, d'ullmhaigh na Stiúrthóirí Ráiteas Rialachais Chorporáidigh, atá leagtha amach ar leathanaigh 29 go 34 agus ar chuid de Thuairisc na Stiúrthóirí é chun críocha na hIonstraime Reachtúla 450/2009 de chuid Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Treoir 2006/46).

Iniúcháirí

De réir Alt 383(2) d'Acht na gCuideachtaí, 2014, leanfaidh na hiniúcháirí, JPA Brenson Lawlor, Cuntasóirí Cairte, ar aghaidh le bheith in oifig. Molfar rún le húdará a thabhairt do na Stiúrthóirí a luach saothair a dhéanamh amach, ag an Ollchruinniú Ginearálta.

Príomhrioscaí agus neamhchinnteachtaí

Tá na Stiúrthóirí tar éis na príomhrioscaí agus neamhchinnteachtaí a théann i bhfeidhm ar GAT a mheas. Maidir leis seo, tá na Stiúrthóirí tagtha ar an gconclúid go bhféadfadh GAT a bheith nochta do rioscaí ó thaobh cúrsaí creidmheasa, leachtachta agus ón margadh, go príomha, mar gheall ar an úsáid a bhaineann sí as ionstraimí airgeadais. Tá cuspóirí, beartais agus nósanna imeachta GAT maidir leis na rioscaí seo a thomhas agus bhainistiú leagtha amach i Nóta 20 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Ráiteas faoi Chomhlíonadh

Chuir na Stiúrthóirí i bhfeidhm socrúithe nó struchtúir iomchuí a chuirfidh, dar leo, dearbhú réasúnta ar fáil do bhfuiltear ag comhlíonadh na ngnéithe ábhartha d'oibleagáidí ábhartha GAT chun críche alt 225 d'Acht na gCuideachtaí 2014.

Is iad na príomhshocrúithe agus struchtúir ar bhaint GAT leas astu, chun comhlíonadh ábharetha na n-oibleagáidí sin a chinntiú, go bhfuil GAT agus na Stiúrthóir tar éis pearsanta cáilithe a bhfuil an taithí chuí acu (idir fhoireann inmheánach

agus saineolaithe seachtracha) chun cuidiú leo na feidhmeanna comhlíonta dlí agus cánach a chomhlíonadh. Ina thaobh sin, feictear do na Stiúrthóirí go bhfuil an t-eolas agus an taithí ag Rúnaí an Chomhlachta comhairle a chur ar GAT maidir leis an méid atá a Oibleagáidí Ábhartha á gcomhlíonadh ag an gComhlacht.

Tá GAT i dteideal úsáid a bhaint as soláthraithe seirbhís agus comhairleoirí gairmiúla eile a bhfuil an t-eolas agus an taithí riachtanach acu chun comhairle a chur ar GAT maidir le comhlíonadh agus oibleagáidí ábhartha freisin.

Go háirithe, tá na Stiúrthóirí sásta go bhfuil Rúnaí na Cuideachta:

- go hiomlán faisnéisithe maidir le halt 225 d'Acht na gCuideachtaí 2014;
- ar an eolas faoi na hOibleagáidí Ábhartha agus a n-ábharthacht maidir le gnó agus oibríochtaí GAT, agus vice versa;
- tar éis measúnú riosca a dhéanamh i ndáil leis an hOibleagáidí Ábhartha sin atá laistigh dá fhreagracht fheidhmiúil agus oibríochtúil;
- tar éis an próiseas iomchuí rialaithe a chur i bhfeidhm i ndáil le gach Oibleagáidí Ábhartha infheidhmithe;
- ar an eolas riachtanach, nó in ann rochtain a fháil ar phearsanra eile a bhfuil an eolas, na scileanna, an taithí agus na hacmhainní aige aici chun comhairle a chur ar GAT maidir le comhlíonadh na nOibleagáidí Ábhartha ag an gComhlacht; agus
- ag tuairisciú go rialta do Bhord Stiúrthóirí GAT, agus trí chaineáil oibríochtúla níos minice más gá, i ndáil leis an próisis rialaithe atá i bhfeidhm chun a chinntiú go bhfuil GAT ag comhlíonadh na nOibleagáidí Ábhartha go hábhartha;

sa chaoi is, á gcur go léir le chéile, go gcuireann na socrúithe agus na struchtúir dearbhú ar fáil go bhfuil GAT ag comhlíonadh na nOibleagáidí Ábhartha go hábhartha, ar gach bealach ábhartha. Déanfaidh an Bhord athbhreithniú ar na socrúithe seo go bliantúil ar a laghad.

Díbhinn

Níl aon díbhinn le fógairt i gcomhair 2017.

Ráiteas maidir le Freagrachtaí na Stiúrthóirí

Bíonn na Stiúrthóirí freagrach as an Tuarascáil Bhliantúil agus Ráitis Airgeadais a ullmhú, de réir na ndlíthe agus na rialachán is infheidhme.

Tuairisc na Stiúrthóirí (ar lean)

Ceanglaíonn dlí na gcuideachtaí ar na Stiúrthóirí Ráitis Airgeadais a ullmhú i leith gach bliain airgeadais. Faoi dlí sin roghnaigh na Stiúrthóirí na Ráitis Airgeadais a ullmhú de réir FRS 102 an Caighdeán Tuairisceoireachta is infheidhme RA agus i bPoblacht na hÉireann, ina gcuimsítear an dlí is infheidhme agus na caighdeáin chuntasaíochta arna n-eisiúint ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais agus arna bhfógairt ag Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn in éineacht le hAcht na gCuideachtaí, 2014. Faoi dhlí na gcuideachtaí, caithfidh na Stiúrthóirí na Ráitis Airgeadais a cheadú nuair atá siad sásta go dtugann siad léargas fíor cothrom ar ghnóthaí GAT agus ar an mbrabús agus ar an gcaillteanas don tréimhse sin.

Agus na Ráitis Airgeadais á n-ullmhú acu, ceanglaítear ar na Stiúrthóirí:

- beartais chuntasaíochta chuí a roghnú agus ansin iad a fheidhmiú ar bhealach comhleanúnach;
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh a bheidh réasúnach agus stuama;
- gilleadh le Caighdeán Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais uchtaithe ag an tAontas Eorpaigh atá infheidhmithe;
- le haon imeacht ábhartha nochtaithe agus mínithe sna Ráitis Airgeadais; agus
- na Ráitis Airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh ach amháin sa chás gur mí-oiriúnach glacadh leis go leanfaidh GAT ar aghaidh i mbun gnó.

Ceanglaítear ar na Stiúrthóirí faoi dhlí na gcuideachtaí freisin tuairisc ó Stiúrthóirí a chur isteach lena n-áirítear athbhreithniú cothrom ar an ngnó agus cur síos ar na príomhrioscaí agus éiginnteachtaí. Faoi dhlí na gCuideachtaí, ceanglaítear ar na Stiúrthóirí tuairisc a ullmhú le déileáil, oiread agus is ábhartha le staid ghnóthaí na cuideachta a thuiscint, le haon athrú i rith na bliana airgeadais ar chineál gnó na cuideachta. Bíonn na Stiúrthóirí freagrach as leabhair chuntais chearta a choimeád a nochtann le cruinneas réasúnach ag am ar bith staid airgeadais na GAT agus a chuireann ar a gcumas a chinntiú go gcomhlíonann a Ráitis Airgeadais Acht na gCuideachtaí 2014. Bíonn siad freagrach freisin as gach beart is féidir leo a dhéanamh le réasún a dhéanamh chun sócmhainní na cuideachta a chosaint agus chun teacht roimh chalaois agus mhírialtachtaí eile agus iad a bhrath.

Bíonn na Stiúrthóirí freagrach freisin as an láithreán gréasáin (www.hfa.ie) a chothabháil agus as sláine an láithreáin. Bíonn na Stiúrthóirí freagrach freisin as Tuairisc Stiúrthóirí a ullmhú a chomhlíonfaidh ceanglais Acht na gCuideachtaí 2014.

Dearbhaíonn gach duine de na Stiúrthóirí, ar feadh eolas agus tuairim gach duine,

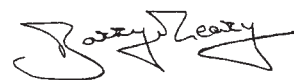
- Go dtugann Ráitis Airgeadais na GAT, arna ullmhú de réir FRS 102, léargas fíor cothrom ar shócmhainní, ar dhliteanais, agus ar staid airgeadais na GAT mar a bhí ag 31 Nollaig 2017 agus ar bhrabús na GAT don bhliain dar chríoch sin; agus,
- Go bhfuil an Tuarascáil Bhliantúil agus Ráitis Airgeadais, agus iad á nglacadh le chéile mar aonad iomlán, cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn siad an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh scairshealbhóirí measúnacht ar fheidhmíocht na GAT, mar aon lena múnla agus a straitéis gnó.

Thar ceann an bhoird,

An tOllamh Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

27 Márta 2018

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

27 Márta 2018

Rialachas Corparáideach

Tá na Stiúrthóirí tiomanta do na caighdeáin is airde rialachais chorparáidigh a choinneáil ar bun agus tacaíonn siad le Cód Rialachais Chorparáidigh na Ríochta Aontaithe 2014 (ar fáil ag www.frc.org.uk), ar tugadh an Comhchód air roimhe seo agus a chomhlíonann an GAT go deonach. Eisíodh an Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit, arna fhoilsiú ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, i mí Lúnasa 2016, agus comhlíonann an Ghníomhaireacht an cód sin.

Tuigeanann na Stiúrthóirí go bhfuil feidhm fós leis an gcoincheap 'comhlíon nó mínigh' sa Chód uasdátaithe. Rinne an Bord athbhreithniú ar a cuid oibleagáidí le déanaí faoin reachtaíocht nua lena n-áireofar ceanglais bhreise ar an mBord agus ar Choistí Iniúcháireachta & Rioscaí maidir le comhsheasmhacht agus oiriúnacht cúrsaí a nochtadh, chomh maith le halt ar leith don Choiste Iniúcháireachta sa tuarascáil bhliantúil. Faoi mar a cheanglaítear ar GAT le Cód Rialachais Chorparáidigh na Ríochta Aontaithe 2014, a ghlac GAT uirthi féin go deonach, tá 'Ráiteas Rialachais Chorparáidigh' ullmhaithe ag na Stiúrthóirí agus leagtar an Ráiteas seo amach sa chuid seo agus, chun críocha Rialacháin Ionstraim Reachtuil 450/2009 ón gComhphobal Eorpach (Treoir 2006/46) 2009, déanann an Ráiteas seo cuid de Thuairisc na Stiúrthóirí. Tá an dá chód comhlíonta ag an GAT ach amháin maidir le cúrsaí a phléitear sa Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorparáidigh.

Cur i bhFeidhm Phrionsabail agus Fhorálacha Chód Rialachais Chorparáidigh RA

Míníonn an t-eolas seo a leanas an chaoi a gcuireann GAT prionsabail agus forálacha Chód Rialachais Chorparáidigh RA 2014 i bhfeidhm, arna eisiúint ag an Chomhairle Tuairisceoireachta Airgeadais (FRC), larscríbhinn Rialachais Chorparáidigh na hÉireann arna eisiúint ag Stocmhalartán na hÉireann agus an Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit, arna fhoilsiú ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Bord na Stiúrthóirí

Déanann an Bord na mórchinntí straitéiseacha, agus coinníonn sé aige féin an rialú lánéifeachtach ach san am céanna tugann sé don bhainistíocht feidhmiúcháin dóthain solúbthachta chun an gnó a reáchtáil go héifeachtúil éifeachtach laistigh de fhrámaíocht lárnaithe tuairisceoireachta.

Tá sceideal foirmiúil ábhair a bhaineann le GAT agus a treo sa todhchaí coinnithe aige féin ag an mBord le cinntí a dhéanamh ina leith, amhail gnóthachtálacha agus diúscairtí móra, ceapachán agus aistriú Rúnaí na Cuideachta, buiséid caiteachais agus beartais um bainistiú riosca. Tugann gach Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin breithiúnas neamhspleách leis nó léi i leith na ngnóthaí a bpléann an Bord leo, lena n-áirítear na cinn sin a bhaineann le straitéis, feidhmíocht, acmhainní agus caighdeáin iompraíochta. Is féidir le gach comhalta den Bhord teacht ar chomhairle agus ar sheirbhísí Rúnaí na Cuideachta, a bhíonn freagrach as a chinntiú go leantar nósanna imeachta an Bhoird agus go gcomhlíontar na rialacha agus na rialacháin is infheidhme. Bíonn comhairleoirí gairmiúla GAT ar fáil le haghaidh comhairliúcháin leis na Stiúrthóirí de réir mar is gá. Féadfaidh Stiúrthóirí Aonair comhairle ghairmiúil neamhspleách a ghlacadh, más gá, ar chostas na Gníomhaireachta.

Ar 31 Nollaig 2017, bhí Bord na Stiúrthóirí comhdhéanta de aonar déag Stiúrthóirí neamh-fheidhmiúcháin agus aon Stiúrthóir Feidhmiúcháin amháin. Ceapann an tAire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil na Stiúrthóirí i gcomhchomhairle leis an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe ar feadh tréimhse nach mó ná cúig bliana, ach amháin sa chás gur cuí leis an Aire Stiúrthóir a athcheapadh ar feadh an darna téarma. Bíonn ról an Chathaoirligh agus ról an Phríomhfheidhmeannaigh scartha ó chéile. Fostaítear an Príomhfheidhmeannach ar bhonn lánaimseartha agus ní bhíonn aon ghnóthaí suntasacha eile ar a chúram. Bíonn gach Stiúrthóir eile, ach amháin an Príomhfheidhmeannach, ina Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin neamhspleácha. Tháinig an Bord le chéile seacht n-uaire in 2017 agus bíonn sé freagrach as GAT a bhainistiú i gceart.

Rialachas Corparáideach (ar lean)

Tinreamh ag cruinnithe i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2017 agis fad seirbhíse ag an 31 Nollaig 2017

Comhaltaí	Cruinnithe a reáchtáladh	Tinreamh Stiúrthóirí	Fad Seirbhíse ar an mBord
Michelle Norris (Cathaoirleach neamhfheidhmiúcháin)	7	7	5.83 bliain
Barry O'Leary (Príomhfheidhmeannach)	7	7	4.33 bliain
Padraic Cafferty (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	7	5.75 bliain
Emma Cunningham (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	6	0.97 bliain
Clare Curley (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	5	0.97 bliain
Brian Fitzpatrick (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	6*	6	0.81 bliain
Aideen Hayden (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	6*	5	0.81 bliain
William Johnston (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	6*	6	0.81 bliain
Michael Murray (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	6	5.75 bliain
Lianne Patterson (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	6*	5	0.81 bliain
Derek Rafferty (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	7	5	0.97 bliain
Jennifer Ward (Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin)	6*	5	0.81 bliain

*Ainmníodh i Márta 2017, ní raibh ar fáil ach do 6 cruinniú

Tá Bord GAT comhdhéanta de dhaoine aonair a thugann raon leathan agus fairsinge taithí do ghníomhaíochtaí GAT, agus iad roghnaithe as measc saineolaithe i réimsí amhail beartas tithíochta, luacháil tithíochta, na Ranna Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil agus Airgeadais. agus ba cheart go gcumasóidís do GAT aghaidh a thabhairt ar dhúshláin ollmhóra amach anseo.

Luach Saothair agus Bainistiú na Stiúrthóirí

Cinneann an tAire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil leibhéal luach saothair na Stiúrthóirí. Ní bhíonn luach saothair na Stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin nasctha le feidhmíocht. Tugann an tábla thíos mionsonraí na dtáillí go léir a íocadh le Stiúrthóirí i rith na bliana.

Comhaltaí	Táilí 2017 €	Táilí 2016 €
Michelle Norris*	-	-
Padraic Cafferty	7,695	7,695
Emma Cunningham	-	-
Clare Curley	-	-
Brian Fitzpatrick	6,313	-
Aideen Hayden	6,313	-
William Johnston	6,313	-
Michael Murray	7,695	7,695
Lianne Patterson	6,313	-
Derek Rafferty	-	-
Jennifer Ward	6,313	-
Iomlán	46,955	39,295

*Ghearr an Coláiste Ollscoile Baile Átha Cliath suim €2,856 (2016: €2,856) i rith 2017 (2016: €2,856) mar chúiteamh in uaireanta oibre a chaill Michealle Norris mar gheall ar am a chaith sí i mbun a cuid dualgas mar Chathaoirleach ar GAT in 2017.

Tá mionsonraí ar luach saothair an Stiúrthóra Feidhmiúcháin/ an Príomhfheidhmeannaigh i nóta 9 de na Ráitis Airgeadais.

Costais Riaracháin

Ag teacht le hAguisín B.7 den Chód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit, seo a leanas an líon fostaithe ar sháraigh a sochair €60,000 sa bhliain (costais phinsin an fhostóra as an áireamh):

€	Líon
100,001-110,000 (féach nóta 9)	1
90,001-100,000	1
80,001-90,000	-
70,001-80,000	1
60,001-70,000	1

Chomh maith leis sin, de réir mar a cheanglaítear faoi Aguisín B.5 den Chód, seo a leanas an caiteachas ar comhairleoireacht sheachtrach/seirbhísí comhairleoireachta le haghaidh 2017:

Táillí dlíthiúla €623,363 (2016: €433,732). Tá táillí dlíthiúla ceangailte go díreach le líon na dtíolachtaí atá á gcur i gcrích, líon atá ag méadú. Tá sé sin amhlaidh mar gheall ar leibhéil níos airde na n-iaratas ar iasachtaí chun críocha tithíochta ó chomhlachtaí tithíochta ceadaithe.

Táillí comhairleoireachta bainistíochta €21,556 (2016: €20,104).

B'ionann iomlán na speansas arna n-aisíoc le Stiúrthóirí le linn 2017 le haghaidh taistil agus cothabhála agus €9,272 (2016: €8,940) agus don taisteal idirnáisiúnta in 2017, (i ndáil le RA agus AE), agus neamhní (2016: €680).

B'ionann na speansais le haghaidh taistil agus cothabhála d'fhostaithe in 2017 agus €7,824 (2016: €4,917) agus don taisteal idirnáisiúnta in 2017, (i ndáil le RA agus AE), agus neamhní (2016: €267). Caiteachas ar fháilteachas agus €2,630 (2016: €3,525).

Éagsúlacht

Creideann an Bord go bhfuil an éagsúlacht tábhachtach don éifeachtacht agus tá siad tar éis a bheith ag leanúint na díospóireachta ó thaobh inscne, aoise, cultúir, cúlra oideachais agus taithí gairmiúil. Cé nach gcreideann an Bord go bhfuil cuótaí sonracha maidir le critéir cosúil le hinscne cuí agus go gcreideann an Bord gur chóir go dtabharfaí deiseanna ar bhonn fiúntais, creideann an Bord go bhfuil meascán ilghnéitheach de chúlra ó thaobh scileanna, taithí

agus eolais tábhachtach, agus tá inscne ina chuid shuntasach den mheascán sin.

Faoi mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2017, bhí seisear ban ar an mBord, as measc daréag comhalta. Ag breathnú amach ón mBord féin, aithníonn GAT tábhacht na héagsúlachta lena n-áirítear éagsúlacht ó thaobh inscne agus na sochair a d'fhéadfadh seo a thabhairt don eagraíocht.

Bíonn an Príomhfheidhmeannach agus na fostaithe faoi réir Cóid Iompraíochta agus caithfidh siad gach ceanglas reachtúil a chomhlíonadh, mar atá, an tAcht um Stádas Comhionann (2000), an tAcht um Chomhionannas (2004), an tAcht um Míchumas (2005) Cuid 5 agus an tAcht um an Dlí Sibhialta (Forálacha Ilghnéitheacha) (2008), lena chinntiú go mbeidh an timpeallacht oibre saor ó idirdhealú bunaithe ar bhallraíocht de phobal an Lucht Siúil, ar chine nó ar bhunús eitneach, ar reiligiún nó chreideamh, ar aois, mhíchumas, chlaonadh gnéis nó inscne i ndáil le fostaíocht agus oiliúint cheirde nó gairmoiliúint.

Coistí Boird

Tá struchtúr éifeachtach de choistí ag an mBord chun cabhrú leis a chuid freagrachtaí a chomhlíonadh. Féach ar na téarmaí tagartha do gach coiste boird atá ar fáil ar láithreán gréasáin GAT, www.hfa.ie.

Coist Iniúchóireachta & Rioscaí

Féach ar Thuairisc an Choiste Iniúchóireachta & Rioscaí ar leathanaigh idir 35 go 40.

Coiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird

Ag 31 Nollaig 2017, tá na Stiúrthóirí a leanas ina mabill don Coiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird: Pdraic Cafferty, William Johnston, Michael Murray and Lianne Patterson. Bunaíodh an Coiste in 2008, le meastóireacht fhoirmiúil a dhéanamh ar fheidhmíocht an Bhoird agus ar fheidhmíocht a Choistí agus a Stiúrthóirí indibhidiúla. Tuairiscíonn an Coiste seo don Bhord agus don Chathaoirleach go bliantúil maidir lena chinntí. Malartaítear ról Chathaoirleach an Choiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird ar bhonn róta idir a chomhaltaí.

Déanann an Coiste athbhreithniú ar fheidhmíocht an Bhoird agus ar fheidhmíocht a Choistí agus déanann breithmheas freisin ar gach comhalta de Bhord na Stiúrthóirí chun a chinntiú go bhfuil a ról agus a gcuspóirí á gcomhlíonadh go leordhóthanach acu. Tugann sé faoi athbhreithniú bliantúil ar neamhspleáchas gach Stiúrthóra freisin, lena n-áirítear na

Rialachas Corparáideach (ar lean)

coinbhleachtaí leasa atá acu i ndáiríre, a d'fhéadfadh a bheith acu nó a fheictear a bheith acu agus na ceangail atá orthu ó thaobh ama de. Níor tharla aon imthosca le linn 2017 ar éigean cruinniú don Coiste um Athbhreithniú ar Fheidhmíocht an Bhoird a thionól. Féach ar an Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorporáidigh ar leathanach 33 le haghaidh tuilleadh faisnéise.

Coiste Airgeadais

Amhail an 31 Nollaig 2017, bhí na Stiúrthóirí seo a leanas ina gcomhaltaí den Choiste Airgeadais:

an tOllamh Michelle Norris (Cathaoirleach), Barry O'Leary (Príomhfheidhmeannach), Clare Curley, William Johnston agus Derek Rafferty. Cumhachtaítear an Coiste Airgeadais thar cheann GAT le hairgead a fháil ar iasacht agus a thiomsú agus chun aon áiseanna ceadaithe a chur i ngníomh, a úsáid agus a fheidhmiú. Feidhmíonn an Coiste faoi théarmaí tagartha foirmiúla atá ceadaithe ag na Stiúrthóirí.

Níor tháinig aon chúinsí chun cinn le linn 2017 a chuir iallach ar an gCoiste Airgeadais cruinniú a thionól.

Coiste um Luach Saothair

Amhail an 31 Nollaig 2017, bhí na Stiúrthóirí seo a leanas ina gcomhaltaí den Choiste um Luach Saothair:

Michelle Norris (Cathaoirleach), Clare Curley agus Derek Rafferty.

Fágann Téarmaí Tagartha an Choiste um Luach Saothair go mbíonn sé i dteideal moltaí a dhéanamh i ndáil le luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh lena mbreithniú ag an mBord, faoi réir cheadú a fháil ón Aire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil. Leagtar amach díolaíochtaí i nóta 9 de na Ráitis Airgeadais de réir cheanglais Alt 155 d'Acht na gCuideachtaí 2014.

Níor tháinig aon chúinsí chun cinn le linn 2017a chuir iallach ar an gCoiste um Luach Saothair cruinniú a thionól. Féach ar an Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorporáidigh le haghaidh tuilleadh faisnéise.

Coiste Creidmheasa

Tá Coiste Creidmheasa GAT comhdhéanta de chomhaltaí Boird agus an Bhainistíocht. Bunaíodh an Coiste sa bhliain 2009 chun rioscaí creidmheasa a choimeád faoi chuimsiú bheartas an Bhoird, le hathbhreithniú a dhéanamh ar acmhainneacht chreidmheasa CTCanna agus le teorainneacha maidir rioscaí creidmheasa a cheadú agus a chinntiú go mbíonn an cháipéisíocht ábhartha go léir in ord

sula dtéitear ar aghaidh chun airgead dá leithéid a thabhairt ar airleacan do CTCanna. Feidhmíonn an coiste faoi théarmaí tagartha foirmiúla atá ceadaithe ag an mBord.

Comhaltaí	Cruinnithe a reáchtáladh	Tinreamh Stiúrthóirí
Michelle Norris	10	7
Barry O' Leary	10	9
Padraic Cafferty	10	10
Tom Conroy	10	7
Seán Cremen	10	10
Brian Fitzpatrick	7*	7
Aideen Hayden	7*	6
William Johnston	7*	7
Michael Murray	10	9
Jennifer Ward	7*	5

**Ceaptha ar 7 Márta 2017, agus mar sin ní raibh sí ar fáil ach le haghaidh 7 gcrúinniú*

Ionduchtú agus Forbairt Ghairmiúil

Tá próiseas ionduchtaithe ann do Stiúrthóirí nua. Athraíonn a mbíonn i gceist leis idir Stiúrthóirí Feidhmiúcháin agus Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin. Maidir leis an dara grúpa, tá an t ionduchtú deartha le Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin a chur ar an eolas faoi GAT agus a cuid oibriúcháin, agus cuimsítear soláthar ábhair faisnéise ábhartha, lena n-áirítear mionsonraí de phleananna oibriúcháin agus straitéiseacha na GAT, mar aon le clár cruinnithe leis an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus le lucht na Bainistíochta.

Caidreamh le páirtithe leasmhara

Coinníonn na Stiúrthóirí agus an Bhainistíocht plé leanúnach ar bun le páirtithe leasmhara GAT maidir le ceistanna straitéiseacha. Bíonn ceadú ón Aire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil agus/nó ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe riachtanach i leith gnóthaí sainithe áirithe agus coinnítear cumarsáid leanúnach ar bun leis na hAí, trína Ranna, i leith na ngnóthaí sin.

Ríomhphost tiomnaithe le haghaidh Comhaltaí Oireachtais

Tá ríomhphost tiomnaithe ag an GAT do Chomhaltaí Oireachtais chun go bhféadfaí fiosrúithe GAT a dhéanamh – oireachtas.enquiries@hfa.ie. Fuair GAT deither fiosrú dá leithéid in 2017. Cuireadh admháil go bhfuarthas an ríomhphost sin agus freagraíodh é in am trátha.

Cuntasacht agus Iniúchóireacht

Cuntais agus Freagrachtaí na Stiúrthóirí

Is í tuairim na Stiúrthoir go bhfuil an Tuarascáil Bhliantúil don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2017 ag teacht le prionsabail Chód Rialachais Chorporáidigh TA a ceanglaíonn go gcuirfí measúnú i láthair atá cóir, fíorcheart agus cothrom maidir le staid agus ionchais na Cuideachta. Tá na Stiúrthóirí tar éis athbhreithniú a dhéanamh ar Thuarascáil Bhliantúil 2017 agus tá siad den tuairim go gcuireann sé measúnú cóir, fíorcheart, cothrom i láthair de staid agus ionchais GAT.

Ráiteas maidir le hInmharthanacht

Rinne na Stiúrthóirí measúnú ar inmharthanacht GAT ag cur san áireamh a staid reatha agus na príomhrioscaí a gcaithfidh GAT aghaidh a thabhairt orthu don chéad dá bhliain eile go dtí an 31 Nollaig 2019. Ghlac na Stiúrthóirí leis go bhfuil tréimhse dhá bhliain ina thréimhse iomchuí don mheasúnú bliantúil fócais a gcaithfear próiseas pleanála straitéisí GAT a chur i bhfeidhm lena linn.

Sa mheasúnú breithníodh an fheidhmíocht, maoiniú agus bainistiú leachtachta atá ann faoi láthair ag GAT, maille le creat rialachais agus eagrúcháin GAT a bhféachann an eagraíocht lena mbainistiú agus, más féidir, riosca a mhaolú, de réir mar atá sonraithe i Nóta 20. Tugadh faoi agus ceapadh measúnú ar na príomhrioscaí os comhair an GAT le iad sin atá éifeacht acu ar na hoibríochtaí, rialú agus córais rialaithe inmheánach san áireamh. Tá sonraithe seo san áireamh i Nóta 20. Tá ionchas réasúnta ag na Stiúrthóirí, ag cur staid reatha GAT san áireamh, agus faoi réir na rioscaí a sainaitníodh, go leanfaidh GAT ag feidhmiú agus go leanfaidh sé ag comhlíonadh a dhliteanas, de réir mar a thiocfaidh siad chun cinn thar thréimhse dhá bhliain an mheasúnaithe.

Ráiteas faoi Chomhlíonadh Rialachais Chorporáidigh

Is cúis áthais do na Stiúrthóirí a thuairisciú gur shocraigh GAT Cód Rialachais Chorporáidigh na RA 2014, eisithe ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais, larscríbhinn Rialachais Chorporáidigh na hÉireann, arna eisiúint ag Stocmhalartán na hÉireann agus an Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit, arna fhoilsiú ag an Roinn Airgeadais, a chomhlíonadh go deonach i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2017, ach amháin i gcás na nithe seo a leanas:

Méid agus struchtúr an Bhoird reatha

Ceapann an tAire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin ar feadh tréimhse nach mó ná cúig bliana. Féadfaidh an tAire, tar éis comhairliúcháin leis an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, Príomhoifigeach Feidhmiúcháin a cheapadh, agus dá thoradh, níl forálacha B.2.1 an Chóid infheidhme maidir le GAT. Tugann an próiseas ceapacháin seo aghaidh freisin ar riachtanas GAT déanamh amach cén chaoi a mbreathnaítear ar Stiúrthóir mar dhuine neamhspleách nó mar dhuine nach bhfuil neamhspleách.

Ní bheartaítear aon athruithe a dhéanamh ar mhéid nó ar struchtúr an Bhoird agus níltear ag súil le haon athruithe dá leithéid.

Tá an Rialtas tar éis socrúithe nua a thabhairt isteach chun ceapacháin a dhéanamh ar bhoird agus ar chomhlachtaí Stáit. Agus Bord reatha na GAT á cheapadh, d'iarr an RTPRÁ ar dhaoine a raibh suim acu ann, iarratas a chur isteach ar a láithreán gréasáin d'fholúntais ar bhoird chomhlachtaí faoina coimirce.

Ní gá d'Airí a bheith teoranta dóibh siúd amháin a léiríonn spéis, ach cinnteoidh siad go mbeidh na cáilíochtaí cuí ag gach duine a cheapfar.

Shocraigh an Rialtas freisin go gceanglófar orthu siúd atá á moladh lena gceapadh mar chathaoirleach ar bhoird Stáit, a bheith ar fáil don Choiste Oireachtais cuí leis an gcur chuige a nglacfaidh siad mar chathaoirleach agus lena ndearcadh, ar an rannchuidiú a tabharfaidh an comhlacht nó an bord atá i gceist amach anseo, a phlé. Tar éis an phlé sin, glacfaidh an tAire nó an Rialtas, de réir mar is cuí, cinneadh leis an nduine ainmnithe a dheimhniú mar chathaoirleach. Chuaigh Michelle Norris i láthair an Choiste Oireachtais um Chomhshaoil, Iompar, Chultúr agus an Ghaeltacht in 2012 chun na críche sin.

Rialachas Corparáideach (ar lean)

Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin Neamhspleách Sinsearach

Breithníodh an cheist ar chóir comhalta sinsearach aitheanta den Bhord, seachas an Cathaoirleach, a ainmniú le go bhféadfaí buairimh a chur faoina bhráid agus i bhfianaise mar a cheaptar Stiúrthóirí, an struchtúr scairsheilbhe agus nósanna imeachta reatha an Bhoird, de réir fhoráil A.4.1 den Chód. Thángthas ar an gconclúid nach bhfuil a leithéid oiriúnach agus cúrsaí mar atá, comhalta Boird Neamhfheidhmiúcháin a ainmniú mar Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin Neamhspleách Sinsearach. Coinneofar an cheist seo faoi athbhreithniú.

Nósanna Imeachta le haghaidh toghcháin agus atoghcháin

Ceapann an tAire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil na Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin agus bíonn siad sa phost ar feadh cibé tréimhse a shonróidh an tAire agus an ceapachán á dhéanamh ach ní ar feadh tréimhse is faide ná cúig bliana, ach amháin sa chás gur cuí leis an Aire Stiúrthóir a athcheapadh don dara téarma, agus dá thoradh sin, níl bhaineann forálacha B.2.1, den Chód le ceapachán Stiúrthóirí na GAT. Níl aon bheartas ann leis an mBord a athnuachan.

Luach Saothair na Stiúrthóirí

Níl aon bheartas um luach saothair ann atá forbartha go himheánach, toisc go gcinneann an tAire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil leibhéal luach saothair na Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin. Socraítear luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh de réir na dtreoirleá reatha le aghaidh pá sa tseirbhís phoiblí. Ní bhíonn luach saothair Stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin nasctha le feidhmíocht agus nochtar thuas é do gach Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin ar leith mar tháillí i Nóta 9 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais. Déanann an Coiste um Luach Saothair moltaí i ndáil le luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh go mbreithneoidh an Bord iad. Níor tionóladh an Coiste um Luach Saothair sa bhliain reatha áfach.

Athbhreithniú Seachtrach ar an meastóireacht ar Fheidhmíocht an Bhoird

Éilítear le Foráil B.6.2 de Chód Rialachais Chorporáidigh na RA gur chóir d'éascaitheoir seachtrach meastóireacht a dhéanamh ar Bhord chuideachtaí FTSE 350 gach trí bliana ar a laghad. Ní mheasann an Ghníomhaireacht go mbaineann an fhoráil seo den Chód lena struchtúr reatha.

Iniúcháireacht inmheánacha

Mar gheall ar mhéid na GAT agus ar a bhfuil i gceist léi, níl feidhm na hIniúcháireachta Inmheánaí saor ó fhreagracht oibriúcháin. Tá na Stiúrthóirí sásta áfach go dtugtar leibhéal leordhóthanach neamhspleáchais d'fheidhm na hIniúcháireachta inmheánaí chun lígean di a cuid dualgas a chomhlíonadh ar bhealach oibiachtúil atá sách neamhspleách.

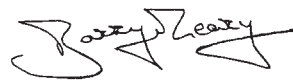
Nochtadh maidir leis an scéim shochar sainithe do Stiúrthóirí

Chomhlíon na Stiúrthóirí na treoirleá maidir le nochtadh a leagtar amach sa Chód Cleachtais do Chomhlachtaí Stáit, in ionad déanamh de réir Chód Rialachais Chorporáidigh na RA, ina leith seo, mar go meastar gur oiriúnaí iad sin do GAT.

Thar cheann an Bhoird,

An tOllamh Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

27 Márta 2018

27 Márta 2018

Tuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí

Is é cuspóir an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí, de réir a théarmaí tagartha, cabhrú leis an mBord lena mhaoirseacht ghinearálta ar thuarisceoireacht airgeadais, rialuithe inmheánacha agus ar fheidhmeanna iniúcháireachta GAT. Comhlíontar freagrachtaí an Choiste Iniúcháireachta trína chruinnithe agus trí thuairiscí a fháil ón mBainisteócht, ón gCoiste Bainistíochta Rioscaí (ina bhfuil an Príomhfheidhmeannach, an Ceannasaí Cistíochta agus Rúnaí na Cuideachta), comhairleoirí seachtracha agus na hiniúcháirí seachtracha agus inmheánacha. Tá clár oibre ag an gCoiste Iniúcháireachta, de réir a Théarmaí Tagartha, don bhliain lena n-áirítear:

- monatóireacht ar an bpróiseas tuairisceoireachta airgeadais, ar ionracas na ráiteas airgeadais agus ar aon fhógraí foirmiúla a bhaineann le feidhmíocht GAT ó thaobh cúrsaí airgeadais;
- monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht shocrúithe GAT maidir le rioscaí a bhainistiú agus cúrsaí a rialú go himmheánach;
- athbhreithniú a dhéanamh ar bhreitheanna suntasacha maidir leis an tuairisceoireacht airgeadais;
- athbhreithniú a dhéanamh ar aon athruithe a bheartaítear a dhéanamh ar chleachtais rialachais chorparáidigh agus tacaíocht a thabhairt go nglacfaidh an Bord na hathruithe sin;
- monatóireacht a dhéanamh ar iniúcháireacht reachtúil na Ráiteas Airgeadais bliantúil;
- athbhreithniú a dhéanamh ar fheidhmíocht, ar oibiachtúlacht, ar cháilíochtaí agus ar neamhspleáchas an Iniúcháir Seachtraigh;
- moltaí a dhéanamh don Bhord i ndáil le ceapachán an Iniúcháir Seachtraigh, luach saothair is téarmaí fostaíochta na hIniúcháirí a cheadú;
- déileáil le saincheisteanna suntasacha maidir le rialú a tharraingítear anuas de bharr Iniúcháireachta Inmheánaigh nó Seachtraí; agus
- athbhreithniú a dhéanamh ar chostas cistí agus ar na rátaí úis a ghearrtar dá réir.

Ar aon dul le Foráil C.3.4 de Chód Rialachais Chorparáidigh RA 2014, caithfidh an Coiste comhairle a thabhairt don Bhord go foirmiúil maidir le cibé acu an bhfuil an Tuarascáil Bhliantúil agus na Cuntais, agus iad á nglacadh le chéile mar aonad iomlán, cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn siad an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh scairshealbhóirí measúnacht ar fheidhmíocht GAT, mar aon lena múnla agus a straitéis gnó.

Déanann an Coiste Bainistíochta Rioscaí maoirseacht ar rioscaí, agus tá an Príomhfheidhmeannach, an Ceannasaí Cistíochta agus an Rialtóir Airgeadais ar an gCoiste sin. Tuairiscíonn an Coiste seo don Choiste Iniúcháireachta agus don Bhord ar bhonn rialta. Rinne an Bord athbhreithniú

bliantúil ar an gCreat-Bheartas Bainistíochta Rioscaí ag a chruinniú an 27 Márta 2018.

Cruinnithe a socraíodh don Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2017

Comhaltaí	Cruinnithe a reáchtáladh in 2017	Tinreamh Stiúrthóirí
Padraic Cafferty	1	1
Emma Cunningham	4	3
Brian Fitzpatrick	4	4
Aideen Hayden	4	4
Michael Murray	1	1
Lianne Patterson	4	3
Derek Rafferty	4	3
Jennifer Ward	4	2

**Ní dhearnadh Padraic Cafferty ná Michael Murray a athainmniú chun an Choiste ag cruinniú Aibreáin 2017 agus mar sin de ní raibh siad ar fáil ach chun freastal ar chruinniú coiste amháin le linn 2017.*

Monatóireacht ar Ionracas na Ráiteas Airgeadais lena n-áirítear Breitheanna Suntasacha

Tuairisceoireacht Airgeadais

Faigheann agus measann an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí tuairiscí rialta maidir le feidhmíocht airgeadais ón mBainisteoireacht i rith na bliana, agus treoraíonn an Coiste obair an Iniúcháir Inmheánaigh agus faigheann tuairiscí uaidh maidir leis an obair sin. Pléann an Coiste straitéis agus fócas iniúcháireachta an Iniúcháir Seachtraigh freisin.

Agus faisnéis ó na gníomhaíochtaí seo á gcur san áireamh chomh maith le dearcaí ó chruinnithe Bhord na Stiúrthóirí, rinne an Coiste Iniúcháireachta amach rioscaí buntábhachtacha na tuairisceoireachta airgeadais a bhaineann le hinfhaighteacht mhaoiniúcháin agus gnóthas leantach agus le socruithe d'fhiacha amhrasacha a thagann chun cinn ar iasachtaí i ndiaidh 1986, i gcomhthéacs choinníollacha reatha an mhargaidh.

Pléadh na saincheisteanna seo leis an mBainisteoireacht i rith na bliana agus leis an Iniúcháir seachtrach tráth ar cuireadh críoch leis an iniúcháireacht sheachtrach ar na Ráitis Airgeadais.

Thug an Bhainisteoireacht le fios don Choiste Iniúcháireachta go raibh Ráitis Airgeadais iniúchta GAT ullmhaithe de réir na bprionsabal cuntais a nglactar leo go coitianta agus is infheidhme i leith na Ríochta Aontaithe agus na hÉireann. San áireamh leis an athbhreithniú seo, bhí plé leis an mBainisteoireacht faoi cháilíocht, ní amháin inghlacthacht

Tuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí (a lean)

phrionsabail chuntasaíochta na GAT, réasúntacht na meastachán agus na mbreitheanna suntasach, agus a shoiléire a nochtadh cúrsaí i Ráitis Airgeadais GAT, lena n-áirítear an méid a nochtadh a bhain le meastacháin chriticiúla ó thaobh cúrsaí cuntasaíochta.

Infhaighteacht mhaoinúcháin agus gnóthas leantach

Is ar bhonn an ghnóthais leantaigh a rinneadh na Ráitis Airgeadais seo a ullmhú. Tá Clár na Nótaí faoi Ráthaíocht faoi ráthaíocht an Aire Airgeadais agus éascaíonn sin le hiasachtaí a eisiúint lena mbaineann aibíocht 30 mbliana ar a mhéad ó dháta a n-eisithe. Ag deireadh 2017 b'ionann meánaibíocht fhiachas GAT agus 2.3 bliain (2016: 2.3 bliain). Cuireann sé seo maoiniú cobhsaí ar fáil do bhonn maoinúcháin phunann iasachtaí GAT agus laghdaíonn sé go mór an riosca gearrthéarmach leachtachta le haghaidh GAT.

Meastar go méadóidh na phróifíl aibíochta leachtachta in 2018 de réir mar a fhaightear rochtain ar mhaoiniú fadtéarmach ag ráta seasta trí mheán an Chláir GN le comhaontuithe déthaobhacha le GBCN agus leis an mBanc Eorpach Infheistíochta agus le Banc Forbartha Chomhairle na hEorpa. Chomh maith leis sin, beidh rochtain leanúnach ag GAT ar GBCN agus ar an rótharraingt Bhainc do riachtanais ghearrthéarmacha leachtachta, de réir mar is gá. Tá an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí sásta lena nochtadh sna Ráitis Airgeadais seo maidir lena a oiriúnaí is atá an toimhde maidir le gnóthas leantach agus maidir leis an rochtain ar mhaoiniú.

Mírátis

Dearbhaigh an Bhainisteoireacht don Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí nach raibh siad ar an eolas faoi aon mhírátis ábhartha nó neamhábharta a rinneadh d'aon ghnó go gcuirfí cás ar leith i láthair.

Idirchaidreamh leis an mBainisteoireacht

Mar chuid den phróiseas leis na Ráitis Airgeadais a cheadú, faigheann an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí agus déanann sé léirmheas ar pháipéar arna ullmhú ag an mBainisteoireacht lena leagtar amach na rioscaí suntasacha a théann i bhfeidhm ar GAT, measúnacht mhionsonraithe na Bainisteoireachta ar na rioscaí sin agus ar an mbealach a dhéantar iad a mhaolú. Tugann an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí dúshlán na dtuairiscí agus na mbreitheanna a bhíonn sna tuairiscí seo ón mBainisteoireacht sula gcuirtear na Ráitis Airgeadais faoi bhráid an Bhoird lena bhfaomhadh. Féach ar leathanaigh 39 go 40 de na Ráitis Airgeadais le haghaidh tuilleadh eolais a bhaineann le freagrachtaí leanúnacha an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí i leith rialuithe inmheánacha GAT.

Moladh go gCeadófaí na Ráitis Airgeadais

De thoradh na léirmheasanna agus na gcomhráite seo leis an mbainisteoireacht agus de thoradh na hiniúcháireachta inmheánaí agus thuairiscí an Iniúcháir Seachtraigh don Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí, thuairiscigh an Coiste Iniúcháireachta don Bhord go measann siad go bhfuil na Ráitis Airgeadais, agus iad á nglacadh le chéile mar aonad iomlán, cothrom, comhardaithe agus intuigthe agus go soláthraíonn siad an fhaisnéis atá riachtanach go ndéanfaidh páirtithe leasmhara measúnacht ar fheidhmíocht na cuideachta, mar aon lena múnla agus a straitéis gnó. Mhol an Coiste Iniúcháireachta freisin go gcuirfí na Ráitis Airgeadais iniúchta san áireamh i dTuarascáil Bhliantúil GAT don bhliain dar chríoch 31 Nollaig, 2017.

Iniúcháireacht Sheachtrach

Tairiscintí ó Ghnólaigh Iniúcháireachta

Aithníonn an Coiste na forálacha atá i gCód Rialachais Chorpáraidigh na RA 2014 i leith tairiscintí don obair iniúcháireachta. De réir Chód Rialachais Chorpáraidigh na RA 2014, ceanglaítear ar chuideachtaí FTSE 350 a gconradh don iniúcháireacht sheachtrach a chur amach le haghaidh tairiscintí anois gach 10 mbliana ar a laghad. Tá an Coiste tar éis na forálacha maidir le tairiscintí don obair iniúcháireachta, atá leagtha amach i gCód Rialachais Chorpáraidigh na RA 2014, a bhreithniú. Mar gheall ar mhéid GAT, níl sé d'óibleagáid uirthi tairiscintí a iarraidh. Lean GAT ar aghaidh lena chleachtas le tairiscintí a chur amach le haghaidh sholáthar seirbhísí iniúcháireachta seachtracha in 2015 áfach, chun tréimhse iniúcháireachta seachtraí 2015-2017 a chlúdach, agus ba iad JPA Brenson Lawlor buaiteoirí na tairisceana. Mhol an Bord go gceapfaí JPA Brenson Lawlor mar iniúcháir seachtrach neamhspleách ar feadh tionachta 3 bliana.

Neamhspleáchas ár n-iniúcháir seachtraigh a chinntiú

Is ábhar iontach dáiríre é neamhspleáchas an iniúcháir dar leis an gCoiste Iniúcháireachta & Rioscaí agus déantar athbhreithniú ar an scéal go bliantúil. Phléigh an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí neamhspleáchas na gnólaigh le JPA Brenson Lawlor agus leis an mbainisteoireacht agus ní raibh aon saincheistean na nótáil.

In 2017, seachas obair iniúcháireachta, bhronn GAT seirbhís amháin, nár seirbhís iniúcháireachta í, ar a hiniúcháir seachtrach neamhspleách. Rinne an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí, trína théarmaí tagartha, athbhreithniú ar obair, nach obair iniúcháireachta a bhí ann, a rinne an t-iniúcháir seachtrach agus dhearbhaigh nach bhfuil aon éifeacht aimhleasach ar an neamhspleáchas iarbhair, nó mar a fheictear an neamhspleáchas, nó ar oibiachtúlacht na hoibre iniúcháireachta í féin.

Déanann Bord na GAT monatóireacht ar sholáthar seirbhísí nach seirbhísí iniúchóireachta iad, a thugann an t-iniúchóir seachtrach agus déanann an Coiste Iniúchóireachta amhlaidh tríd an athbhreithniú leanúnach ar speansais riaracháin. Mar go raibh an seirbhís amháin, nach seirbhís iniúchóireachta í, a cuireadh ar fáil le linn 2017 bunaithe ar iomaíocht oscailte, níl aon choimhlint mar sin le neamhspleáchas an iniúcháir.

Táilí le haghaidh seirbhísí iniúchóireachta & neamhiniúchóireachta d'iniúcháirí neamhspleácha JPA Brenson Lawlor

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
Bliain dar chríoch	€'000	€'000
Iniúchóireacht ar ráitis airgeadais	34	26
Seirbhísí comhairleacha cánach	-	-
Seirbhísí eile	6	-
Iomlán luach saothair na nIniúcháirí	40	26

Idirchaidreamh le hiniúcháirí seachtracha

Soláthraíonn an Coiste Iniúchóireachta & Rioscaí nasc idir an Bord agus an tIniúchóir Seachtrach agus tá sé neamhspleách ar bhainistíocht GAT. Tá JPA Brenson Lawlor, iniúchóir reachtúil GAT, freagrach as iniúchóireacht neamhspleách a dhéanamh ar Ráitis Airgeadais GAT de réir na gCaighdeán Iniúchóireachta sa RA agus in Éirinn. Tá údarás agus freagracht deiridh ag an gCoiste Iniúchóireachta & Rioscaí maidir le gnólacht iniúchóireachta neamhspleách GAT a roghnú, a chúiteamh, meastóireacht a dhéanamh uirthi, agus i gcás gur cuí, ath-ghnólacht a chur ina háit. De réir Alt 383(2) d'Acht na gCuideachtaí 2014, leanfaidh an t-iniúchóir, JPA Brenson Lawlor, Cuntasóirí Cairte, ar aghaidh le bheith sa ról seo.

Déanann an Coiste Iniúchóireachta & Rioscaí gach seirbhís dá bhfuil le soláthar ag na hiniúcháirí seachtracha a cheadú roimh ré. Áirítear leis na seirbhísí sin a cheadaítear roimh ré, seirbhísí iniúchóireachta, seirbhísí a bhaineann le hiniúchóireacht, comhairle chánach agus seirbhísí eile.

Tá sé d'údarás ag an gCoiste Iniúchóireachta & Rioscaí a chuid comhairleoirí féin ón taobh amuigh a fhostú freisin, lena n-áirítear saineolaithe i réimsí cuntasáíochta áirithe, de réir mar is cuí dar leis, seachas abhcóidí nó comhairleoirí arna bhfostú ag an mBainisteoireacht.

Próiseas iniúchóireachta seachtraí a mheasúnú

Déanann an Coiste athbhreithniú ar fheidhmíocht an Iniúcháir Seachtraigh go bliantúil ag deireadh an timthrialla

iniúchóireachta bliantúla. Leis an Athbhreithniú, déantar aiseolas ón mBainisteoireacht agus ó fhoireann na GAT a bhfuil lámh acu sa phróiseas iniúchóireachta, a chur san áireamh in éineacht le hathbhreithniú ar leibhéal na seirbhíse a sholáthraíonn JPA Brenson Lawlor do GAT. Bunaithe ar a bhreithniú ar an aiseolas, in éineacht lena mheasúnacht leanúnach féin, mar shampla trí cháilíocht thuairiscí na n iniúcháirí seachtracha don Choiste, agus idirghníomhaíocht chomhpháirtí na hiniúchóireachta leis an gCoiste, tá an Coiste Iniúchóireachta & Rioscaí sásta go leanann JPA Brenson Lawlor ar aghaidh le bheith ag soláthar seirbhíse iniúchóireachta éifeachtaí.

Bainistíocht Rioscaí

Faoi mar a forordaíodh leis an gCód Cleachtais athbhreithnithe um Rialachas Comhlachtaí Stáit, ghlac an Bord agus Coiste Bainistíochta Rioscaí foirmiúil, atá comhdhéanta de lucht na Bainisteoireachta Sinsearaí, creat beartais bhainistíochta rioscaí atá i bhfeidhm ó 2009 agus a mbíonn maoirsiú á dhéanamh ag an gCoiste Iniúchóireachta & Rioscaí air. Bainistíonn an Príomhfheidhmeannach, an Ceannasaí Cistíochta agus Rúnaí na Cuideachta rioscaí na GAT le chéile agus freagracht chomhionann orthu ar fad, in áit Príomhoifigigh Rioscaí, faoi mar a cheadaítear faoin gCód Cleachtais. Déanann an Coiste athbhreithniú ar an gCreat agus ar an mBeartas Bainistíochta Rioscaí go rialta. Bíonn an mhonatóireacht ar rioscaí, i gcónaí, ina mhír ag cruinnithe Boird. Is gnó airgeadais é GAT agus mar sin is rioscaí airgeadais na rioscaí a bhaineann leis an ngnó sin (i.e. rioscaí creidmheasa, margaídh agus leachtachta) agus tá rioscaí cisteáinbhainteacha ag baint leis freisin. Tá cur síos níos sonraí ar na rioscaí sin i Nóta 20 ag gabháil leis na Ráitis Airgeadais.

D'fhorbair GAT próiseas um bainistiú rioscaí a áiríonn athbhreithnithe leanúnacha ar a phunann iasachtaí agus airleacain agus athbhreithniú leanúnach ar rioscaí cisteáinbhainteacha, a chuireann ar a chumas bainistiú a dhéanamh ar na rioscaí sin. Ghlac Bord GAT Beartas Creidmheasa i ndáil le hiasachtaí le CTCanna in 2013 agus déantar uasdátú rialta air sin, agus tharla an t-uasdátú is déanaí i mí Meán Fómhair 2017.

Baineann riosca iarmharach le hiasachtaí ar rátaí seasta go príomha. Déileáiltear leis seo trí bheartas um chúlchistí agus chorríalligh faoi mar a phléitear i Lámhleabhar um Beartais agus Nósanna Imeachta GAT agus freisin laistigh de Chlár na Rioscaí den Chreat is Beartas um Bainistíocht Rioscaí. Ó thaobh Chlár Comhardaithe GAT, tagann riosca ráta úis chun cinn i gcás ina n-eascaíonn athrú ar chostas an mhaoiniúcháin atá ann cheana as gluaiseacht i rátaí úis, athrú nach bhfuil fritháirithe le hathrú comhfhreagrach ar an ioncam saothraithe ó iasachtaí atá ann cheana, as a dtiocfaidh tionchar dearfach nó diúltach ar bhrabúsacht

Tuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí (a lean)

reatha nó ar bhrabúsacht sa todhchaí. Chun an riosca sin a thomhas, rinne bainistíocht GAT samhail nua Riosca Ráta Úis (RRÚ) a fhorbairt leis an neamhchosaint RRÚ gan íoc a ríomh ar bhonn bliantúil (an bearna bliantúil) do gach dlíteanas agus sócmhainn ar ráta seasta, suas go dtí a ndáta athphraghsála. Tá athbhreithniú déanta ag iniúcháirí seachtracha GAT ar an tsamhail RRÚ agus tuairisc tugtha faoi.

Déanann GAT athbhreithniú cuimsitheach ar rioscaí go bliantúil, rud a cheadaíonn an Bord agus a dhéanann cuid de bheartas GAT um rátaí úis agus chúlchistí i gcomhair blianta ina dhiaidh. Cuirtear an Bord ar an eolas ar bhonn ráithiúil maidir le dálaí nua agus déantar gníomhartha ceartaitheacha más gá..

Measúnaíonn an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí ábhartha mar atá:

- rioscaí maidir le maoiniú, leachtacht agus gnóthas leantach;
- riosca creidmheasa a bhaineann le hiasachtaí d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986;
- riosca creidmheasa a bhaineann le hiasachtaí do CTCanna;
- riosca creidmheasa a bhaineann le hiasachtaí d'údaráis áitiúla roimh 1986; agus
- céim pinsin le sochair shainithe.

Iasachtaí roimh an 27 Bealtaine 1986

Maidir le hiasachtaí a thugann GAT d'údaráis áitiúla, bíonn GAT faoi dhlíteanas i leith aon chaillteanas creidmheasa a thagann chun cinn ó mhorgáistí roimh Bhealtaine 1986, a urraítear leis an mbunmhaoín mhorgáiste agus le hárachas um chosaint morgáiste. As suim €10.1 milliún de na hiasachtaí a tugadh roimh Bhealtaine 1986 agus a bhí fós amuigh ag 31 Nollaig 2017 (2016 €11.3 milliún), níl ach €6.9 milliún (2016: €9.1 milliún) díobh sin fós dlite do na húdaráis áitiúla ó na hiasachtaithe bunúsacha agus tá soláthar iomlán ann de €2.7 milliún ann le haghaidh lagú.

Tá bearna an €3.2 milliún (2016: €2.2 milliún) tagtha chun cinn toisc nach gceanglaítear ar na húdaráis áitiúla iomlán na suimeanna airgid a fhaigheann siad i ndáil le fuascailtí agus aisíocaíochtaí a chur ar ais chuig GAT, faoi mar a cheadaítear faoi théarmaí na háise iasachta. Is é tuairim an Bhoird, cosúil le hiasachtaí a tugadh i ndiaidh 1986, nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach. Tá comhthaobhacht ag údaráis áitiúla i gcoinne fuilleach €6.9 milliún na n-iasachtaí a tugadh roimh 27 Bealtaine 1986, i bhfoirm leasanna morgáiste ar mhaoín. Is nuair nach leor an chomhthaobhacht sin chun an fiachas a urscaoileadh go mbíonn GAT faoi dhlíteanas i leith aon chaillteanas um lagú a thiocfaidh chun cinn, agus sa chás sin amháin.

Ceanglaítear ar iasachtaithe aonair Árachas um Chosaint Morgáiste a bheith acu ar a gcuid réadmhaoine. Clúdaíonn an tÁrachas seo an t-iasachtaí i gcás a báis nó míchumais maidir le suim na hiasachta atá amuigh, gan riaráistí san áireamh. I gcomhthéacs.

Iasachtaí i ndiaidh an 27 Bealtaine 1986

Meastar nach fiú le háireamh é riosca na haisíocaíochta maidir le hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986, seachas riosca ceannasach, ós rud é gur le húdaráis áitiúla atá an gaol dlíthiúil, agus ní bhraitheann an riosca ar athruithe ar phraghsanna tithe ná ar athruithe eacnamaíocha eile. I gcomhthéacs:

- údaráis áitiúla a bheith ina gcomhlachtaí reachtúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus achtacháin eile;
- a n-ioncain nó a gcistí a bheith mar urrús don íocaíocht atá dlite do GAT sna suimeanna go léir atá dlite ó údaráis áitiúla (mar atá leagtha amach sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil agus GAT);
- go gceadaíonn an tAire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil gach iasacht airleachta d'údaráis áitiúla;
- go dtuigeann an Bord go dtacaíonn an Rialtas láir le húdaráis áitiúla agus iad ag freastal ar a n-oibleagáidí do GAT; agus,
- nach deach aon chaillteanas do GAT de bharr a hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986;

is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a tugadh ar airleacan údaráis áitiúla ar nó tar éis 27 Bealtaine 1986, agus níor taifeadadh aon fhorálacha caillteanas iasachta i leith na n-iasachtaí sin. Tá an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí sásta le húsáid an tuairim seo in ullmhú na ráitis airgeadais seo agus le nochtú na cúinsí seo. Mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2017, tar éis ath-idirbheartaíocht a bheith déanta i leith téarmaí iasachtaí áirithe, bhí gach údarás áitiúil suas chun dáta maidir lena gcuid aisíocaíochtaí sceidealaithe sa phunann seo (féach ar nóta 20(a)). Níor bhain aon chaillteanas don GAT ar a cuid iasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986.

Iasachtaí do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta

Go dtí 2011, thug an Rialtas deontais mhaoiniúcháin do CTCanna, trí údaráis áitiúla, don tithíocht shóisialta. Agus an ghéarchéim eacnamaíochta ag teacht chun cinn, agus na diansrianta ar chúrsaí buiséid dá bharr, bhí réasúnaíocht ann le hairgeadas iasachtaí a thabhairt isteach le bheith in ionad deontas, agus le hiasachtaí a thabhairt do CTCanna go díreach chun cur ar a gcumas tionscadail tithíochta sóisialta a chur i gcrích go tráthúil. Tugadh ról lárnach don GAT san obair le maoiniúchán iasachtaí a sholáthar don earnáil, is rátaí agus gráid iomaíocha ar lár, ag an am, sa mhargadh.

Bhunaigh GAT próiseas le CTCanna a mheasúnú le haghaidh stádais mar 'Chomhlacht Deimhnithe', .i. cinn a measadh a bheith oiriúnach le hairgeadas iasachtaí a sholáthar. Tá dhá chuid i gceist leis an bpróiseas measúnachta do CTCanna. Athbhreithniú corparáideach atá caighdeánach sa mhargadh is ea an chéad cheann lena n-úsáidtear mairís scórála chun feidhmíocht reatha, rialachas corparáideach, agus pleananna forbartha & airgeadais a mheasúnú. Tugtar an t-iarratas os comhair Choiste Creidmheasa GAT ansin lena bhreithniú. Ina dhiaidh sin, bronnar stádas mar Chomhlacht Deimhnithe ar iarratasóirí agus is féidir leo iarratas a dhéanamh ar mhaoiniúchán ar bhonn cás-ar-chás ansin. Tacaíonn Áis Léasúcháin Airleacain Chaipitil (ÁLAC), atá státmhaoinithe le hiarratais ar thionscadail, mar a dhéanann an Comhaontú Iocaíochta & Infhaighteachta (PAA).

I mí na Nollag 2015, sheol GAT tionscnamh iasachtaithe nua a bhí dírithe go sonrach ar CTCanna ar Leibhéal 2 nach bhfuil ina gComhlachtaí Deimhnithe faoi láthair. Leis an táirge seo, dírithear ar CTCanna a bhfuil riachtanais iasachtaithe acu ó €250,000 ar a laghad go dtí €1,500,000 agus tá sé saindeartha go sonrach i dtreo éadálacha maoinne. Tairgtear an t-iasachtú ar bhonn ráta úis inathraithe thar 30 bliain nó le hiasachtaí lena mbaineann ráta seasta (ag athrú ar ais chuig ráta inathraithe ina dhiaidh sin). Ní bheidh ar CTCanna atá ag ciseal 2 agus a chuireann isteach ar an táirge nua dul trí phróiseas athbhreithnithe creidmheasa GAT.

Ó thosú a bhí réasúnta mall, tá fás suntasach tar éis teacht ar ghníomhaíocht na CTCanna in 2016 agus isteach sa bhliain 2017, agus tacaíocht láidir ó GAT trína raon méadaithe d'iasachtaí ar rátaí inathraithe agus seasta lena n-áirítear táirgí don Éadail, Tógáil Nua agus Cíos in Ionad Morgáiste. Go háirithe, chuidigh an maoiniú ón mBanc Eorpach Infheistíochta ("BEI") agus ó Bhanc Forbartha Chomhairle na hEorpa ("BCE") le go dtabharfaí isteach ráta seasta 25 bliana ag an ráta reatha de 2.75%, agus tá sé sin tar éis an baol rioscaí a bhaineann leis an timpeallacht ráta úis a laghdú go mór d'iasachtaí ó GAT do CTCanna. Chuir BEI agus BCE in iúl go gcuirfeadh maoiniú breise ar fáil de réir na dtéarmaí céanna, más gá. Tá GAT fós muiníneach gur féidir leis ról lárnach a bheith aige chun a chinntiú go dtacófar le pleananna forbartha ach maoiniú iomaíoch solúbtha a sholáthar a fhreastalóidh ar riachtanais earnáil na CTCanna.

Cistíocht

Tionsaíonn GAT maoiniúchán, le tacaíocht ráthaíochta ón Aire Airgeadais, go príomha tríd GBCN, údarais áitiúla agus trí ghníomhaireachtaí idirnáisiúnta amhail an Banc Eorpach Infheistíochta agus Banc Forbartha Chomhairle na hEorpa. Tionsaítear maoiniúchán imeallach tríd GBCN agus úsáid á baint as Clár na Nótaí faoi Ráthaíocht faoi shocrú praghála comhaontaithe faoi mar atá faofa ag an mBord.

Athbhreithniú ar rialuithe inmheánacha

Bíonn na Stiúrthóirí freagrach as córas rialaithe inmheánaigh a choinneáil ar bun a sholáthraíonn deimhniú réasúnta i dtaobh oibriúcháin éifeachtach éifeachtúil, i dtaobh an rialaithe inmheánaigh airgeadais, agus go bhfuil dlíthe agus rialacháin á gcomhlíonadh. Sa chomhthéacs seo, tugann an Coiste Iniúchóireachta & Rioscaí aird ar na nithe a oireann, dar leo, do ghnó GAT, d'ábharthacht na rioscaí airgeadais oibriúcháin a bhíonn de dhlúth agus d'inneach an ghnó, agus do na costais agus na tairbhí coibhneasta i dtaca le sainrialuithe a chur i ngníomh. Tá beartas leagtha amach ag GAT ina Lámhleabhar Beartas agus Nósanna Imeachta lenar féidir le fostaithe nithe atá ina n-údar imní a tharraingt anuas, faoi rún, faoi nithe a d'fhéadfadh a bheith ina mírialtachtaí i dtuaisceoireacht airgeadais nó nithe eile.

Dhéabhlóidigh an Bord an tasc an athbhreithnithe mionsonraithe ar rioscaí, don Choiste, agus bíonn seo ina mhír sheasta ar chlár oibre chruinnithe an Choiste Iniúchóireachta & Rioscaí. Tuairiscíonn an Coiste Iniúchóireachta & Rioscaí, agus déanann moltaí don Bhord ina dhiaidh sin, faoina gcuid torthaí, agus tá sé curtha de chúram ar an mBord maoirseacht a dhéanamh ar rioscaí agus moltaí ón gCoiste a bhreithniú. Ag formhór chruinnithe an Choiste Iniúchóireachta & Rioscaí, déantar athbhreithniú ar réimse amháin de rioscaí faoi mar a thuairiscítear go mion in Alt A4 de Chlár Rioscaí GAT, atá laistigh de Chreat agus Beartas Bainistíochta Riosca GAT.

Dearadh córas um rialú inmheánach GAT chun deimhniú réasúnta, ach ní deimhniú absalóideach, a sholáthar in aghaidh an riosca go dtarlódh earráidí ábhartha, calaois nó caillteanais. D'fhéadfadh sé tarlú go mbeadh duine in ann teacht timpeall ar rialuithe inmheánacha, nó iad a sháru. Anuas air sin, mar gheall ar athrú ar chúinsí, d'fhéadfadh go mbeadh athrú ar éifeachtúlacht chórais rialaithe inmheánaigh le himeacht aimsire agus féachann lucht bainistíochta na Gníomhaireachta leis na córais rialaithe inmheánacha a leasú in am trátha de réir mar a thagann athrú ar chúrsaí an ghnó bunaidh.

Déanann an tIniúcháir Inmheánach córais GAT um rialú inmheánach a shonrú agus a mheas, mar bhonn don tuairisceoireacht ar leordhóthanacht agus éifeachtacht na gcóras. Comhaontaítear plean faofa leis an gCoiste Iniúchóireachta & Rioscaí agus pleanálann, déanann agus measann an tIniúcháir Inmheánach a chuid oibre bunaithe ar an sceideal sin. Má aimsítear laigí suntasacha a bheith ar na rialuithe inmheánacha laistigh de shampla ar bith a thástáiltear, sa chás sin, filleann an t-Iniúcháir Inmheánach ar a bheith ag déanamh tástálacha substainteacha ar na réimsí mar ar aimsíodh na rialuithe a bheith mí-éifeachtach / lochtach. Déanann an Coiste Iniúchóireachta & Rioscaí athbhreithniú ar na tuairiscí a dhéanann an t-Iniúcháir Inmheánach faoi dhó sa bhliain agus bíonn cruinniú

Tuairisc an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí (a lean)

príobháideach ag an Iniúchóir Inmheánach leis an gcoiste uair sa bhliain, gan an bhainisteoireacht a bheith i láthair, áit ar féidir leis an iniúchóir inmheánach nó leis an gcoiste, aon saincheistean a tharraingt anuas.

Tá struchtúr eagrúcháin bunaithe ag na Stiúrthóirí lena ngabhann freagracht shainmhínithe as an rialú inmheánach le haghaidh gach comhchuid de ghnó GAT agus déanann an Príomhfheidhmeannach tuairisc ina leith sin go foirmiúil uair sa bhliain, i dteannta leis an bhfreagracht ghaolmhar as athbhreithniú a dhéanamh go tréimhsiúil ar éifeachtacht rialú inmheánach den sórt sin agus déanann an tIniúchóir Inmheánach tástáil air i rith na bliana agus eisítear tuairiscí don Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí faoi dhó sa bhliain.

Is iad seo a leanas comhchodanna buntábhachtacha an chórais um rialú inmheánach:

- (a) struchtúr eagraíochta atá sainmhínithe go soiléir agus lena ndéantar dualgais agus teorainneacha údaráis a idirdhealú óna chéile go cuí;
- (b) doiciméadú á dhéanamh ar rialuithe inmheánacha airgeadais i Lámhleabhar um Beartais agus Nósanna Imeachta, a ndéanann an Bord athbhreithniú go leathbhliantúil orthu, agus ceadaíonn an Bord aon athruithe dá ndéantar ina dhiaidh sin orthu;
- (c) teorainneacha agus nósanna imeachta atá sainmhínithe go soiléir le haghaidh caiteachais airgeadais lena n-áirítear cúrsaí soláthair agus caiteachas caipitil;
- (d) buiséid bhliantúla (agus bealaí chun torthaí iarbhrí a chur i gcomparáid le buiséid i rith na bliana) agus pleananna fadtéarmacha don GAT ina sonraítear príomhríosaí agus deiseanna;
- (e) cuntais bhainistíochta mhíosúla a ullmhaítear agus a gcuirtear i láthair an Bhoird;
- (f) déanann iniúchóir inmheánach athbhreithniú ar chórais agus ar rialuithe buntábhachtacha airgeadais;
- (g) pléann Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí le haon cheisteanna suntasacha maidir le rialú a tharraingítear anuas in Iniúcháireacht inmheánach nó Sheachtrach; agus,
- (h) ullmhú agus eisiúint tuairiscí airgeadais, an Tuarascáil Bhliantúil san áireamh, á mbainistiú ag an Rannóg Airgeadais faoi mhaoirseacht an Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí; lena n-áirítear an Tuarascáil Bhliantúil, arna bainistiú ag an Rannóg Airgeadais le maoirseacht ón gCoiste Iniúcháireachta & Riosca. Déantar an próiseas tuairiscithe airgeadais a rialú ag úsáid na mbeartas doiciméadaithe cuntasáíochta. Cé go mbíonn freagracht ar na Stiúrthóirí as na Ráitis Airgeadais a ullmhú, tacaíonn

an Bhainistíocht Shinsearach leis na Stiúrthóirí, chomh maith le comhairleoirí gairmiúla, mar shampla aachtúire, a bhfuil sé d'fhreagracht orthu agus iad cuntasach as faisnéis a sholáthar de réir na mbeartas comhaontaithe lena n-áirítear tabhairt chun críche agus réiteach faisnéise airgeadais i gcórais phróiseála. Cuirtear taca lena cháilíocht trí shocruithe maidir le hidirdhealú idir dualgais chun seiceálacha neamhspleácha ar iomláine na dtuairiscí airgeadais a éascú. Tá an fhaisnéis airgeadais do gach bliain faoi réir a hathbhreithnithe ag an mBainistíocht Shinsearach sula gcuirtear í faoi bhráid an Choiste Iniúcháireachta í. Déanann an Coiste Iniúcháireachta athbhreithniú ar an Tuarascáil Bhliantúil freisin sula gcuirtear i láthair an Bhoird í d'fhonn a fhaomhadh.

Tá athbhreithniú agus plé leis an mBainisteoireacht déanta ag an gCoiste Iniúcháireachta & Rioscaí ar a mheasúnacht agus ar a thuairisc ar éifeachtacht chóras um rialú inmheánach na GAT ar thuarisceoireacht airgeadais mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2017.

Plé leis an Iniúchóir

Tá tuairisc ón Iniúchóir Seachtrach faighte agus pléite ag an gCoiste Iniúcháireachta & Rioscaí maidir leis na torthaí ón idirghníomhaíocht hiniúcháireachta seachtraí, lena n-áirítear iad siúd a bhaineann leis na rioscaí a tugadh le fios thuas. Thuairiscigh an tIniúchóir Seachtrach don Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí faoi na míráitis a fuair siad i rith a gcuid oibre agus níl aon suimeanna ábhartha gan choigeartú fós ann.

Éifeachtacht an Choiste

Déanann idir an Bord agus an Coiste féin athbhreithniú ar éifeachtacht an Choiste ar bhonn bliantúil. Tar éis athbhreithnithe dá leithéid, tá an Coiste sásta a thabhairt le fios go meastar gur chomhlíon sé a chuid dualgas, de réir a théarmaí tagartha, ar bhealach éifeachtach éifeachtúil.

Conclúid

Tar éis don Choiste Iniúcháireachta & Rioscaí súil a thabhairt ar ar cuireadh i láthair agus ar na tuairiscí ón mBainisteoireacht agus ón Iniúcháireacht Inmheánach, agus dearcaí a chuir an t-Iniúchóir Seachtrach in iúl curtha san áireamh, tá an Coiste Iniúcháireachta & Rioscaí sásta go dtugtar aghaidh go cuí ar na breitheanna criticiúla agus ar na meastacháin bhuntábhachtacha sna Ráitis Airgeadais i leith na suimeanna a dtuairiscítear ina dtaobh agus a nochtadh araon. Tá an Coiste sásta freisin go ndearnadh grinnscrúdú leordhóthanach ar, agus gur tugadh a ndúshlán, do na toimhdí suntasacha a úsáideadh chun luach sócmhainní agus dliteanas a dhéanamh amach.

Tuairisc an Iniúcháir Neamhspleáigh

do Chomhaltaí na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta cpt.

Tá iniúcháireacht déanta againn ar Ráitis Airgeadais na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta cpt (an "GAT") don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2017 faoi mar atá leagtha amach ar leathanaigh 44 go 80, lena n-áirítear an Ráiteas Ioncaim, Ráiteas Ioncaim Chuimsithigh, Ráiteas faoi Ríocht Airgeadais, Ráiteas faoi Athruithe i nGnáthscaireanna, Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid, Ráiteas faoi Bheartais Chuntasaíochta, agus na Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais. Is é Acht na gCuideachtaí 2014 agus na caighdeáin chuntasaíochta arna n-eisiúint ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus Éire.

Tuairim agus conclúidí ag teacht chun cinn ónár n-iniúcháireacht:

1. Tá ár dtuairim faoi na Ráitis Airgeadais gan mhodhnú

Is é ár dtuairim:

- go dtugann na Ráitis Airgeadais léargas fíor cothrom ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar ríocht airgeadais na cuideachta mar a bhí an 31 Nollaig 2017 agus ar a barrachas don bhliain dar chríoch sin;
- gur ullmhaíodh na Ráitis i gceart de réir FRS 102 An Caighdeán Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus Éire; agus
- ullmhaíodh na Ráitis i gceart de réir an chreata tuairisceoireachta airgeadais ábhartha agus, go háirithe, Acht na gCuideachtaí 2014.

Bunús leis an tuairim

Rinneamar ár n-iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Éire) agus de réir an dlí is infheidhme. Déantar cur síos ar ár bhfreagrachtaí faoi na caighdeáin sin thíos sa chuid 'Na freagrachtaí atá ar an Iniúcháir maidir leis an iniúchadh ar na ráitis airgeadais' den tuarascáil uainn. Táimid neamhspleách ar an HFA de réir na gceanglas eithe is ábhartha maidir leis an iniúchadh a dhéanaimid ar na ráitis airgeadais in Éirinn, lena n-áirítear an Caighdeán Eiticíúil arna eisiúint ag Údarás Maoirseachta Iniúcháireachta agus Cuntasaíochta na hÉireann, agus chomhlíonamar na freagrachtaí eiticíúla eile atá orainn de réir na gceanglas sin.

Creidimid gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuairamar chun bunús a thabhairt leis an tuairim uainn.

2. Ár measúnacht ar rioscaí maidir le míráiteas ábhartha

Is iad na rioscaí maidir le míráitis ábhartha a dtugtar tuairisc mhionsonraithe fúthu sa chuid seo den tuairisc na rioscaí sin atá measta againn, inár dtuairim ghairmiúil, mar rioscaí a raibh an éifeacht is mó acu ar: an straitéis iniúcháireachta fhoriomlán; leithdháileadh na n-acmhainní inár n-iniúcháireacht; agus ar a bheith ag stiúradh iarrachtaí na foirne a fostaíodh. Dearadh ár nósanna imeachta iniúcháireachta a bhaineann leis na rioscaí seo i gcomhthéacs ár n-iniúcháireachta ar na Ráitis Airgeadais mar aonad iomlán. Ní mhodhnaítear ár dtuairim maidir leis na Ráitis Airgeadais i leith aon cheann de na rioscaí seo, agus ní chuirimid tuairim in iúl maidir leis na rioscaí aonair seo.

Agus muid ag teacht ar ár dtuairim iniúcháireachta thuas maidir leis na Ráitis Airgeadais, is iad seo a leanas na rioscaí maidir le míráiteas ábhartha a raibh an éifeacht is mó acu ar ár n-iniúcháireacht:

Eiseadh agus In-aisghabhálacht Iasachtaí

Tá riosca ann nach ann d'iasachtaí atá ar leabhar iasachtaí na Gníomhaireachta, nó go bhfuil cistí eisíochta do chomhlachtaí seachas na hÚdaráis Áitiúla nó Comhlachtaí Tithíochta Ceadaithe. Tá riosca ann freisin nach mbeifear in ann iasachtaí a aisghabháil agus go dtagann riosca creidmheasa chun cinn ar leabhar iasachtaí na Gníomhaireachta, go háirithe iasachtaí i ndiaidh na Bealtaine 1986, a dhéanann cuid shubstantiúil de leabhar iasachtaí na Gníomhaireachta.

Roghnaíomar sampla iasachtaí a bhí amuigh ar dháta an chláir chomhardaithe, lena n-áirítear iasachtaí a tugadh ar airleacan i rith na bliana. Thugamar súil ghéar ar an gcáipéisíocht chun tacú le gach ceann de na hiasachtaí seo, agus rinneamar athríomhadh ar na suimeanna a bhí fós amuigh ar gach ceann de na hiasachtaí ar dháta an chláir chomhardaithe, ag tagairt d'ionchuir bhuntábhachtacha amhail rátaí úis agus stair aisíocaíochta.

I ngach cás, phléamar stádas gach iasachta leis an mbainisteoireacht. I ndáil leis an in-aisghabhálacht, bhreithníomar an méid a nochtadh i dTuairisc an Choiste Iniúcháireachta go háirithe i ndáil le hin-aisghabhálacht iasachtaí i ndiaidh na Bealtaine 1986. Táimid sásta gur cuí measúnacht na bainisteoireachta nach bhfuil aon riosca creidmheasa ann ar iasachtaí i ndiaidh na Bealtaine 1986.

Tuairisc an Iniúcháir Neamhspleáigh (ar lean)

Stádas GAT mar ghnóthas leantach

Níl aon ní le tuairisciú againn maidir leis na nithe seo a leanas a gceanglaítear orainn faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Éire) tuairisc a thabhairt duit más rud é:

- nach cuí do na stiúrthóirí é leas a bhaint as bonn cuntasáíochta an ghnóthais leantaigh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú; nó
- nár nocht na stiúrthóirí sna ráitis airgeadais aon ábhar neamhchinnteachta ábhartha a aithníodh a d'fhéadfadh amhras suntasach a chothú faoi chumas an HFA leanúint de bhonn cuntasáíochta gnóthais leantaigh a ghlacadh ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta ar ar údaraíodh na ráitis airgeadais lena n-eisiúint.

Faisnéis Eile

Is iad na stiúrthóirí atá freagrach as an bhfaisnéis eile. Cuimsítear leis an bhfaisnéis eile an fhaisnéis atá san áireamh i dTuarascáil Bhliantúil HFA, seachas na ráitis airgeadais agus tuairisciúil an iniúcháir uainn ina leith. Ní chuimsítear sa tuairim uainn ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile agus, ach amháin sa mhéid a luaitear a mhalairt go sainráite sa tuarascáil uainn, ní léirímid aon chineál conclúide dearbhaithe ina leith.

Maidir lenár n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais, is é an fhreagracht atá orainn an fhaisnéis eile a léamh agus a bhreithniú an bhfuil an fhaisnéis eile neamhréireach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó leis an eolas a fuaireamar san iniúchadh, nó ar cosúil go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Má aithnímid neamhréireacht ábhartha den sórt sin nó ráiteas a ndealraíonn sé gur míráiteas ábhartha é, ní mór dúinn a chinneadh an bhfuil aon mhíráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais nó an ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile. Más rud é, ar bhonn na hoibre a rinneamar, go gcinnimid go ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile sin, ní mór dúinn an méid sin a thuairisciú.

3. Níl aon ní le tuairisciú againn i leith na gcúrsaí faoina bhfuil muid ceangailte tuairisc a thabhairt trí eisceacht

Bunaithe ar an eolas agus an tuiscint ar an GAT agus a timpeallacht a fuarthas le linn na hiniúcháireachta, níl aon mhíráiteas ábhartha sainaitheanta againn i dTuarascáil na Stiúrthóirí.

Níl aon ní le tuairisciú againn i leith ár n-oibleagáid faoi Acht na gCuideachtaí 2014 tuairisciú daoibh más rud é nach ndéantar, inár dtuairim, nochtadh luach saothair agus idirbhearta na Stiúrthóirí mar atá sonraithe in alt 305 go halt 312 den Acht.

4. Ár gconclúidí ar nithe eile ar a gceanglaíonn Acht na gCuideachtaí 2014 orainn tuairisciú ina leith

Bunaithe ar an obair a rinneadh le linn na hiniúcháireachta amháin, tuairiscíonn muid go bhfuil an méid seo a leanas amhlaidh, inár dtuairim:

- tá an t-eolas atá tugtha i dTuarascáil na Stiúrthóirí ag teacht leis na ráitis airgeadais; agus
- tá Tuarascáil na Stiúrthóirí ullmhaithe i gcomhréir leis na ceanglais dhlithiúla infheidhme.

Tá an t-eolas agus na mínithe go léir faighte againn a mheasann muid is gá chun críocha na hiniúcháireachta.

5. Bonn ár dtuairisc, freagrachtaí agus srianta ar úsáid

Na Freagrachtaí atá ar na Stiúrthóirí

Mar a dtugtar míniú níos iomláine air sa Ráiteas um Fhreagrachtaí an Bhoird mar a leagtar amach ar leathanach 28, is iad na stiúrthóirí atá freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais agus as a bheith deimhin gur léargas fóircheart a thugtar iontu agus as cibé rialú inmheánach a chinneadh na stiúrthóirí is gá ionas gur féidir ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé de bharr calaoise nó de bharr earráide.

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú ag na Stiúrthóirí, tá siad freagrach as cumas GAT a mheas maidir le leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, ag nochtadh, de réir mar is infheidhme, cúrsaí a bhaineann le gnóthas leantach agus an bonn cuntasáíochta gnóthais leantaigh a úsáid ach amháin má tá sé i gceist ag na Stiúrthóirí GAT a leachtú nó scor de na hoibríochtaí, nó mura bhfuil de rogha réalaíoch acu ach é sin a dhéanamh.

Freagrachtaí an Iniúcháir as iniúchadh na ráiteas airgeadais

Is iad ár gcuspóirí dearbhú réasúnta a fháil go bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu mar gheall ar chalaois nó ar bhotún, agus tuarascáil iniúcháir a eisiúint ina mbeidh ár dtuairim. Is ionann dearbhú réasúnta agus leibhéal ard dearbhaithe, ach ní ionann é agus ráthaíocht go n-aimseoidh iniúchadh a dhéantar i gcomhréir le ClCanna (Éire) míráiteas ábhartha i gcónaí. Féadfaidh míráitis eascairt as caolaois nó botún agus meastar iad a bheith ábhartha más rud é go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnta go n-imreodh siad tionchar, go haonair nó go comhiomlán, ar chinntí eacnamaíocha déanta ag úsáideoirí ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Tá cur síis breise dár fhreagrachtaí ag iniúcháireacht táitis airgeadais le fáil ar shuíomh IAASA ag: [www.iaasa.ie/Publications/ISA-700-\(Ireland\)](http://www.iaasa.ie/Publications/ISA-700-(Ireland)). Tá an cur síos seo mar pháirt dár tuairisc iniúcháireachta.

Tá an tuairisc seo á déanamh do chomhaltaí GAT amháin, mar chomhlacht, de réir alt 391 d'Acht na gCuideachtaí 2014. Rinneadh ár n-obair iniúcháireachta ionas go mbeimis in ann a rá le comhaltaí na GAT na nithe sin is gá dúinn a rá leo i dtuairisc iniúcháir agus ní chun aon chríoch ar bith eile. A mhéid is a cheadaítear leis an dlí, ní ghlacaimid ná ní ghabhaimid orainn féin freagracht d'aon duine eile seachas do GAT agus comhaltaí GAT mar chomhlacht, as ár n-obair iniúcháireachta, as an tuairisc seo nó as na tuairimí atá déanta againn.

Thomas Mc Donald

le haghaidh agus thar ceann

JPA Brenson Lawlor

Cuntasóirí Cairte, Gnólacht Iniúcháireachta Reachtuil

Argyle Square

Bóthar Morehampton

Domhnach Broc

Baile Átha Cliath 4

Éire

27 Márta 2018

Ráiteas Ioncaim

	Nóta	31 Nollaig 2017 €'000	31 Nollaig 2016 €'000
Ioncam Úis	6	53,527	57,095
Speanas Úis	7	(30,064)	(33,366)
Glan Ioncam ó Úis		23,463	23,729
Caiteachas Riaracháin	8	(1,316)	(1,277)
Léas Oibriúcháin	8	(197)	(197)
Dímheas ar Shócmhainní Inláimhsithe	12	(115)	(102)
Gnóthachan ar Ghnáthghníomhaíochtaí roimh Ioncam / speansas		21,835	22,153
Ioncam Airgeadais	10	6	2
Speansais Airgeadais	10	(4)	-
Gnóthachan ar ghnáthghníomhaíochtaí i ndiaidh ioncaim airgeadais		21,837	22,155

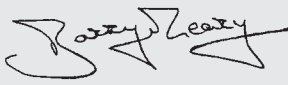
Déanann na nótaí a ghabhann leis seo ar leathanaigh 49-80 dlúthchuid de na Ráitis Airgeadais.

Thar cheann an Bhoird,

An tOllamh Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

27 Márta 2018

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

27 Márta 2018

Ráiteas Ioncaim Cuimsitheach

	Nóta	31 Nollaig 2017 €'000	31 Nollaig 2016 €'000
Gnóthachan ar ghnáth-ghníomhaíochtaí i ndiaidh ioncaim airgeadais		21,837	22,155
Gnóthachan/(caillteanas) Achtúireachta	19	135	(292)
Ioncam cuimsitheach iomlána don bhliain airgeadais		21,972	21,863

Ráiteas ar Staid an Airgeadais

Sócmhainní	Nóta	31 Nollaig 2017 €'000	31 Nollaig 2016 €'000
Airgead tirim agus a choibhéis in airgead tirim	11	352	5,753
Réadmhaoín, gléasra agus trealamh	12	146	236
lasachtaí agus airleacain d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	13	3,784,860	3,752,330
Fiachóirí agus infháltas eile	14	3,990	4,330
Sócmhainní iomlána		3,789,348	3,762,649
Dliteanais			
Rótharraingt bhainc	11	-	-
Urrúis fiachais in eisiúint	15,16,17	3,399,136	3,453,372
lasachtaí bainc	18	217,773	158,679
Easnamh na scéime pinsean	19	168	311
Ábhair iníoctha eile		257	245
Dliteanais iomlána		3,617,334	3,612,607
Cothromas			
Scairchaipiteal glaoite	22	39	39
Barrachas coinnithe	23	171,975	150,003
Cothromas iomlán		172,014	150,042
Dliteanais agus cothromas iomlán		3,789,348	3,762,649

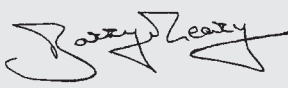
Déanann na nótaí a ghabhann leis seo ar leathanaigh 49-80 dlúthchuid de na Ráitis Airgeadais.

Thar cheann an Bhoird,

An tOllamh Michelle Norris
Cathaoirleach an Bhoird

27 Márta 2018

Barry O'Leary
Príomhfheidhmeannach

27 Márta 2018

Ráiteas ar Athruithe sa Chothromas

	Scairchaipiteal	Tuilleamh Coimeádta	Iomlán
	€ '000	€ '000	€ '000
Iarmhéid ag 1 Eanáir 2017 mar a tuairiscíodh cheana féin	39	150,003	150,042
Brabús don bhliain	-	21,837	21,837
Gnóthachain achúireacha ar scéimeanna pinsin le sochar sainithe	-	135	135
Iarmhéid ag 31 Nollaig 2017	39	171,975	172,014

Ráitis Sreabhaidh Airgid

	31 Nollaig 2017 €'000	31 Nollaig 2016 €'000
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		
Brabús don bhliain airgeadais	21,837	22,155
<i>Coigeartuithe do:</i>		
Amúchadh lascaine bhisigh ar dhliteanais	360	360
Dímheas	115	102
Costais Achtúireacha Pinsin	135	(292)
Táillí bearnaithe	250	250
Glanmhéadú/Glanlaghdú in iasachtaí agus i réamhíochta go údaráis áitiúla agus Comhlachtaí Ceadaithe tithíochta	(32,461)	(13,144)
Glanlaghdú i creidiúnaithe eile	(131)	(95)
Glanlaghdú i bhféichiúnóirí	22	(11)
Airgead tirim glan ginte ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	(9,873)	9,325
Sreafaí airgid ó gníomhaíochtaí infheistíochta		
Ceannachán do Réadmhaoín, gléasra agus trealamh	(25)	(114)
Airgead tirim glan úsáidte i gníomhaíochtaí infheistíochta	(25)	(114)
Sreafaí airgid ó gníomhaíochtaí maoiniúcháin		
Aisíocaíocht iasachtaí	4,496	2,953
Airgead tirim glan úsáidte i gníomhaíochtaí maoiniúcháin	4,496	2,953
Glanlaghdú in Airgead tirim agus coibhéisí airgid	(5,401)	12,164
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag tús na bliana	5,753	(6,411)
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana	352	5,753

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais

1 Faisnéis Reachtúil

Cuideachta phoiblí theoranta is ea an Ghníomhaireacht Airgeadais Tithíochta a bhfuil sainchónaí uirthi i bPoblacht na hÉireann, uimhir chlárúcháin 87513. Tá an oifig chláráithe lonnaithe ag 46, Faiche Stiabhna, Baile Átha Cliath 2.

2. Caighdeán Chuntasaíochta a Chomhlíonadh

Tá na ráitis airgeadais ullmhaithe de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairisceoireachta Airgeadais is infheidhme sa RA agus i bPoblacht na hÉireann, arna eisiúint ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais. Ní raibh aon chásanna ábhartha ann lenár imíodh ón gcaighdeán sin.

3. Beartais Chuntasaíochta

Bonn ullmhúcháin

Cuireadh i bhfeidhm na beartais chuntasaíochta seo a leanas go comhleanúnach i ndéileáil leis na míreanna ar measadh iad a bheith ábhartha ó thaobh Ráitis Airgeadais GAT.

Ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais de réir an choinbhinsiúin costais stairiúil de réir mar a modhnaíodh ag athluacháil ar shócmhainní áirithe seasta.

Tá na ráitis airgeadais ag cloí le FRS 102, an Caighdeán Tuairisceoireachta Airgeadais is infheidhme sa RA agus i bPoblacht na hÉireann, arna eisiúint ag an gComhairle Tuairisceoireachta Airgeadais, de réir mar atá fógartha ag Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn, Tá na beartais chuntasaíochta leagtha amach anseo thíos agus cuireadh iad i bhfeidhm go comhleanúnach i ngach tréimhse sna Ráitis Airgeadais seo.

Toisc chineál ghnó GAT agus mar gheall ar na cineálacha idirbhearta a bhíonn ar bun aige, tá na Stiúrthóirí tar éis an Ráiteas loncaim a chur in oiriúint do chúinsí an ghnó de réir Alt 3, Cuid II d'Acht na gCuideachtaí 2014. Roghnaigh na Stiúrthóirí a Ráitis Airgeadais a chur i láthair san fhormaid a úsáideann institiúidí airgeadais comhchosúla.

Rochtain ar Mhaoiniúchán agus Gnóthas Leantach

Is ar bhonn an ghnóthais leantaigh a rinneadh na ráitis airgeadais a ullmhú. Agus an measúnú seo á dhéanamh ag Bord na Stiúrthóirí faoi acmhainn GAT leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, chuir siad na rioscaí agus neamhchinnteachtaí suntasacha san áireamh a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar GAT, go háirithe maidir le deacrachtaí a d'fhéadfadh teacht chun cinn i ndáil le rochtain ar mhaoiniúchán.

Baineann struchtúr ráta inathraithe le formhór mór na n-iasachtaí ó GAT, agus baineann struchtúr cosúil leis sin leis an maoiniúchán a fhaightear chun na hiasachtaí sin a sholáthar. Tiomsaíonn GAT formhór a cuid maoiniúcháin trí Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN) trí Chlár na Nótaí. Tá Clár na Nótaí faoi ráthaíocht ag an Aire Airgeadais agus eascaíonn sé éisiúint go uasaibíocht tríocha bliain ó dháta eisithe.

I mí Eanáir 2016, tugadh isteach socrú nua praghsála le GBCN lena ndéantar an ráta úis d'eisiúintí nua (seasta nó comhlúthacha) a phraghsáil bunaithe ar chuar toraidh bhannaí Rialtas na hÉireann don aibíocht faoi seach móide corrlach atá comhaontaithe idir an dá pháirtí. Ag deireadh 2017 bá é 2.3 bliain (2016: 2.3 bliain) meánaibíocht GAT. Cheannaigh GBCN €1.74bn in GNanna amhail ag 31 Nollaig 2017 (2016: €2.03bn).

Tá na Stiúrthóirí sásta go bhfuil raon imleor de roghanna maoiniúcháin ar fáil, ionas go mbeidh GAT in ann maoiniú leanúnach a sholáthar dá chustaiméirí agus go leanfaidh sé ag feidhmiú amach anseo. Tá na Stiúrthóirí deimhin de freisin, i bhfianaise go bhfuil meánrís iasachtaí GAT i bhfad níos faide ná 18 mí ó dhá cheadú na Ráiteas Airgeadais seo, go bhfuil sé iomchuí i gcónaí na Ráitis Airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthais leantaigh agus go leanfaidh GAT ag feidhmiú sa ghnó amach anseo.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

3. Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Airgeadra feidhmiúil agus láithreoireachta

Cuirtear na ráitis airgeadais seo i láthair in euro, airgeadra feidhmiúil GAT. Ach amháin sa chás go dtugtar le fios, rinneadh an fhaisnéis airgeadais a chuirtear i láthair in euro a shlánú go dtí an míle ba chóngráí.

Úsáid as meastacháin agus breitheanna

Bíonn ar an lucht bainistíochta, le linn Ráitis Airgeadais a ullmhú, meastacháin, breithiúnais agus toimhdí a dhéanamh a mbíonn tionchar acu ar an mbealach a gcuirtear beartais chuntasaíochta i bhfeidhm agus ar shuimeanna tuairiscithe na sócmhainní, na ndlíteanas, an ioncaim agus na speansas.

Bíonn athbhreithniú á dhéanamh go leanúnach ar mheastacháin agus ar thoimhdí bunúsacha. Aithnítear athbhreithniú a dhéantar ar mheastacháin chuntasaíochta sa tréimhse ina ndéantar an meastachán a athbhreithniú agus in aon tréimhsí as sin amach a dtéann an t-athbhreithniú i bhfeidhm ina leith.

Tá na breitheanna a théann i bhfeidhm go suntasach ar na Ráitis Airgeadais, agus iad sin a mbeadh baol ann go dteastódh coigeartú ábhartha uathu sa bhliain dar gcionn, i réimsí na gcaillteanas lagaithe a d'fhéadfadh a theacht i gceist maidir le hiasachtaí agus airleacain a eisíodh roimh 1986 agus maidir le hiasachtaí do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe.

Caillteanas lagaithe ar iasachtaí agus ar airleacain

Tugann GAT iasachtaí d'údaráis áitiúla go príomha, don Ghníomhaireacht Bainistíochta Rialtais Áitiúil (LGMA) agus do CTCanna agus cead iasachtaí a thabhairt do Institiúidí Ardoideachais agus an Gníomhaireacht Tithíochta. Tá próifíl riosca creidmheasa difriúil ag na hiasachtaithe seo. Baineann an bhreith is suntasaí ar ar ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais le dearcadh na Stiúrthóirí ar riosca creidmheasa na n-iasachtaí a eisíodh i ndiaidh 1986. Is féidir míniú níos mionsonraithe ina leith seo a fháil i Nóta 20 (a).

I gcomhthéacs a) údaráis áitiúla a bheith ina gcomhlachtaí reachtúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus achtacháin eile, b) a n-ioncaim nó a gcistí a bheith ina n-urrús don íocaíocht atá dlite do GAT sna suimeanna go léir atá dlite ó údaráis áitiúla (mar atá leagtha amach sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil agus GAT), c) go gceadaíonn an tAire Tithíochta Pleanála agus Rialtais Áitiúil gach iasacht airleachta d'údaráis áitiúla, d) go dtuigeann an Bord go dtacaíonn an Rialtas láir le húdaráis áitiúla agus iad ag freastal ar a n-oibleagáidí do GAT; agus e) nach deach aon chaillteanas do GAT de bharr a hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986, is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a tugadh ar airleacan údaráis áitiúla ar nó tar éis an 27 Bealtaine 1986, agus níor taifeadh aon fhorálacha caillteanais iasachta i leith na n-iasachtaí sin.

I measc réimsí eile a bhféadfadh tionchar nach mbeadh chomh suntasach acu ar thuairisceoireacht airgeadais GAT, áirítear caillteanas de bharr lagú a d'fhéadfadh teacht chun cinn ar iasachtaí a eisíodh roimh Bealtaine 1986, ar iasachtaí do CTCanna agus sochair d'fhostaithe. Dlítear aon chaillteanas chreidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn as an €6.9 milliún (2016: €9.1 milliún) atá fós dlite do na húdaráis áitiúla ó na hiasachtaithe bunúsacha ar mhorgáistí a ceadaiódh roimh an 27 Bealtaine 1986 agus a bhfuil an bhunmhaoín atá faoi mhorgáiste mar urrús leo, a chur ar an GAT. Tá comhsholáthar de €2.71 milliún aitheanta i leith na gcuntas sin. Tagair do Nóta 13 le haghaidh tuilleadh mionsonraí. Tosaíodh ar iasachtaí a thabhairt do CTCanna go díreach in 2012 agus ba é €356.51 milliún na hiarmhéideanna iomlána ag 31 Nollaig 2017 (2016: €190.88 milliún). Níor tharla aon chaillteanas iasachtaí ar iasachtaí do CTCanna agus mar sin, ní dhearnadh aon liúntais le haghaidh caillteanais ar iasachtaí.

Sochair d'fhostaithe

Feidhmíonn GAT scéim pinsin le sochair shainithe a dtagann gach ball den fhoireann faoina scáth, ach 4 atá mar pháirt do Scéim Pinsin Aonar an Seirbhís Phoiblí (Scéim Aonar), mar gur thosaigh siad fostaíocht tar éis 1 Eanáir 2013. Déantar luach margaidh sócmhainní agus luach achtúireachta dhliteanais na scéime a luacháil go bliantúil. Baineann leis sin go ndéanadh an lucht bainistíochta, i gcomhairle le hachtúire seachtrach, toimhdí maidir le boillsciú ar phraghasanna, ardú ar thuarastail agus ar phinsin, fáiltas ar infheistíocht agus ré saolach na bhfostaithe sa todhchaí. Bíonn raon inghlactha i gceist inar féidir le meastacháin den chineál sin a theacht go dlisteanach. D'fhéadfadh gur tionchar eile ar fad a bheadh ar na torthaí i leith na tréimhse agus ar an riocht airgeadais dá réir, dá mbainfí úsáid as malairt toimhdí. Foilsítear breis sonraí ina leith seo i Nóta 19 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais.

3. Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Is ionann easnamh nó barrachas glan GAT maidir lena plean pinsin le sochair shainithe agus an t-easnamh nó an barrachas faoi seach don luach cóir shócmhainní an phlean i gcomórtas le luach reatha na sochar a bheidh dlíthe do na fostaithe san am atá le teacht i gcúiteamh ar a gcuid fónaimh le linn na tréimhse reatha agus tréimhsí roimhe seo. Is ionann an ráta lascaine a chuirtear i bhfeidhm agus toradh an mhargaidh ar bhannaí corparáideacha ardcháilíochta ag dáta an chlár chomhardaithe a bhfuil dátaí aibíochta ag dul leo a thagann a bheag nó a mhór leis na téarmaí maidir le hoibleagáidí GAT. Achtúire cáilithe neamhspleách a dhéanann an t-áireamh agus is é modh chostas réamh-mheasta an aonaid a chuirtear i bhfeidhm. Tugtar gnóthachain agus caillteanais achtúireachta go díreach anonn chuig ioncam cuimsitheach eile sa bhliain ina dtabhaítear iad. Áirítear leis an tionchar ar an Ráiteas Ioncaim costas reatha na seirbhíse, an costas seirbhíse roimhe seo, an costas úis maidir le dlíteanais na scéime, agus an toradh measta maidir le sócmhainní an phlean.

Sócmhainní agus dlíteanais airgeadais

Aitheantas

Tugann an GAT aitheantas ar dtús, ar luach cóir, d'iasachtaí agus do shuimeanna ar airleacan, d'éarlaisí, d'urrúis fiachais ar eisiúint agus do bhannaí innéacsasctha ar an dáta a gcuirtear tús leo.

Dí-aitheantas

Stadann GAT ó aitheantas a thabhairt do shócmhainn airgeadais nuair a théann na cearta faoi chonradh ar shreabhadh airgid ón tsócmhainn in éag, nó nuair a aistrítear na cearta faoi chonradh ar shreabhadh airgid an tsócmhainn airgeadais a fháil trí idirbheartaíocht lena n-aistrítear an riosca ar fad agus an gnóthachan uile a bheag nó a mhór a ghabhann le húinéireacht ar an tsócmhainn airgeadais. Aithnítear mar shócmhainn nó dlíteanas ar leith d'aon leas i sócmhainní airgeadais aistrithe, ar leas é a chruthaigh nó a choimeád GAT.

Stadann GAT ó dhlíteanas airgeadais a aithint nuair a bhíonn na dualgais a leagtar uirthi faoin gconradh curtha di aici nó ar sin a chur ar ceal nó a dhul in éag. D'fhéadfadh GAT idirbhearta a dhéanamh trína n-aistrítear sócmhainní atá aitheanta ar a clár comhardaithe ach go gcoinníonn sí gach riosca agus gach gnóthachan araon a bhaineann leis na sócmhainní aistrithe nó sciar áirithe díobh. Sa chás go gcoinnítear na rioscaí agus an gnóthachan ar fad, a bheag nó a mhór, ní stadtar sa chás sin ó na sócmhainní aistrithe a aithint ar an ráiteas ar staid an airgeadais.

Ionstraimí Airgeadais

I mblianta airgeadais roimhe, ghlac GAT le ceanglais FRS 26 'Ionstraimí Airgeadais: Aithint agus Tomhas'. Le FRS 26, cuirtear i ngníomh na ceanglais maidir le haithint, tomhas agus cuntasaoíocht fhálaithe a bhaineann le Caighdeán Idirnáisiúnta IAS 39 'Ionstraimí Airgeadais: Aithint agus Tomhas'. Le IAS 39, éilítear Sócmhainní Airgeadais a rangú i gceann de cheithre chatagóir. Rangaigh an GAT a cuid iasachtaí d'Údaráis Áitiúla agus do Chomhlachtaí Tithíochta Faofa faoi chatagóir 'Iasachtaí agus Infháltais' de réir IAS 39. Mar sin aithníodh iasachtaí na Gníomhaireachta ar dtús ar luach cothrom na comaoine a íocadh, agus tomhaiseadh iad ina dhiaidh sin ar chostas amúchta lúide soláthair le haghaidh lagú. Aithníodh an t-ioncam gaolmhar ar iasachtaí agus infháltais ar bhonn ráta úis éifeachtaigh. Tá ceanglais Ailt 11 agus 12 de FRS 102 breithnithe ag an nGníomhaireacht agus cinneadh á déanamh maidir leis an gcur chuige cuntasaoíochta dá cuid iasachtaí d'Údaráis Áitiúla agus do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe.

Iasachtaí roimh Bhealtaine 1986

Bíonn GAT faoi dhlíteanas i leith aon chaillteanas creidmheasa a thagann chun cinn ó mhorgáistí roimh Bhealtaine 1986, a urraítear leis an mbunmhaoín mhorgáiste. Measann an Gníomhaireacht go dtiteann na hiasachtaí seo faoi chatagóir urrús bunaithe ar shócmhainní de réir Mhír 11.6 de FRS 102, agus mar sin, go dtiteann siad faoi scóip alt 12 lena bpléitear le hionstraimí chasta airgeadais.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

3. Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Iasachtaí tar éis Bhealtaine 1986

Tugann GAT na sainmhínithe a áirítear i míreanna 11.8 agus 11.9 de FRS 102 dá haire agus measann gurb ionann a cuid iasachtaí tar éis 1986 d'údaráis áitiúla agus ionstraimí fiachais ina mbíonn an fáltas conartha don Ghníomhaireacht ina shuim sheasta agus ina ráta seasta dearfach nó ina ráta inathraithe dearfach, agus mar sin, go gcomhlíonann siad an sainmhíniú maidir le hionstraimí airgeadais bhunúsacha.

Iasachtaí do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe

Thosaigh GAT ag tabhairt iasachtaí do CTCanna in 2012. Measann an Ghníomhaireacht go gcomhlíonann na hiasachtaí a thugtar ar airleacan do CTCanna an sainmhíniú maidir le hionstraimí casta airgeadais ar an mbonn go n-urraítear na hiasachtaí trí mhuirir thairis ar na maoin bunúsacha.

Breithniú ar an gcur chuige cuntasaíochta

Éilítear le hAlt 11 de FRS 102 go ndéanfar ionstraimí Airgeadais Bhunúsacha a thomhas ag praghas an idirbhirt i dtosach báire, agus ina dhiaidh sin ar chostas amúchta agus an modh úis éifeachtaigh á úsáid. Níl aon difríocht i gceist leis an modh cuntasaíochta seo ón gcur chuige a chuir an Ghníomhaireacht chun feidhme roimhe agus ní bheadh aon choigeartuithe i gceist leis an trasdul dá bharr. Baineann Alt 11 leis an gcuid is suntasaí de leabhair iasachtaí na Gníomhaireachta, ag plé leis na hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh na Bealtaine 1986. Éilítear le hAlt 12 de FRS 102 go ndéanfar ionstraimí casta airgeadais a aithint ar luach cothrom i dtosach báire, agus gur chóir iad a thomhas ina dhiaidh sin ar luach cothrom ag deireadh gach tréimhse tuairisceoireachta. Faoi mar a tugadh le fios thuas, déanann na hiasachtaí a bheadh sa chatagóir seo iasachtaí na Gníomhaireachta a thugtar ar airleacan d'Údaráis Áitiúla roimh Bhealtaine 1986 chomh maith lena cuid iasachtaí do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe. Níl i gceist leis na hiasachtaí seo ach 10% de leabhar iasachtaí iomlán na Gníomhaireachta.

Measann an Ghníomhaireacht go gciallaíonn a bhfuil i gceist lena cuid gnó go gcomhlíonann an Ghníomhaireacht na ceanglais go rangófaí í mar Eintiteas Tairbhe Phoiblí (PBI) de réir FRS 100. De réir mhír 11.1A de FRS 102, féadfaidh Eintiteas Tairbhe Phoiblí a dhéanann nó a fhaigheann iasachtaí lámhaltais mar eintiteas tairbhe phoiblí tagairt a dhéanamh do mhíreanna Alt 34 den chaighdeán i gcomhair na gceanglas cuntasaíochta do na hiasachtaí sin. A mhéid a bhaineann sé leis an nGníomhaireacht, sainmhínítear iasacht dá leithéid sa chaighdeán mar cheann atá faoi bhun ráta úis an mhargaidh atá i réim, nach bhfuil iníoctha ar éileamh, agus a thugtar chun cuspóirí an Eintitis Tairbhe Phoiblí a chur chun cinn. Ceadáítear le hAlt 34 den chaighdeán don úsáideoir na ceanglais maidir le haithint, tomhas agus nochtadh d'Alt 11 nó Alt 12 a chur chun feidhme. Tá an Ghníomhaireacht tar éis roghnú mar sin forálacha Alt 34 a chur chun feidhme agus leanúint ar aghaidh le bheith ag tabhairt cuntais ina cuid iasachtaí ar luach cothrom ar thomhas tosaigh, agus ar chostas amúchta agus modh an ráta úis éifeachtaigh á úsáid. Cuirtear prionsabail Alt 11 den Chaighdeán, lena gcuimsítear ionstraimí Airgeadais Bhunúsacha, chun feidhme leis seo.

I ndáil le gach ionstraim Airgeadais eile, tá an Ghníomhaireacht sásta go gcomhlíonann siad an sainmhíniú maidir le hionstraimí Airgeadais Bunúsacha agus mar sin gur chóir leanúint ar aghaidh le cuntas a thabhairt iontu ar an gcaoi chéanna is a rinneadh i mblianta roimhe. Ní thagann aon choigeartuithe chun cinn dá bharr an trasdula leis seo.

Fritháireamh

Déantar fritháireamh maidir le sócmhainní agus dliteanais airgeadais agus cuirtear an tsuim ghlan i láthair sa ráiteas ar staid an airgeadais nuair atá de cheart ag an GAT faoin dlí, agus sa chás sin amháin, na suimeanna a fhritháireamh agus nuair atá de rún ag an GAT réiteach maidir leis an tsócmhainn ar bhonn glansuime nó an tsócmhainn a réadú agus an dliteanas a réiteach an tráth céanna. Cuirtear ioncam agus speansais i láthair ar bhonn glansuime nuair a bhíonn de rún agus d'acmhainn ag GAT na suimeanna a fhritháireamh.

Costas amúchta a thomhas

Is ionann costas amúchta sócmhainne nó dliteanais airgeadais agus an tsuim a luaitear leis an tsócmhainn nó an dliteanas airgeadais nuair a aithnítear ar dtús é, lúide aisíocaíochtaí i leith na príomhshuime, móide nó lúide an amúchadh carnach, agus modh an ráta éifeachtaigh úis á chur in úsáid maidir le haon difríocht idir an tsuim a aithníodh ar dtús agus an tsuim aibíochta, lúide aon laghdú maidir le lagú.

3. Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

An luach cóir a mheas

Bíonn an próiseas maidir le luach cóir a lua le sócmhainní airgeadais agus le dlíteanais airgeadais bunaithe ar phraghasanna foilsithe an mhargaidh nó ar thairiscintí praghasanna ó dhéileálaithe i ndáil le hionstraimí airgeadais arna dtrádáil ar mhargaí beo. Maidir le luach foilsithe an mhargaidh, is ar an bpraghas tairisceana a bhunaítear é ach sin a bheith ar fáil. I gcás na n-ionstraimí airgeadais eile ar fad, socraítear an luach cóir trí mhodhanna luachála a chur in úsáid. I gcás urrús nach mbíonn luach foilsithe an mhargaidh ar fáil lena aghaidh, baineann GAT leas as teicnící meastacháin chun an luach cóir a shocrú.

Áirítear ar na modhanna meastúcháin a úsáidtear, sreabhadh airgid lascainithe, samhlacha inmheánacha lena mbaintear leas as sonraí soiléire an mhargaidh nó as comparáidí le hurrúis eile atá ar aon dul, a bheag nó a mhór, leis na cinn faoi chaibidil.

Iasachtaí agus suimeanna infhaighte

Is sócmhainní airgeadais nach díorthaigh iad iasachtaí agus suimeanna infhaighte, a mbíonn íocaíochtaí seasta nó íocaíochtaí indeimhnithe ag gabháil leo agus nach luaitear ar mhargadh beo agus nach bhfuil i gceist ag GAT iad a dhíol láithreach ná sa ghearrthéarma.

Déantar iasachtaí agus suimeanna infhaighte a mheas ar dtús ar an luach cóir maidir leis an gcomaoin a fuarthas agus coinnítear ina dhiaidh sin iad arna lua de réir an chostais amúchta lúide soláthar maidir le lagú. Is ar bhonn an ráta úis éifeachtaigh a thugtar aitheantas don ioncam ó iasachtaí agus ó shuimeanna infhaighte.

Lagú a aithint agus a thomhas

Déanann GAT, tráth an chláir chomhardaithe i ngach tréimhse airgeadais, an cheist a mheas cé acu an bhfuil fianaise oibiachtúil ann go bhfuil lagú tarlaithe maidir le sócmhainní airgeadais nach ar luach cóir trí bhrabús nó caillteanas a iompraítear iad. Áirítear lagú tarlaithe maidir le sócmhainní airgeadais sa chás gur léir ó fhianaise oibiachtúil gur tharla eachtra caillteanais ó rinneadh an tsócmhainn a aithint ar dtús agus go bhfuil tionchar, ar féidir é a mheas go hiontaofa, ag an eachtra caillteanais sin ar shreabhadh airgid na sócmhainne sin san am atá le teacht.

Déanann an GAT fianaise maidir le lagú a mheas ag leibhéal sócmhainne amháin faoi leith agus ag an leibhéal tiomsaithe chomh maith. Déantar measúnú maidir le gach sócmhainn airgeadais a bhfuil suntas léi aisti féin i ndáil le lagú faoi leith maidir leis an tsócmhainn sin. Déantar gach sócmhainn shuntasach ansin nach meastar gur tharla lagú faoi leith i ndáil leo, a mheas mar thiomsú d'fhonn aon lagú a fulaingíodh ach nár tuairiscíodh go fóill a thabhairt chun aire. Sócmhainní nach bhfuil suntasach astu féin, déantar an measúnú maidir le lagú ina leith arna dtabhairt ina dtiomsú de shócmhainní airgeadais (arna n-iompar de réir an chostais amúchta) a bhfuil tréithe riosca den chineál céanna ag baint leo. Déantar caillteanas mar gheall ar lagú ar shócmhainní arna n-iompar de réir an chostais amúchta a thomhas de réir an difríocht atá idir luach iompair na sócmhainní airgeadais agus luach reatha an tsreafa airgid measta arna lascainiú de réir an ráta úis éifeachtach a bhain leis na sócmhainní ar dtús. Déantar caillteanas a aithint sa ráiteas ioncain agus léirítear iad i gcuntas liúntais maidir le hiasachtaí agus airgead ar airleacan.

Déantar tástáil ar ar gach iasacht a ndéantar athchaibidlíocht uirthi don lagú agus i gcás ina meastar iasacht a bheith lagaithe, ardaítear foráil iomchuí chun an difríocht a chlúdach idir luach carreireachta na hiasachta agus luach reatha na sreafaí airgeadais a bheidh ann amach anseo agus iad lascainithe ag ráta úis bunaidh na hiasachta. I gcás go ndéantar téarmaí na hiasachta a athchaibidliú a ndearnadh foráil lagaithe ina leith a bhfuil difríocht shuntasach idir é agus téarmaí bunaidh na hiasachta, san anailís chainníochtúil nó cháilíochtúil, déantar an iasacht bunaidh a dhí-aithint agus déantar iasacht nua a aithint ag an luach cóir.

Déantar aon difríocht idir méid carreireachta na hiasachta agus an luach cóir a aithint sa ráiteas ioncain.

Leantar ag aithint an úis ar an tsócmhainn lagaithe agus déantar an díscríobh tráth a meastar an iasacht iomlán nó cuid den iasacht a bheith neamh-inghabháilaithe nó maite. Gearrtar iasachtaí a díscríobhadh i gcoinne forálacha a bunaíodh roimhe sin don lagú nó go díreach sa Ráiteas Airgeadais.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

3. Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Airgead tirim agus coibhéis airgid

Is é atá i gceist le hairgead tirim agus a choibhéis ná airgead tirim sa bhanc agus ar láimh agus infheistíochtaí gearrthéarmacha. Aithnítear ioncam ó infheistíochtaí den sórt sin ar bhonn úis éifeachtaigh ar feadh na tréimhse go dtarlaíonn aibíocht.

Sócmhainní seasta inláimhsithe agus cúrsaí dímheasa

Luaitear sócmhainní seasta inláimhsithe de réir an chostais lúide dímheas carntha agus aon lagú. Déantar an muirear maidir le dímheas a ríomh ar an mbonn seo a leanas sa chaoi is go ndéantar díscríobh ar chostas tosaigh gach sócmhainne seasta lúide an luach iarmharach i rith ré measta fiúntais gach sócmhainne seasta:

Trealamh ríomhaireachta	Líne dhíreach thar 3 bliana
Trealamh eile	Líne dhíreach thar 5 bliana

Déantar athbhreithniú go tráthrialta maidir le meastacháin i ndáil leis an ré measta fiúntais. Déantar soláthar freisin, nuair is gá sin, do lagú ar bith ar shócmhainní seasta inláimhsithe. Déantar athbhreithniú ar luach iompair na sócmhainní seasta inláimhsithe ar gach dáta tuairiscithe d'fhonn a dhéanamh amach cé acu an bhfuil aon chomhartha go bhfuil lagú i gceist. Má tá comhartha den sórt sin ann, déantar an tsócmhainn a thástáil maidir le lagú trí chomparáid a dhéanamh idir an luach iompair agus an luach a d'fhéadfaí a aisghabháil, luach is ionann agus cibé acu is airde idir an tsuim a gheofaí ón tsócmhainn a dhíol nó an luach atá leis an tsócmhainn in úsáid. Aithnítear caillteanais ó lagú sa chuntas loncaim Cuimsitheach.

Ús infhaighte agus iníoctha

Aithnítear ús atá infhaighte agus iníoctha maidir le hionstraimí airgeadais arna rangú mar iasachtaí agus airgead ar airleacan, agus mar dhliteanais airgeadais de réir an chostais amúchta, ar bhonn ráta éifeachtach úis. Cuirtear san áireamh leis an ríomh sin ús a fuarthas nó a íocadh, táillí agus coimisiúin a íocadh nó a fuarthas atá ina ndlúthchuid den toradh chomh maith le costais incriminteacha na n-idirbheart, nó, tréimhse níos giorra ná sin sa chás gur cuí sin, i ndáil le luach iompair glan na sócmhainne airgeadais nó an dliteanais airgeadais ar a aithint den chéad uair.

Is ionann an ráta éifeachtach úis agus an ráta trína ndéantar lascainiú ar an sreabhadh airgid measta san am atá le teacht, ar feadh ré ionchais na hionstraime.

Airgeadraí iasachta

Déantar idirbhearta ainmnithe in airgeadra seachas an euro a lua de réir na rátaí a bhí i réim tráth na beartaíochta féin. Aistrítear sócmhainní airgid agus dliteanais in airgeadra eachtrach de réir na rátaí atá i réim ar dháta an chláir chomhardaithe. Déileáiltear leis na difríochtaí malairte sa Ráiteas loncaim.

Tuairisciú teascán

Níl ach aon oibríocht amháin ag an GAT agus ní dhéantar sin ach in aon tír amháin. Déanann an bhainisteoireacht athbhreithniú ar oibríochtaí na Gníomhaireachta mar aonad iomlán agus ní dhéanann idirdhealú idir teascáin oibriúcháin. Mar sin, tuairiscítear oibríochtaí sna Ráitis Airgeadais seo mar theascán aonair.

Léas oibriúcháin

Nochtar costais maidir le léasanna oibriúcháin ar leithligh sa ráiteas ioncaim ar bhonn fabhrúithe ar feadh théarma an léasa agus modh na líne dírlí i bhfeidhm. Aithnítear dreasachtaí maidir leis an léas oibriúcháin ar an ráiteas ar staid an airgeadais agus scaoiltear iad ar bhonn dronnlíneach thar an tréimhse chomh fada leis an chéad athbhreithniú de réir ráta an mhargaidh atá ina chuid den léas. Déantar méadaithe boilscith i gcíos léasaithe a rangú mar costais tabhaithe.

Ioncam airgeadais

Cuimsíonn ioncam airgeadais an t-ioncam ó ús ar chistí infheistithe. Aithnítear ioncam ó ús de réir mar a fhabhraíonn sé agus modh an ráta éifeachtaigh úis á úsáid.

4. Stádas GAT agus idirbhearta le páirtithe gaolmhara

Is cuideachta faoi theorainn scaireanna í An Gníomhaireacht Airgeadais Tithíochta cpt arna cur chun cinn ag an Aire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil faoi théarmaí an Achta um An Gníomhaireacht Airgeadais do Thithe, 1981. Is é an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe úinéir tairbhiúil scairchaipiteal eisithe na Gníomhaireachta. Bunaíodh an GAT ina cuideachta theoranta phríobháideach ar an 8 Feabhra 1982 agus rinneadh cuideachta theoranta phoiblí di ar an 13 Eanáir 1983.

Maidir le gnáthchúrsaí gnó, is é Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta ('GBCN') agus údarás áitiúla, ar comhlacht Rialtais freisin iad agus a meastar dá bharr sin gur páirtí gaolmhar atá ann, a chuireann maoiniú ar fáil do GAT. Is féidir sonraí a aimsiú i Nóta 16 faoi na méideanna a bhí gan íoc ar an 31 Nollaig 2017 faoin gclár na Nótaí faoi Ráthaíocht arb é GBCN a chuireann ar fáil é. B'ionann iomlán an chaiteachais ar ús i ndáil leis na háiseanna sin don GBCN agus €15.22 milliún i gcomhair 2017 (2016: €19.67 milliún), agus €4.39 milliún (2016: €4.36 milliún) d'údaráis áitiúla don bhliain airgeadais.

I ngnáthchúrsaí gnó, tugann an GAT cistí ar iasacht d'údaráis áitiúla, ar comhlachtaí Rialtais atá iontu agus a meastar dá bharr sin gur páirtithe gaolmhara iad. Tugtar sonraí i Nóta 6 a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais faoin ús a saothraíodh ar na cistí ar airleacan sin.

Feidhmíonn Irish Life Corporate Business bainistíocht /riarachd scéim phinsin na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta (féach Nóta 20) go, le héifeacht ó 1 Eanáir 2012.

I ngnáthchúrsaí gnó, cuireann GAT cistí i dtaisce ó bharrachais ghearrthéarmacha a thagann chun cinn le Bainc-Aontas Éireann cpt, (atá i seilbh an stáit faoi láthair), nó an GBCN, ar chuntais na GAT a bhaineann leis an státhchiste nó a bhaineann le speansais. Ba ionann agus Neamhní an t-ús a tuilleadh ar na tascí seo le linn 2017 (2016: neamhní) agus b'ionann agus €0.35 milliún (2016: €5.75 milliún) na suimeanna i dtaisce mar a bhí an 31 Nollaig 2017.

Idirbhearta le príomhphearsanra bainistíochta

Áirítear ar phríomhphearsanra an lucht bainistíochta na daoine sin a bhfuil d'údarás acu nó de fhreagracht orthu gníomhaíochtaí GAT a rialú, agus áireofaí orthu seo Bord na Stiúrthóirí, an Ceannasaí Cistíochta agus an Ceannasaí Airgeadais. Chomh maith lena gcuid tuarastal, íocann an Gníomhaireacht ranníocaíochtaí le plean sochair shainithe iarfhostaíochta ar son príomhphearsanra den lucht bainistíochta. Is mar seo mar a leanas a cuimsíodh iomlán an chúitimh do phríomhphearsanra den lucht bainistíochta:

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Tuarastail *	282	274
Táillí Stiúrthóirí	47	39
Ranníocaíochtaí Pinsin	51	42
	380	355

**San áireamh leis na tuarastail, tá an luach saothair don Stiúrthóir Feidhmiúcháin /Príomhoifigeach Feidhmiúcháin a dtugtar sonraí i ngeall air i Nóta 9, chomh maith le príomhphearsanra bainistíochta atá ar tuarastal. Tá aon fhostaí buntábhachtach amháin den bhainisteoireacht i Scéim Pinsin Aonair na Seirbhíse Poiblí.*

5. Stádas GAT maidir le cúrsaí cánach

Faoi Alt 218 den Acht Comhdhlúite Cánacha 1997, tá ioncam a thuilleann GAT de thoradh an ghnó maidir le hiasachtaí agus airleacain a dhéanamh faoi Alt 5 d'Acht na Gníomhaireachta Airgeadais do Thithe, 1981, saor ó Cháin Corparáide. Bíonn díolúine maidir le Cáin Chorporáide i gceist freisin maidir le hioncam atá inmhuirearaithe faoi Chás III, Sceideal D.

Faoi Alt 172(A) den Acht Comhdhlúite Cánacha 1999, tá a cheart ag an GAT díbhinní a íoc gan Cáin Iarchoimeachta Díbhinne bainte as.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

6 Ioncam úis – gníomhaíochtaí leantacha

	31 Nollaig 2017 €'000	31 Nollaig 2016 €'000
Ús ar airleacain d'údaráis áitiúla:		
Tar éis an 27 Bealtaine 1986	46,611	54,108
Roimh 27 Bealtaine 1986	(130)	(110)
Ús ar airleacain do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	7,046	3,097
	53,527	57,095

B'ionann luach iomlán an ioncain ó ús ar shócmhainní airgeadais nach ar a luach cóir a iompraítear iad maidir leis an gCuntas ioncain agus caiteachais agus ús comhlán €54.80 milliún, agus tá san áireamh leis sin €0.001 milliún d'ioncam airgeadais, (féach Nóta 10) i ndáil leis an mbliain dar chríoch an 31 Nollaig 2017 (2016: €58.05 milliún a bhfuil €0.01 milliún d'ioncam airgeadais i gceist leis).

7. Speansas úis – gníomhaíochtaí leantacha

	31 Nollaig 2017 €'000	31 Nollaig 2016 €'000
Costais stoic agus iasachtaí		
Ús is iníoctha ar iasachtaí bainc, ar pháipéar tráchtála, ar nótaí faoi ráthaíocht agus ar stoc	30,064	33,617
Táillí agus speansas coimisiúin		
Táillí páipéir Eurothráchtála (PE)	-	(251)
Speansas úis iomlán	30,064	33,366

8. Caiteachas nach caiteachais úis é

	31 Nollaig 2017 €'000	31 Nollaig 2016 €'000
Caiteachas Riaracháin		
Léas Oibriúcháin (Nóta 9)	197	197
Caiteachas ginearálta, luach saothair do Stiúrthóirí agus Costais Fostaithe (Nóta 9)	1,316	1,277
Dímheas (Nóta 12)	115	102
Caiteachas riaracháin iomlán	1,628	1,576

9. Caiteachas riaracháin

Ceangaltais maidir leis an Léas Oibriúcháin

Tá ceangaltais ar GAT faoi léas oibriúcháin (áitribh oifige) íocaíochtaí bliantúla mar a leanas a dhéanamh:

Foirgnimh	‘€’000
Tréimhse is giorra ná aon bhliain amháin	197
Tar éis bliana ach níos giorra ná cúig bliana	788
Tar éis cúig bliana	2,416

Caiteachas riaracháin

Thángthas ar an gcaiteachas riaracháin tar éis muirir mar seo a leanas a ghearradh:

Bliain dar chríoch	31 Nollaig 2017 €’000	31 Nollaig 2016 €’000
Luach saothair an iniúcháir		
Iniúchadh ar Ráitis Airgeadais	34	26
Seirbhísí comhairleacha cánach	-	-
Seirbhísí eile	6	-
Luach saothair iomlán an iniúcháir	40	26
Speansais Ghinearálta	287	346
Luach saothair Stiúrthóirí		
Táillí – an Cathaoirleach	-*	-*
Táillí – Stiúrthóirí eile	47	39
Luach saothair an Stiúrthóra Feidhmiúcháin/an Phríomhfheidhmeannaigh	109	106
Ranníocaíochtaí pinsin	51	42
Luach saothair iomlán na Stiúrthóirí	207	184
Costais fostaithe (gan Stiúrthóirí san áireamh)		
Tuarastail	564	522
Costais leasa shóisialaigh	58	53
Costais seirbhíse – pinsean – faoi láthair	160	143
Costais iomlána a bhaineann le fostaithe	782	718
Speansas riaracháin iomlán	1,316	1,277

*Suim €2,586 (2016: €2,586) curtha i leith cuntais Ollscoil na hÉireann Baile Átha Cliath mar chúiteamh in uaireanta oibre a chaill an An Dochtúir Michelle Norris mar gheall ar am a chaith sí i mbun a cuid dualgas mar Chathaoirleach ar an nGníomhaireacht le haghaidh 2017.

Ba é €282,000 (2016: €274,000) suim iomlán na dtuarastail do phríomhbhaill na bainisteoireachta. Is le haghaidh na foirne riaracháin a bhí iarmhéid de €391,000 (2016: €353,000) agus ba é €37,206 (2016: €32,945) suim an ÍMAT/ ÁSPC agus CBL ag deireadh na bliana. Ba é dharéag (2016: aonar déag) an meánlíon fostaithe, lena n-áirítear an Stiúrthóir Feidhmiúcháin, le linn na bliana.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

10. Ioncam airgeadais

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Ioncam infheistíochta ar thaiscí gearrthéarmacha	6	1
Ús a fuarthas ar iarmhéideanna airgid thirim	-	1
Glanioncam airgeadais	6	2

Speansas Airgeadais

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Costas glan úis ar scéim sochar sainithe shócmhainní dhliteanais phinsin	(4)	-
Speansas glan airgeadais	(4)	-

11. Airgead tirim agus cóibhéisí airgid

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Airgead tirim sa bhanc agus ar láimh	352	5,753
Rótharraingtí	-	-
	352	5,753

12. Maoin, innealra agus trealamh

	31 Nollaig 2017 €'000
Costas nó luacháil	
Ag 1 Eanáir 2017	529
Breisiúcháin	25
Diúscairtí	-
Ag deireadh na bliana	554
Dímheas Carntha	
Ag tús na bliana	293
Táille na bliana	115
Táille ar dhiúscairtí	-
Ag deireadh na bliana	408
<i>Leabharluach glan</i>	
31 Nollaig 2017	146
31 Nollaig 2016	236

13. Iasachtaí agus airleacain d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe

	31 Nollaig 2017 €'000	31 Nollaig 2016 €'000
Iasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla	3,334,473	3,468,894
Iasachtaí a tugadh ar airleacan do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	356,517	190,878
Iomlán na n-iarmhéideanna dlite ar airleacain	3,690,990	3,659,772
Lúide: Comhsholáthar	(2,711)	(2,461)
	3,688,279	3,657,311
Dlite ó údaráis áitiúla	96,581	95,019
Iomlán na n-iasachtaí agus airleacan d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	3,784,860	3,752,330

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

13. Iasachtaí agus airleacain d'údaráis áitiúla agus do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe (ar lean)

Is le GAT a bhaineann dliteanais maidir le haon chaillteanais chreidmheasa a d'fhéadfadh teacht chun cinn maidir leis an €6.9 milliún (2016: €9.1 milliún) atá fós dlite do na húdaráis áitiúla ó na hiasachtaí bunúsacha ar mhorgáistí a ceadáíodh roimh mhí na Bealtaine 1986 a bhfuil an bhunmhaoín atá faoi mhorgáiste mar urrús leo. Tá soláthar dar luach €2.71 milliún (2016: €2.46 milliún) aitheanta i leith na n-iasachtaí sin. Tá breis sonraí ina leith sin le fáil i Nóta 20 (a). Tá an soláthar seo bunaithe ar an meastachán is fearr de chuid GAT ar luach reatha an tsreafa airgid thirim a bheidh ann amach anseo i gcomparáid le luach iompair na n-iasachtaí faoi mar a bhí an 31 Nollaig 2017 agus é faoi réir ag athruithe sna toimhdí bunúsacha agus d'fhéadfadh go méadófaí nó go laghdófaí é i mblianta amach anseo.

I gcomhthéacs (a) gur comhlachtaí reachtúla faoin Acht Rialtais Áitiúil, 2001 agus faoi achtacháin eile iad na húdaráis áitiúla, (b) go bhfuil teacht isteach nó cistí na n-údarás áitiúil ina n-urrús i leith gach suim atá dlite don Ghnómhareacht a íoc go cuí léi ag údaráis áitiúla (mar a leagtar síos sa chomhaontú idir gach údarás áitiúil faoi seach agus an GAT), agus (c) go gceadaíonn an tAire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil gach iasacht a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla, agus (d) tuiscint an Bhoird go dtacaíonn an Rialtas láir le húdaráis áitiúla chun a n-oibleagáidí i leith na GAT a chomhlíonadh; (e) ní dheachaidh aon chaillteanais don GAT de bharr a hiasachtaí a tugadh ar airleacan d'údaráis áitiúla i ndiaidh 1986; is é tuairim an Bhoird nach fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údaráis áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986 agus ní thaifeadtar aon fhorálacha caillteanais iasachta i leith na n-iasachtaí sin. Tagair le do thoil do Nóta 20 (a) le haghaidh breis sonraí.

Tosaíodh ar iasachtaí a thabhairt do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe go díreach in 2012 agus aithnítear caillteanais de bhar na n-iasachtaí seo sa mhéid go dtagann caillteanais dá leithéid chun cinn. Níor tháinig aon chaillteanais dá leithéid chun cinn in 2017 agus ní mheastar aon soláthar a bheith riachtanach i leith na n-airleacan seo faoi mar a bhí cúrsaí ag 31 Nollaig, 2017.

14. Féichiúnaí eile agus infháltais

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Méideanna dlite le ciste an PRMR	3,915	4,235
Iomlán Féichiúnaí eile agus infháltais	75	95
Iomlán Féichiúnaí eile agus infháltais	3,990	4,330

15. Úrrús Fiachais ar Eisiúint

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Páipéar Tráchtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht (Nóta 16)	3,300,822	3,355,420
Stoc GAT 8.75% (Nóta 17)	98,314	97,952
Urrús Fiachais Iomlána a Eisíodh	3,399,136	3,453,372

16. Úrrús Fiachais ar eisiúint – Nótaí faoi Ráthaíocht

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta	1,742,426	2,032,075
Údaráis Áitiúla	1,514,308	1,292,597
Ciste Comhshaoil	40,051	24,062
NR maidir le Coiste PRMR	46	2,376
Iomlán na Nótaí faoi Ráthaíocht a tugadh ar airleacan	3,296,831	3,351,110
Ús is iníochtha ar Nótaí faoi Ráthaíocht	3,991	4,310
Iomlán na Nótaí faoi Ráthaíocht	3,300,822	3,355,420

Tagann na nótaí faoi ráthaíocht faoi lánráthaíocht an Aire Airgeadais.

17. Urrúis fiachais ar eisiúint – 8.75% Stoc na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
8.75% Stoc na Gníomhaireachta Airgeadais Tithíochta ar parluach	95,230	95,230
Lúide: Glanspeansais neamhamúchta ar eisiúint	(66)	(428)
	95,164	94,802
Ús iníochtha ar chúpóin	3,150	3,150
Iomlán	98,314	97,952

Tá parlach d'fhuascailt agus ús ar an stoc seo go hiomlán ráthaithe ag an Aire Airgeadais. Tá sonraí faoi aibíochtaí ar urrúis fiachais san eisiúint ar fáil i dtábla i Nóta 20 (c).

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

18. Iasachtaí Bainc

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Iasachtaí Bainc		
Idir aon agus dhá bhliain	72,773	78,679
Idir dhá agus cúig bliana	-	-
Tar éis breis is cúig bliana	145,000	80,000
Iomlán	217,773	158,679

Bíonn na hiasachtaí bainc faoi ráthaíocht iomlán ag an Aire Airgeadais, ach amháin áis bheag amháin ar luach díreach níos mó ná €3 milliún leis an mBanc Eorpach Infheistíochta chun críocha iasachtaí gan ráthaíocht do thionscadail uisce, dramhaíola agus chomhshaoil. Tugtar níos mó mionsonraí faoi aibíocht na suimeanna a bheidh dlite tar éis breis is bliana i Nóta 20(c).

19. Easnamh scéim pinsin

Feidhmíonn GAT scéim pinsin le sochair shainithe a chlúdaíonn gach fostaí buan (ach amháin fostaíthe a earcaíodh tar éis an 31 Nollaig 2012). Maoínítear an scéim pinsin seo go himmheánach.

Ar an 15 Meán Fómhair 2017 a rinneadh an luacháil iomlán achtúireachta is deireanaí agus úsáid á bhaint as an Modh Comhiomlán.

Ar an 31 Nollaig 2017 b'ionann luach an mhargaidh ar shócmhainní an chiste agus €4.48 milliún (2016: €3.87 milliún). Tá ardú déanta ar na ranníocaíochtaí isteach sa chiste de réir moladh an achtúire. Tá an tuarascáil achtúireachta ar fáil lena grinnscrúdú ag comhaltaí na scéime.

Chun críche Shochair Scoir FRS 102, Alt 28, Leasa Foirne, tá na sonraí luachála is deireanaí tugtha cothrom le dáta go dtí an 31 Nollaig 2017 ag achtúire cáilithe neamhspleách a rinne an luacháil ar bhonn mhodh chostas réamh-mheasta an aonaid. Seo a leanas na gnéithe is tábhachtaí den bhonn tuisceana achtúireachta a úsáideadh:

	31 Nollaig 2017 %	31 Nollaig 2016 %	31 Nollaig 2015 %
Ráta ardaithe ar thuarastail	3.25	3.25	3.00
Ráta ardaithe ar íocaíochtaí pinsin	3.30	2.00	2.00
Ráta lascaine	2.00	2.00	2.50
Toimhde boilscithe	1.80	1.75	1.50
Ionchais Saoil			
Tar éis dul ar scor – fear in aois a 65	24.1 bliain	24.1 bliain	24.1 bliain
Tar éis dul ar scor – bean in aois a 65	27.8 bliain	27.8 bliain	27.8 bliain

19. Easnamh scéim pinsin (ar lean)

Féadtar anailís a dhéanamh ar (easnamh)/bharrachais na scéime mar seo a leanas:

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016	31 Nollaig 2015	31 Nollaig 2014	31 Nollaig 2013
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Sócmhainní Pinsin	4,486	3,869	3,471	3,192	2,699
Dlíteanais Phinsin	(4,654)	(4,180)	(3,478)	(3,775)	(2,785)
Easnamh	(168)	(311)	(7)	(583)	(86)

Arna bhunú ar na toimhdí sin, leagtar amach sa tábla seo a leanas margadhluach shócmhainní na scéime le sochair shainithe chomh maith leis an luacháil is deireanaí maidir le dlíteanais na scéime arna n-uasdátú i ndáil le gluaiseachtaí sna toimhdí airgeadais:

	Luach ar 31 Nollaig 2017	Luach ar 31 Nollaig 2016	Luach ar 31 Nollaig 2015
	€'000	€'000	€'000
Cothromais	3,832	3,243	2,660
Bannaí	654	626	532
Maoin	-	-	-
Airgead tirim agus sócmhainní eile	-	-	2,914
Iomlán mhargadhluach shócmhainní na scéime	4,486	3,869	532
Luach láithreach ar dhlíteanais na scéime pinsin	(4,654)	(4,180)	3,471
Glan easnamh iomlán pinsin aitheanta sa ráiteas ar staid an airgeadais	(168)	(311)	(7)

Tá ioncam an úis ar shócmhainní plean i gcomhair 2017 rófa bunaithe ar an ráta lascaine don bhliain roimhe, mar a bhí, 2.0%. Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2018, beidh ioncam an úis ar shócmhainní plean bunaithe ar ráta lascaine 2.0%.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

19. Easnamh scéim pinsin (ar lean)

Seo a leanas na hathruithe ar luach cóir na hoibleagáidí sochair shainithe:

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Luach reatha oibleagáidí na sochar sainithe ag 1 Eanáir	(4,180)	(3,478)
Costas seirbhíse reatha agus roimhe seo	(159)	(143)
Costas Úis	(83)	(88)
Ranníocaíochtaí ó fhostaithe	(24)	(20)
Caillteanais achtúireachta	(264)	(494)
Sochair íoctha	56	43
Luach reatha oibleagáidí na sochar sainithe ag 31 Nollaig	(4,654)	(4,180)

Mar seo a leanas na hathruithe i luach cóir na sócmhainní sa phlean:

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Luach cóir ar shócmhainní an phlean ar 1 Eanáir	3,869	3,471
Toradh ionchais ar shócmhainní an phlean	78	88
Ranníocaíochtaí ó fhostóirí	172	130
Ranníocaíochtaí ó fhostaithe	24	20
Gnóthachain achtúireachta	399	203
Sochair íoctha	(56)	(43)
Luach reatha oibleagáidí na sochar sainithe ag 31 Nollaig	4,486	3,869

19. Easnamh scéim pinsin (ar lean)

Stair na ngnóthachan agus na gcaillteanas achtúireachta:

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016	31 Nollaig 2015	31 Nollaig 2014	31 Nollaig 2013
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
An difríocht idir toradh ionchais agus toradh iarbhír ar shócmhainní	399	202	59	206	404
Arna lua mar chéatadán de shócmhainní scéime	8.89%	5.20%	1.70%	6.45%	14.97%
Gnóthachain agus (caillteanais) achtúireachta ar dhliteanais na scéime	(264)	(494)	569	(1,342)	187
Arna lua mar chéatadán de dhliteanas na scéime	5.67%	11.80%	16.36%	35.55%	6.71%
Iomlán ghnóthachain agus (caillteanais) achtúireachta	135	(292)	628	(1,136)	591
Arna lua mar chéatadán de dhliteanais na scéime	2.90%	6.98%	18.06%	30.09%	21.22%

Suim charnach achtúireachta agus caillteanas a aithníodh sa Ráiteas Ioncain Cuimsitheach:

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Suim charnach ar 1 Eanáir	(2,684)	(2,392)
Aithníodh i rith na tréimhse	135	(292)
Suim charnach ar 31 Nollaig	(2,549)	(2,684)

Cuirtear na suimeanna a bhaineann leis an scéim shochar sainithe a aithníodh sa Ráiteas Ioncain Cuimsitheach i láthair i Nóta 9.

Ranníocaíochtaí lonchais ó Fhostóirí:

	2018	2017
	€'000	€'000
Ranníocaíochtaí lonchais ó Fhostóirí	156	172

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais

Réamhrá agus léargas ginearálta

Tharlódh nochtadh i gcás GAT do rioscaí mar seo a leanas ón úsáid a bhaineann sí as ionstraimí airgeadais:

- riosca creidmheasa
- riosca leachtachta
- rioscaí margaidh (lena n-áirítear ráta úis, boilsciú agus airgeadra). Cuirtear eolas i láthair sa nóta seo faoin nochtadh a bhaineann do GAT maidir le gach ceann de na rioscaí thuas chomh maith le heolas faoi chuspóirí, faoi bheartais agus faoi nósanna imeachta na GAT chun an baol ó rioscaí a mheas agus a bhainistiú.

(a) Creat bainistíochta riosca

Is ar Bhord na Stiúrthóirí atá an fhreagracht fhoriomlán maidir le Creat Bainistíochta Rioscaí a chur ar bun do GAT agus maoirseacht a dhéanamh ina leith. Tá beartais bainistíocht riosca GAT curtha ar bun na rioscaí a bhíonn roimh GAT a shonrú agus a anailísiú, chun teorainneacha agus rialuithe cuí a leagan síos agus chun monatóireacht a dhéanamh ar rioscaí agus ar chloí le teorainneacha. Déantar athbhreithniú rialta ar bheartais agus ar chórais bhainistíochta rioscaí d'fhothruithe ar riocht an mhargaidh, ar tháirgí agus ar na seirbhísí a tháirgtear a léiriú. Áirítear beartais ar úsáid hionstraimí díorthaigh airgeadais i Lámhleabhar Beartas & Nósanna Imeachta na GAT. Tacaíonn siad seo le GAT agus cinntíonn go gcomhlíonann sí a ceanglais faoi Shonraíocht agus Ceanglais an Aire Airgeadais arna n-eisiúint faoi fhorálacha an Achta um Idirbhearta Airgeadais Chuideachtaí Áirithe agus Chomhlachtaí Eile, 1992 agus cuireann siad sárchleachtas maidir le húsáid ionstraimí díorthaigh cisteáin san áireamh. Is í an phríomhaidhm a bhíonn le hionstraimí díorthaigh airgeadais a úsáid comhréir a dhéanamh maidir le riosca nó riosca maidir le hathruithe ionchais ar rátaí malairte eachtraí i ndáil le sócmhainní agus dliteanais GAT a chur ar neamhní.

Ceadaítear faoin 'Sonraíocht agus Ceanglais' reatha (atá bailí go 31 Nollaig 2020), atá de réir beartas a d'aontaigh an Bord, conarthaí maidir le hiomlaoid rátaí úis (€400 milliún), réamhchonarthaí malairte eachtraí (€6.0 billiún), réamhchomhaontuithe rátaí (€80 milliún), agus caidhpeanna rátaí úis (€300 milliún). Leagtar amach mionsonraí sa 'Sonraíocht agus Ceanglais' faoi na cineálacha frithpháirtithe agus faoi fhreagrachtaí an Bhoird i ndáil le bainistíocht díorthaigh.

Ní féidir idirbhearta a dhéanamh ach amháin le ceadú Phríomhfheidhmeannach GAT nó le ceadú an Cheannasaí Cistíochta nó an Cheannasaí Airgeadais (i gcás na n-idirbheart sin a bhfuil Gníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta ag feidhmiú mar ghníomhaire/frithpháirtí, tá tugtha d'údarás do Ghníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta feidhmiú thar ceann na Gníomhaireachta. Cé nach gá ceadú foirmiúil le haon idirbheart a dhéantar, ní mór a nótáil ag an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin, ag an gCeannasaí Cistíochta nó an Ceannasaí Airgeadais) agus cuirtear na hidirbhearta seo faoi phróiseas seiceála maidir le hiniúcháireacht inmheánach go tráthrialta a fhaid agus is ann dóibh.

Cé go leagan an tábla thíos amach cuspóir na hiasachta a cuireadh ar fáil d'údaráis áitiúla, measann an Ghníomhaireacht go bhfuil dhá chatagóir iasachtaí go príomha aici le húdaráis áitiúla, mar atá, iad sin a ceadaíodh roimh agus i ndiaidh an 27 Bealtaine 1986 agus catagóir ar leith d'iasachtaí do CTCanna. Ní hionann an phróifíl maidir le riosca creidmheasa i ndáil leis na trí chatagóir.

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Riosca Creidmheasa

Is éard is riosca creidmheasa ann ná riosca caillteanais airgeadais do GAT sa chás go dteipeann ar chustaiméir nó ar fhrithpháirtí le hionstraim airgeadais na dualgais faoin gconradh a chomhlíonadh agus is i ndáil le hiasachtaí agus airgead a thugann an GAT ar airleacan dá cuid custaiméirí, údaráis áitiúla na hÉireann agus comhlachtaí tithíochta ceadaithe, is mó a thagann sé i gceist. Leagtar uasnochtadh na GAT do riosca creidmheasa amach sa tábla thíos.

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Sócmhainní airgeadais		
iasachtaí ar airleacan d'údaráis áitiúla	3,334,473	3,468,892
iasachtaí ar airleacan do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta	356,517	190,878
Iomlán na niasachtaí a tugadh ar airleacan	3,690,990	3,659,770
Lúide comhsholáthar - Údaráis Áitiúla	(2,711)	(2,461)
	3,688,279	3,657,309
Dlite ó údaráis áitiúla	96,581	95,019
Airgead tirim sa bhanc agus ar láimh	352	5,753
Dlite ó fhiachóirí agus infháltas eile	1	-
	3,785,213	3,758,081

Ceadaítear do GAT airgead a tabhairt ar airleacan dóibh seo a leanas faoi láthair:

- údaráis áitiúla agus an eanáil dheonach tithíochta d'fhonn a úsáid acusan chun críche ar bith a bhfuil údarás leis faoi Achtanna na dTithe 1966 go dtí 2009.
- údaráis áitiúla do thionscadail chaipitil arna n-údarú faoi alt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha), 2002.
- Institiúidí Ardoideachais ar son soláthar nó bainistíocht cóiríocht do mhic léinn, seilbh a fháil ar thalamh don aidhm seo agus le cistí a thabhairt ar iasacht don Gníomhaireacht Tithíochta.

Déantar iarmhéideanna dlite ó Údaráis Áitiúla agus ó CTCanna a chatagóiriú mar a leanas:

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Iarmhéid dlite ar airleacain		
iasachtaí bainteach le Morgáiste Tithíochta *	972,731	1,044,240
Fóirdheontas Caipitil agus Cíosa	970,171	1,016,500
Maoiniú Idirlinne	429,347	433,098
Éadail Talún	444,162	456,009
iasachtaí eile Tithíochta nach mbaineann le Morgáistí	518,062	516,584
Airleacain atá dlite ó údaráis áitiúla	3,334,473	3,466,431
Airleacain atá dlite ó chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	356,517	190,878
Olliomlán na n-iarmhéideanna dlite ar airleacain	3,690,990	3,657,309

*Tá €10.1m d'iasachtaí a eisíodh roimh 1986 san áireamh sna hiasachtaí Morgáiste a bhaineann le Tithíocht (2016: €11.3m)

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Beartais agus Nósanna Imeachta le riosca creidmheasa a bhainistiú

Comhthaobhacht

Tá dliteanas ar GAT maidir le haon chaillteanas creidmheasa a eascraíonn ar mhorgáistí a tugadh roimh Bhealtaine 1986 agus a bhfuil an bhunmhaoín atá faoi mhorgáiste agus árachas cosanta morgáiste mar urrús leo. Bíonn comhthaobhacht ar láimh ag na húdaráis áitiúla i bhfoirm leasanna morgáistí maidir leis an maoin agus bhíonn árachas cosanta morgáiste ag iasachtaithe aonair. Ní thagann an GAT faoi dhliteanas i leith aon chaillteanas lagaithe a d'fhéadfadh teacht chun cinn ach amháin sa chás nach leor luach na comhthaobhachta sin chun an fiachas a scaoileadh.

Tá urrús ag GAT ar iasachtaí tar éis Bealtaine 1986, nuair a urscaoileadh muirir agus íocaíochtaí tosaíochta, ar ioncaim nó ar chistí na n-údarás áitiúla d'íocaíocht dlite don GAT de na suimeanna dlite uile. Maidir le hiasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe (CTCanna), ceadaítear don GAT faoi alt 17 d'Acht na dTithe (Foráil Ilghnéitheach) 2002 iasachtaí a thabhairt do CTCanna.

Faoi Thionscnamh um Léasú Tithíochta Sóisialta na Roinne Tithíochta, Pleanála & Rialtais Áitiúil, ligeann an Roinn sin, trí údarás áitiúla, aonaid tithíochta cuí ó CTCanna amach ar leas, a thugtar ar cíos do thionóntaí tithíochta sóisialta atá ainmnithe ag údarás áitiúla. Ceannaíonn nó tógann na comhlachtaí réadmhaoín agus maoinítear sin trí airgeadas i bhfoirm iasachtaí a thiomasaíonn an CTC (ón GAT nó ón earnáil phríobháideach). Maoineoidh ioncam a gheobhaidh na CTCanna ó léas, a thóg an Roinn sin amach ar feadh tréimhse chomh fada le 30 bliain, aisíocaíocht iasacht na Gníomhaireachta.

Tá Beartas Creidmheasa ceadaithe ag GAT maidir le hiasachtaí a thabhairt do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe a cheadaigh an Bord i mí Mheitheamh 2013, agus a tugadh cothrom le dáta le déanaí i mí Mheán Fómhair 2017. Coinníonn an Coiste Creidmheasa rioscaí creidmheasa laistigh de theorainneacha an Bhoird agus tuairiscíonn faoi chreidiúnacht CTCanna.

Iasachtaithe lagaithe agus dlite thar téarma

Ní dhéantar measúnú ar mheastacháin maidir le luach cóir ach amháin sa chás go meastar iasacht faoi leith a bheith dlite thar téarma nó lagaithe. Seo mar leanas sainmhíniúchán maidir le dlite thar téarma agus lagaithe:

Is ionann iasacht lagaithe agus iasacht a gcinneann an GAT gur dócha nach mbeifear in ann an phríomhshuim agus an t-ús ar fad atá dlite a bhailiú de réir théarmaí an chonradh a ghabhann leis an iasacht. Sainmhínítear iasachtaí, a bhfuil íocaíochtaí úis nó íocaíochtaí príomhshuime faoin gconradh i ndáil leo, mar iasachtaí atá dlite thar a dtéarma. Ní raibh aon iasachtaí de chuid na GAT ná airgead ar airleacan dlite thar a dtéarma ar an 31 Nollaig 2017 (2016: nialas). Tá sonraí iasachtaí a bhí faoi réir athchaibidlíochta i rith na bliana i gcuid na n-iasachtaí Athchaibidlíochta den nóta seo.

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
Anailís ar iasachtaí d'údarás áitiúla agus do chomhlachtaí ceadaithe tithíochta	€'000	€'000
Iasachtaí roimh 1986	10,065	11,313
Iasachtaí tar éis 1986	3,321,697	3,455,119
Iasachtaí do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe	356,517	190,878
	3,688,279	3,657,310
Comhsholáthar		
Iasachtaí roimh 1986	2,711	2,461
Iasachtaí tar éis 1986	-	-
	2,711	2,461

Ní fiú le háireamh é aon riosca creidmheasa, seachas riosca ceannasach, maidir le hiasachtaí a thugtar ar airleacan d'údarás áitiúla ar nó i ndiaidh 27 Bealtaine 1986 agus ní thaifeadtar aon soláthair le haghaidh caillteanas ar iasachtaí i leith na n-iasachtaí seo. Is comhlachtaí iad údarás áitiúla atá comhdhéanta faoi reacht. Tá gach iasacht a thugtar ar airleacan d'údarás áitiúla ceadaithe ag an Aire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil. Is é tuairim láidir an Bhoird nach n-eascaíonn riosca creidmheasa, sa chomhthéacs seo.

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Aithnítear caillteanais de bharr iasachtaí a tugadh do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe go díreach, sa mhéid go dtagann caillteanais chun cinn. Níor tháinig aon chaillteanais dá leithéid chun cinn in 2017.

Tá Bord na Stiúrthóirí freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar riosca creidmheasa na Gníomhaireachta lena n-áirítear:

- beartais chreidmheasa a chur le chéile i gcomhar leis an mBainistíocht maidir le coinníollacha comhthaobhachta, nósanna imeachta um doiciméadú agus cúrsaí dlí faoi chuimsiú na gceanglas reachtúla;
- an córas údarúcháin agus faomhadh a leagan síos maidir le frithpháirtithe nua (comhlachtaí nach údaráis áitiúla iad) agus rialacha maidir leis an gcomhchruinniú iasachta ina;
- athbhreithniú a dhéanamh maidir leis an gcomhlíontas i gcás beartas agus nósanna imeachta inmheánacha;
- monatóireacht a dhéanamh ar an gcaoi a nochtar an beartas maidir le hiasachtaí;
- aon iasachtaí a thugtar do CTCanna faoi théarma alt 17 d'Acht na dTithe (Forálacha Ilghnéitheacha) 2002 a cheadú agus a chinntiú go mbíonn gach iasacht a thugtar ar airleacan ag teacht le Beartas Creidmheasa na Gníomhaireachta;
- acmhainneacht chreidmheasa gach CTC a mheas agus a cheadú a thabhairt dá réir sin sula gceanglaíonn an GAT aon Mháistir-Chomhaontú maidir le hiasacht;
- cinntiú go mbíonn an cháipéisíocht ar fad a bhaineann le hábhar cruinnithe i gcás an iarratais ar chreidmheas; agus
- an riosca creidmheasa a choinneáil laistigh de theorainneacha ceadaithe an Bhoird.

An Próiseas le Riaráiste Morgáistí a Réiteach (PRMR)

I mí Lúnasa 2012, sholáthair an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil cúnamh d'údaráis áitiúla maidir le bheith ag déileáil le riaráiste a lucht faighte iasachtaí, trí bheith ag eisiúint treoirlínte lena tugadh mionsonraí faoin bPróiseas a bhí beartaithe le Riaráiste Morgáistí a Réiteach (PRMR). Léiríonn siad seo Cód Iompair an Bhainc Ceannais maidir le Riaráiste Morgáiste agus tá sé de rún acu cur chuige a chaighdeánú i leith an ardaithe atá ag teacht ar leibhéal na riaráistí in Earnáil na nÚdarás Áitiúil. Is éard atá i gceist leis an bPróiseas le Riaráiste Morgáistí a Réiteach (PRMR) ná próiseas ina bhfuil cúig chéim a luadh i dtreoirlínte na Roinne.

Sa chaoi go ndéanfar caillteanais amach anseo a fhritháireamh agus chun maolú a dhéanamh ar thionchar na srianta airgeadais atá le cur i bhfeidhm ar shruithanna ioncaim na n-údarás áitiúil, bhunaigh an Roinn TPRÁ préimh PRMR chun tosú ar chúlchistí a charnadh. Tá PRMR tar éis a bheith i bhfeidhm d'údaráis áitiúla ón 1 Deireadh Fómhair 2012 trí phréimh a fheidhmiú i leith gach cuntais iasachta ar ráta athraitheach ag údaráis áitiúla a bhaineann le morgáistí.

Baileoidh an GAT préimh 0.80% de PRMR (ón 1 Eanáir 2014) ar bhonn leathbhliantúil thar ceann Phainéil Bhreithniúcháin PRMR agus coinneofar i gcuntas ar leith é, ar a mbeidh ús á thuilleadh, agus é de rún ag an GAT go dtarraingeofar air, de réir mar is gá, nuair a thabharfar an t-údarú cuí. Ceannaítear Nóta faoi Ráthaíocht le Ciste PRMR i gcomhair na suimeanna a chruinnítear thar a gceann.

Bhunaigh Cumann na mBainisteoirí Cathrach agus Contae Painéal Breithniúcháin chun ciste PRMR a fheidhmiú agus chun iarratais ar chúnamh ó údaráis áitiúla faoin Scéim a mheasúnú. Tá Bainisteoir Contae, na Ceannasaithe Airgeadais agus Bainisteoir Feidhmiúcháin ar na Seirbhísí Bainistíochta Tithíochta ar an bPainéal seo.

Déanfaidh údaráis áitiúla iarratais ar chúnamh ó Chiste Préimhe PRMR ar bhonn leanúnach. Cuirfear cinntí chun iarratais a cheadú/cuid díobh a cheadú in iúl don Ghníomhaireacht, a dhéanfaidh socruithe ansin go n-íocfar an tsuim cheadaithe ó Chiste PRMR leis an údarás a rinne an t-iarratas, de réir treoracha a gheobhaidh siad ón bPainéal.

Ba cheart béim a leagan air nach mbeidh de ról ag an nGníomhaireacht i gCiste PRMR ach an Prémh PRMR a bhailiú, thar ceann na n-údarás áitiúil, agus na cistí sin a íoc faoi mar a iarrann an Painéal Breithniúcháin, de réir na dtreoracha a luadh thuas.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Réiteach Chiste PRMR

	€'000
Fáltais chuig Ciste PRMR	36,216
Íocaíochtaí amach as an gCiste PRMR	(36,201)
Ús tuillte	31
Iarmhéid ag 31 Nollaig 2017	46

Iasachtaí Ath-idirbheartaithe

Is ionann iasachtaí faoi théarmaí ath-idirbheartaithe agus iasachtaí a ndearnadh athstruchtúrú ina leith mar gheall ar chúinsí buiséid agus i gcás go bhfuil lamháltais déanta ag GAT nach mbeadh san áireamh murach sin.

Féachann GAT le bheith ag obair leis na húdaráis áitiúla le struchtúir chuí iasachtaí a fhorbairt dóibh gur fearr a bheidh siad ag teacht le cúinsí airgeadais na n-údarás féin. Maidir leis seo, féadfaidh GAT téarmaí sínte a sholáthar le haghaidh iasachtaí, tréimhsí saor ó ús nó ath-idirbheartaíocht eile a thairiscint de réir mar is cuí.

I rith 2017, rinne GAT ath-idirbheartaíocht i leith luach €21.83 milliún (2016: €83.14 milliún) d'iasachtaí nár bhain le mortgáiste agus €Neamhnaí (2016: €20.75m) i leith iasachtaí a bhain le tithíocht.

Tharla an ath-idirbheartaíocht seo i gcomhthéacs €3.33 billiún d'iasachtaí a tugadh ar airleacain d'údaráis áitiúla faoi mar a bhí 31 Nollaig 2017 agus mar sin, is ionann é agus gníomhaíocht ath-idirbheartaíochta circa. 0.001% in 2017 (2016: 3.0%). Tugadh iasachtaí lenar bhain ús amháin is nach d'fhág gur tharla lagú nó dí-aithint ar shócmhainní bunaidh na n-iasachtaí, d'iasachtaí a ndearnadh idirbheartaíocht ina leith agus a bhain le mortgáiste, agus nár bhain le mortgáiste, toisc nach modhnú suntasach ar na téarmaí a bhí ann. Scoireann GAT de bheith ag meas go bhfuil ath-idirbheartaíocht déanta i leith na n-iasachtaí seo nuair a bheidh 1 bhliain amháin d'aisíocaíochtaí sceidealaithe suas chun dáta, dulta in éag tar éis na hath-idirbheartaíochta. Maidir leis seo, measann GAT go ndearnadh ath-idirbheartaíocht i leith luach €21.83 milliún d'iasachtaí (2016: €103.89 milliún) mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2017 agus gur aithníodh €0.16 milliún (2016: €0.79 milliún) d'ioncam úis ar na sócmhainní sin.

31 Nollaig 2017	Líon na n-iasachtaí	Luach Iompair €'000
Líon tosaigh na n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith – staid tosaigh	138	103,896
Ath-idirbheartaíocht ina leith i rith na bliana	5	21,833
Aisíochta i rith na bliana	-	-
Lúide iasachtaí nach meastar ath-idirbheartaíocht a bheith déanta ina leith a thuilleadh	(138)	(103,896)
Líon na n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith – staid deiridh	5	21,833
31 Nollaig 2016	Líon na n-iasachtaí	Luach Iompair €'000
Líon tosaigh na n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith – staid tosaigh	77	136,050
Ath-idirbheartaíocht ina leith i rith na bliana	138	103,896
Aisíochta i rith na bliana	-	-
Lúide iasachtaí nach meastar ath-idirbheartaíocht a bheith déanta ina leith a thuilleadh	(77)	(136,050)
Líon na n-iasachtaí a ndearnadh ath-idirbheartaíocht ina leith – staid deiridh	138	103,896

Tráth 31 Nollaig 2017, aistríodh €0.26 milliún (2016: €8.22 milliún) d'iasachtaí le haghaidh éadail talún, tráth a dtagtha in aibíocht, le bheith ina n-iasachtaí blianachta a bheadh le híoc ar ais thar tréimhse suas le 30 bliain. Is ionann an t-ús a fabhraíodh ar iasachtaí a athraíodh ar theacht in aibíocht dóibh ag 31 Nollaig 2017 agus €0.6 milliún (2016: €0.07 milliún).

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Comhchruinniúcháin

Is le húdaráis áitiúla agus le comhlachtaí tithíochta ceadaithe, a mbíonn uile faoi cheadú ón Aire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil, a bhaineann gach iasacht agus suim airgid ar airleacan.

Gné eile den riosca creidmheasa maidir leis an nGníomhaireacht oiread agus atá GAT nochta d'institiúidí (Gníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta go príomha), a bhfuil infheistíochtaí gearrthéarmacha aici léi. Amhail an 31 Nollaig 2017 ní raibh aon infheistíochtaí ag GAT (2016: €0 milliún) i NótaíCistáin le GBCN.

Is é Banc Aontais Éireann cpt an fhrithpháirtí maidir le hairgead tirim faoi láthair, agus suim de €0.35 milliún ina seilbh an 31 Nollaig 2017 (2016: €5.75 milliún barrachas iarmhéid). Ar an 31 Nollaig 2017, ba é BBB- (2016: BBB-) an rátáil do Bhanc Aontais Éireann ag Standard and Poor's.

(b) Riosca Leachtachta

Is ionann riosca leachtachta agus an riosca go mbeadh deacracht ag GAT maidir le hoibleagáidí óna dliteanais airgeadais a shásamh. Rinne GAT athairgeadú ar €1.26 billiún dá chuid nótaí faoi ráthaíocht ar ráta seasta gearrthéarmach a bhí i seilbh Gníomhaireacht Bhainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN).

Tá aibíochtaí ag na nótaí le ráta comhlútacha seo atá scartha de réir idirthréimhsí sé mhí ó Eanáir 2019 go dtí Eanáir 2021. Déantar na rátaí úis a athshocrú gach ráithe, ag corrlach de bhreis is trí mhí ag ráta Euribor, Chomh maith leis sin, tá nóta deich mbliana ag ráta seasta ag GAT dar luach €75m le GBCN a bhfuil dáta aibíochta aige i mí Iúil 2026. Chomh maith leis sin, d'aontaigh GAT idirbhearta téarma sheasta €200m le GBCN, i gcúig cinn de thráinsí de €40m agus dátaí aibíochta sa raon idir Meán Fómhair 2027 agus Meán Fómhair 2046. Chomh maith le sin, d'aontaigh GAT idirbhearta téarma sheasta €130m leis an GBCN le dáta tosaithe do Mheán Fómhair 2018, le dátaí aibíochta sa raon idir Meán Fómhair 2028 agus Lúnasa 2046.

Tá na NR faoi ráthaíocht Aire Airgeadais na hÉireann. I gcodarsnacht leis seo, bíonn meántéarma iasachta bunaidh 26 bliain ag iasachtaí agus infháltais (2016: 26 bliain). Is ionann seo ag mímhaitseáil shuntasach sa phunann aibíochta, ach i bhfianaise na ndearbhuithe a fuarthas ón GBCN maidir le leanúnachas agus oiread na cistíochta ar ráta comhlúthach, is é tuairim an Bhoird go bhfuil dóthain acmhainní ar fáil chun freastal d'aon riosca leachtachta a eascródh as seo go ceann an chéad 24 mí eile. Tá NR ag an GAT le húdaráis áitiúla freisin agus líon beag acu leis an gCiste Comhshaoil (féach Nóta 16).

Agus riosca leachtachta á bhainistiú, coinníonn bainisteoireacht GAT cruinnithe rialta leis an GBCN, leis na Bainc, CTCanna agus le rannpháirtithe eile sa mhargadh chun an t-éileamh a bheidh ar iasachtaí amach anseo a mheasúnú, chomh maith le riachtanais mhaoiniúcháin; le rochtain ar fhoinsí maoiniúcháin a chomhaontú; le foinsí agus struchtúir mhalartacha mhaoiniúcháin a lorg; idirbheartaíocht a dhéanamh i leith téarmaí agus coinníollacha agus na tiomantais riachtanacha a fháil maidir le maoiniú. Maidir leis seo, tá an GBCN tar éis a dhearbhuí go bhfuil riachtanais mhaoiniúcháin GAT i gcomhair 2018 curtha san áireamh mar chuid den phróiseas pleanála foriomlán le haghaidh maoiniúcháin Stáit.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Leagtar amach sa tábla seo a leanas anailís aibíochta ar dhliteanais airgeadais ar bhonn neamhslasaine de réir aibíochta an chonartha atá fanta ag deireadh na bliana:

	Anonn	Ollsreabhadh ainmniúil amach	Níos lú ná 1 mhí	1–3 mhí	3 Mhí go 1 bhliain	1–5 bliana	Níos mó ná 5 bliana
31 Nollaig 2017	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Dlíteanais neamhdhíorthaigh							
GBCN Nóta le Ráta Comhlútach FRN	(1,260,000)	(1,262,550)	(2,550)	-	-	(1,260,000)	-
GBCN Ráta Seasta 10 mBliana	(75,000)	(81,857)	-	(406)	(400)	(3,222)	(77,829)
GBCN Ráta Seasta €200m	(200,000)	(240,422)	-	(931)	(947)	(7,516)	(231,028)
GBCN Nótaí faoi Ráthaíocht	(207,426)	(207,466)	(207,466)	-	-	-	-
Áis Nótaí faoi Ráthaíocht (LA)	(1,514,308)	(1,517,040)	(477)	(392)	(1,516,171)	-	-
Áis Nótaí faoi Ráthaíocht (MARF)	(46)	(46)	(46)	-	-	-	-
Nótaí faoi Ráthaíocht (Ciste Timpeallachta)	(40,051)	(40,051)	(40,051)	-	-	-	-
Iasachtaí BEI agus BCE	(217,774)	(243,064)	(81)	(274)	(6,807)	(34,662)	(201,240)
Stoc le Ráta Seasta de 8.75%	(95,163)	(96,280)	(96,280)	-	-	-	-
	(3,609,768)	(3,688,776)	(346,951)	(2,003)	(1,524,325)	(1,305,400)	(510,097)

	Anonn	Ollsreabhadh ainmniúil amach	Níos lú ná 1 mhí	1–3 mhí	3 Mhí go 1 bhliain	1–5 bliana	Níos mó ná 5 bliana
31 Nollaig 2016	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Dlíteanais neamhdhíorthaigh							
GBCN Nóta le Ráta Comhlútach FRN	(1,764,000)	(1,767,570)	(3,570)	-	-	(1,764,000)	-
GBCN Ráta Seasta 10 mBliana	(75,000)	(82,661)	(404)	-	(400)	(3,224)	(78,633)
GBCN Ráta Seasta €200m	-	-	-	-	-	-	-
GBCN Nótaí faoi Ráthaíocht	(193,075)	(193,119)	(193,119)	-	-	-	-
Áis Nótaí faoi Ráthaíocht (LA)	(1,292,597)	(1,295,155)	(469,828)	(320,009)	(505,318)	-	-
Áis Nótaí faoi Ráthaíocht (MARF)	(2,376)	(2,376)	(2,376)	-	-	-	-
Nótaí faoi Ráthaíocht (Ciste Timpeallachta)	(24,062)	(24,062)	(24,062)	-	-	-	-
Iasachtaí BEI agus BCE	(158,680)	(171,310)	(129)	(56)	(6,607)	(26,616)	(137,902)
Stoc le Ráta Seasta de 8.75%	(94,802)	(104,612)	-	(4,166)	(4,166)	(96,280)	-
	(3,604,592)	(3,640,865)	(693,488)	(324,231)	(516,491)	(1,890,120)	(216,535)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Bainistíocht an riosca leachtachta

Is é beartas GAT i ndáil leis an riosca leachtachta a chinntiú, trí athbhreithniú go tráthrialta ar an riachtanas maidir le sreabhadh airgid, gur féidir léi a cuid dualgaí maoinithe a shásamh go ceann tréimhse cuí amach roimpi.

Ceadaíonn an Bord leasú síor-rialta ar an bPlean Corparáide cúig bliana sa chéad leath de gach bliain. Cuirtear i gcuntas lena linn sin ríomh inmheánach GAT féin i ndáil le hacmhainní, meastacháin faoi iasachtaí ar airleacan, iasachtaí a bheidh ag aibiú i rith na bliana agus roghanna ó thaobh maoinithe. Cuirtear athbhreithniú rialta maidir le riocht airgeadais GAT i láthair an Bhoird chomh maith le cuntais bhainistíochta mhíosúla.

Déanann an Bord athbhreithniú go rialta ar an gclár fiachais reatha, lena n-áirítear tuairisc gach ráithe ar chistí comhoiriúnacha, ar shuimeanna a fuarthas ar iasacht agus suimeanna ar airleacan de réir chineál na n-iasachtaí agus an tráth aibíochta, chomh maith le mionchuntas ar chaipiteal, struchtúr rátaí úis, comhdhéanamh an airgeadra, costais iasachta, agus próifíl aibíochta.

Déanann GAT maoiniú ar a cuid oibriúcháin trí mheascán d'eisiúintí bannaí, páipéar Eurothrachtála agus Nótaí faoi Ráthaíocht, rótharraingtí bainc agus brabús coinnithe. Bhí €1.74bn de GNannna ceannaithe ag an GBCN mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2017 (2016: €2.03bn).

Mar gheall ar na dearbhuithe atá an GBCN tar éis a thabhairt maidir le leanúnachas agus oiread na cistíochta ar ráta comhlúthach, is é tuairim an Bhoird go bhfuil dóthain acmhainní ar fáil chun freastal d'aon riosca leachtachta a eascródh as seo go ceann an chéad 12 mí eile. Tá NR ag GAT le húdaráis áitiúla freisin agus líon beag acu leis an gCiste Comhshaoil (féach Nóta 16). Bíonn áiseanna rótharraingthe na GAT (€50 milliún ar fáil ar 31 Nollaig 2017) faoi réir ag athbhreithniú bliantúil ag bainc éirí na GAT.

Faigheann GAT iasachtaí ar rátaí comhlúthacha den chuid is mó.

Ba é 0.62% é arna thabhairt de réir na bliana i gcomparáid le 0.72% sa bhliain 2016 a bhí i gceist le meánchostas fhiachas na GAT sa bhliain 2017 mar gheall ar Nótaí faoi Ráthaíocht (LA) le rátaí níos ísle ná costais na cisteanna agus mar gheall ar laghdú i rátaí Euribor i 2017.

(c) Rioscaí margaidh

Is ionann riosca margaidh agus an baol go rachadh athrú ar phraghsanna an mhargaidh, mar shampla rátaí úis agus rátaí malairte eachtraí, i bhfeidhm ar ioncam GAT nó ar luach na n-ionstraimí airgeadais atá ina seilbh. Is é cuspóir na bainistíochta rioscaí margaidh go laghdófar oiread agus is féidir nó go bhfaighfear réidh go hiomlán le nochtacht do rioscaí an mhargaidh.

Bainistíocht rioscaí margaidh

Dealaíonn GAT rioscaí margaidh a dheighilt ina rioscaí a bhaineann le hathrú ar rátaí athraitheacha úis, i rátaí malairte eachtraí agus i mboilsciú. Déantar bainistíocht ar nochtadh do riosca maidir le rátaí úis trí neamhréir idir a bhfuil faighte ar iasacht agus a bhfuil tugtha ar airleacan ag an GAT faoi scáth gach clár faoi leith – ráta innéacsnaasctha, ráta seasta agus ráta comhlúthach, a chúngú oiread agus is féidir sin. Cuirtear na neamhchinnteachtaí seo a leanas san áireamh agus an beartas á shocrú i leith:

- cásanna in ar féidir le iasachtaithe iasacht a fhuascailt gan phíonós;
- cásanna ina bhféadfadh nach mbeadh glacadh i gcónaí ag margaf speisialaithe (e.g. innéacsnaasctha) le heisiúintí agus le fuascailtí; agus,
- cásanna ina bhfuil gnó na GAT faoi réir athruithe i mbeartas rialtais.

Is é cur chuige ginearálta GAT i ndáil le bainistiú nochtadh riosca ó thaobh rátaí úis ná corrlaigh a shaothrú chun cur leis an mbrabúsacht agus beart a dhéanamh chomh maith trí rátaí úis a shocrú lena gcosnaítear an GAT ar rioscaí iarmhairte, de réir mar a fheictear sin, trí thagairt a dhéanamh do chásanna agus do thiomhdí éagsúla. Déanann an Bord measúnú ar an gcás go rialta agus socraíonn leibhéal na gcúlchistí atá de dhíth uair sa bhliain.

Tuairiscíonn an Bhainistíocht don Bhord gach ráithe maidir leis an Ráta Riosca Úis sa Chlár Comhardaithe.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Tar éis an síneadh a cuireadh leis an aibíocht uasta do nótaí eisithe faoi Chlár Nótaí faoi Ráthaíocht GAT, d'fhaomhaigh an Bord tacar de tháirgí iasachta ar ráta seasta a bhí dírithe ar údaráis áitiúla (ÚÁna) agus comhlachtaí tithíochta ceadaithe (CTCanna) go déanach in 2016. Ina theannta sin, tá rochtain ag GAT ar chistiú fadtéarmach ar ráta seasta do thógáil nua agus do thionscadail iarfheistithe ón mBanc Eorpach Infheistíochta agus ó Bhanc Forbartha Chomhairle na hEorpa araon. Mar gheall air sin, tá beagnach gach gnó nua faoina dtugann Údaráis Áitiúla agus CTCanna bunaithe ar ráta seasta, rud as a n-eascaíonn ráta riosca úis féideartha ar chlár comhardaithe GAT.

Déantar anailís ar na holldliteanais airgeadais thíos:

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Ráta seasta	394,643	190,273
Ráta Comhlúthach:		
Euribor	3,397,196	3,574,505
	3,791,839	3,764,778

Thug GAT airleacain nua ar ráta seasta agus ráta comhlúthach i rith na bliana airgeadais. Ráta seasta €191.38 milliún: ráta comhlúthach €53.95 milliún. (2016: Ráta seasta €139.27 milliún; Ráta comhlúthach €102.78 milliún).

Próifíl riosca maidir le ráta úis ar shócmhainní airgeadais mar a bhí ag:

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
Meánráta úis seasta ualaithe	2.84%	3.24%
Meánráta úis comhlúthach ualaithe	1.35%	1.51%
Meántréimhse ualaithe a bhaineann le sócmhainní ar ráta úis seasta	24.1 bliain	23.4 bliain

Is iasachtaí ar feadh 25 go 30 bliain a eisítear de iasachtaí ar ráta seasta ó GAT agus ba iasachtú ráta seasta 82% de na hiasachtaí le údaráis áitiúla. Iasachtaí d'údaráis áitiúla ar feadh tréimhsí idir aon bhliain amháin agus caoga bliain atá i gceist leis na hiasachtaí ar ráta comhlúthach. Bunaithe ar iarmhéideanna iasachta bunaidh ar airleacan, is téarma 27 bliain (2016: 26 bliain) an meán téarma bunaidh ualaithe le haghaidh iasachta bunaidh.

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Déantar anailís ar phríomhshuimeanna na ndliteanas airgeadais thíos:

	31 Nollaig 2017 €'000	31 Nollaig 2016 €'000
Ráta seasta	515,163	249,802
Ráta Comhlúthach:		
Euribor	3,094,604	3,354,790

Próifíl riosca ráta úis na ndliteanas airgeadais mar a bhí ag deireadh na bliana dar dáta:

	31 Nollaig 2017 €'000	31 Nollaig 2016 €'000
Meánráta úis seasta ualaithe	2.51%	6.97%
Meántréimhse ualaithe a bhaineann le sócmhainní ar ráta úis seasta (blianta)	15.5 bliain	11 bliain
Meánráta úis comhlúthach ualaithe	0.53%	0.62%
Meántréimhse ualaithe dá bhfuil dliteanas ar ráta úis athraitheach socraithe (laethanta)	122	115 lá

Áirítear le dliteanas ar ráta seasta €95.2 milliún in 8.75% stoic atá le teacht in aibíocht i mí Feabhra 2018, agus cistiúchán níos fadtéarmaí ar ráta seasta leis an GBCN agus leis an mBanc Eorpach Infheistíochta agus Banc Forbartha Chomhairle na hEorpa. Cuimsíonn na dliteanas airgeadais ar ráta comhlúthach iasachtaí bainc agus Nótaí faoi Ráthaíocht lena ngabhann ús ar rátaí a shocraítear roimh ré ar feadh tréimhsí idir trí mhí agus sé mhí trína gcur i gcomórtas le Euribor trí mhí agus sé mhí. Creideann na Stiúrthóirí gurb íomchuí fiachas den sórt sin a rangú mar ráta comhlúthach.

Léiríonn an tábla seo a leanas aibíocht chonarthaí agus athphraghsáil sócmhainní airgeadais ag dáta deireadh na bliana:

	Aibíocht 31 Nollaig 2017 €'000	Athphraghsáil 31 Nollaig 2017 €'000
Aibíocht agus ráta úis sócmhainní airgeadais		
Suimeanna dlite i mí amháin nó níos lú	96,933	3,402,214
Suimeanna dlite idir aon mhí agus trí mhí	-	-
Suimeanna dlite idir trí mhí agus dhá mhí déag	447,001	228
Suimeanna dlite idir bliain amháin agus dhá bhliain	5,943	948
Suimeanna dlite idir dhá bhliain agus trí bliana	20,437	112
Suimeanna dlite idir trí bliana agus ceithre bliana	11,603	143
Suimeanna dlite idir ceithre bliana agus cúig bliana	19,207	37
Suimeanna dlite tar éis níos mó ná cúig bliana	3,190,713	388,155
	3,791,837	3,791,837

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

	Aibíocht 31 Nollaig 2016	Athphraghsáil 31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Aibíocht agus ráta úis sócmhainní airgeadais		
Suimeanna dlite i mí amháin nó níos lú	100,772	3,576,721
Suimeanna dlite idir aon mhí agus trí mhí	-	-
Suimeanna dlite idir trí mhí agus dhá mhí déag	463,103	1,895
Suimeanna dlite idir bliain amháin agus dhá bhliain	15,721	564
Suimeanna dlite idir dhá bhliain agus trí bliana	6,957	487
Suimeanna dlite idir trí bliana agus ceithre bliana	22,325	149
Suimeanna dlite idir ceithre bliana agus cúig bliana	14,021	25
Suimeanna dlite tar éis níos mó ná cúig bliana	3,141,879	184,937
	3,764,778	3,764,778

Léiríonn an tábla seo a leanas aibíocht agus athphraghsáil phríomhshuimeanna na ndlíteanas airgeadais ag dáta deireadh na bliana:

	Aibíocht mar a bhí an 31 Nollaig 2017	Athphraghsáil mar a bhí an 31 Nollaig 2017
	€'000	€'000
Aibíocht, bearta leachtachta agus ráta úis dlíteanas airgeadais		
In aibíocht i mí amháin nó níos lú	814,091	853,565
In aibíocht idir mí amháin agus trí mhí	350,171	380,171
In aibíocht idir trí mhí agus dhá mhí déag	692,732	696,032
In aibíocht i níos mó ná 1 bhliain agus níos lú ná 2 bhliain	504,000	504,000
In aibíocht i níos mó ná 2 bhliain agus níos lú ná 3 bliana	504,000	504,000
In aibíocht i níos mó ná 3 bliana agus níos lú ná 4 bliana	252,000	252,000
In aibíocht i níos mó ná 4 bliana agus níos lú ná 5 bliana	-	-
In aibíocht i níos mó ná 5 bliana	492,774	420,000
	3,609,768	3,609,768

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

	Aibríocht airgeadais mar a bhí an 31 Nollaig 2016 €'000	Athphraghsáil airgeadais mar a bhí an 31 Nollaig 2016 €'000
Aibíocht, bearta leachtachta agus ráta úis dliteanas airgeadais		
In aibíocht i mí amháin nó níos lú	707,056	749,162
In aibíocht idir mí amháin agus trí mhí	300,987	333,487
In aibíocht idir trí mhí agus dhá mhí déag	504,542	508,141
In aibíocht i níos mó ná 1 bhliain agus níos lú ná 2 bhliain	598,802	598,802
In aibíocht i níos mó ná 2 bhliain agus níos lú ná 3 bliana	504,000	504,000
In aibíocht i níos mó ná 3 bliana agus níos lú ná 4 bliana	504,000	504,000
In aibíocht i níos mó ná 4 bliana agus níos lú ná 5 bliana	252,000	252,000
In aibíocht i níos mó ná 5 bliana	233,205	155,000
	3,604,592	3,604,592

Áiseanna tiomanta neamhtharraingthe

Bhí luach €207.2 milliún (2016: €291.3 milliún) d'áiseanna tiomanta neamhtharraingthe ag GAT mar a bhí cúrsaí an 31 Nollaig 2017, is iad seo na suimeanna seo atá fós le tarraingt ar áiseanna tiomanta ceadaithe.

Íogaireacht i leith riosca ráta úis

Bheadh tionchar ag anailís ar íogaireacht GAT i leith ardú nó laghdú i rátaí úis margaidh (ag glacadh leis go mbíonn seasamh cláir chomhordaithe seasta ann) ar ghnóthachain/(caillteanas) don bhliain airgeadais mar seo a leanas:

	100 bp d'ardú comhthreomhar €'000 gnóthachan	100 bp de laghdú comhthreomhar €'000 caillteanas	50 bp d'ardú comhthreomhar €'000 gnóthachan	50 bp de laghdú comhthreomhar €'000 caillteanas
Ag 31 Nollaig 2017	6,124	(11,273)	3,062	(3,825)
Ag 31 Nollaig 2016	6,671	(11,139)	3,336	(3,707)

Rinneadh na figiúirí thuas a ríomh trí mhaoiniú Nótaí faoi Ráthaíocht ar ráta athraitheach ar na dátaí thuas leis na hiarmhéideanna gan íoc ar iasachtaí ar airleacan ar ráta athraitheach a fhritháireamh. Glactar le meánfigiúir lárphointe don bhliain de réir an fhéilire, ó thaobh méaduithe ar rátaí úis thuas. Ní bhíonn suimeanna ar airleacan ar ráta seasta ná maoiniú ar ráta seasta íogair maidir le hathruithe i rátaí úis an mhargaidh agus, dá bhrí sin, ní chuirtear san áireamh san anailís seo iad.

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Luach Cóir

Leagtar amach sna táblaí seo a leanas luach cóir na sócmhainní agus na ndlíteanas airgeadais mar a bhí an 31 Nollaig 2017 agus an 31 Nollaig 2016.

Táthar den tuairim gur meastachán réasúnta ar an luach cóir an tsuim ghlanluacha a luaitear le gach sócmhainn nó dlíteanas eile nach ar a luach cóir atá sé á iompar. Cuirtear faisnéis le haghaidh iasachtaí i láthair thíos:

	Luach Annon €'000	Luach Cóir €'000
31 Nollaig 2017		
Sócmhainní airgeadais		
<i>lasachtaí agus Infháltais:</i>		
Ráta Seasta	394,643	464,830
Ráta comhlúthach	3,397,196	3,621,742
	3,791,839	4,086,572
Dlíteanais airgeadais		
Ráta seasta	515,163	531,208
Ráta comhlúthach	3,094,605	3,094,604
	3,609,768	3,625,812

Táthar den tuairim gur meastachán réasúnta ar an luach cóir an tsuim ghlanluacha a luaitear le gach sócmhainn nó dlíteanas eile nach ar a luach cóir atá sé á iompar. Ní raibh fiachas stoic ráta seasta san áireamh i bhfigiúr anuraidh agus cuirtear in iúl arís anois é le iomlán stoic ráta seasta ag deireadh na bliana a chuir san áireamh. Cuirtear faisnéis le haghaidh iasachtaí i láthair thíos:

	Luach Annon €'000	Luach Cóir €'000
31 Nollaig 2016		
Sócmhainní airgeadais		
<i>lasachtaí agus Infháltais:</i>		
Ráta seasta	190,273	232,223
Ráta comhlúthach	3,574,505	3,954,126
	3,764,778	4,186,349
Dlíteanais airgeadais		
Ráta seasta	249,802	260,176
Ráta comhlúthach	3,354,790	3,354,790
	3,604,592	3,614,966

20. Bainistíocht rioscaí airgeadais (ar lean)

Feidhmíonn GAT i margadh sách speisialta lena bhfreastalaítear ar riachtanas le maoiniú d'údaráis áitiúla agus don tithíocht shóisialta. Is deacair mar sin faisnéis mhargaidh a fháil ar a ríomhaí luach cothrom dá sócmhainní agus dliteanas innéacsnaasctha agus ar ráta seasta. Táthar tar éis luachanna cothroma sócmhainní agus dliteanas airgeadais ar ráta seasta a lascaíniú agus úsáid á baint as torthaí bhannaí ábhartha de chuid Rialtas na hÉireann de réir mar a bhí ar dháta an ráiteas ar staid an airgeadais. Tá seo bunaithe ar a nochta is atá an GAT do rioscaí ceannasacha faoi mar a phléitear sa chuid den nóta seo a bhaineann le rioscaí ó thaobh leachtachta. Faoi mar a bhí amhlaidh sa bhliain roimhe, taispeántar sócmhainní agus dliteanas ar ráta comhlúthaigh ar an luach par atá dlite dóibh toisc gur téarma gearrthéarmach a n-aibíochtaí.

Is ionann luach cóir shócmhainní na GAT arna ríomh agus €4.09 billiún (2016: €4.19 billiún) agus tá luach cothrom a cuid dliteanas measta ag €3.63 billiún (2016: €3.61 billiún). D'fhéadfadh suim difriúil go maith teacht chun cinn dá mbeadh duine le húsáid a bhaint as toimhdí malartacha le luach cothrom a ríomh. Agus sin á roghnú mar mhodheolaíocht, socraíodh gur thug a luach trí thagairt do rátaí inathraitheacha, léargas níos cruinne ar an scéal agus go rabhthas in ann idir shócmhainní agus dhliteanas a mheasúnú ar bhonn cosúil le chéile.

21. Gluaiseacht in airgead tirim, acmhainní leachtacha agus airgeadú

	At 31 Nollaig 2016	Sreabhadh Airgid	Gluaiseachtaí Neamh-airgid	At 31 Nollaig 2017
Anailís ar athruithe ar ghlan-suim an fhiachais	€'000	€'000	€'000	€'000
Airgead tirim agus a choibhéis	5,753	(5,401)	-	352
Rótharraingt	-	-	-	-
	5,753	(5,401)	-	352
Nótaí faoi Ráthaíocht	(3,351,110)	54,279	-	(3,296,831)
Iasachtaí Baine	(158,680)	(59,094)	-	(217,774)
Stoc 8.75% GAT 2018	(94,801)	-	(360)	(95,161)
Ús iníoctha ar áiseanna	(7,459)	318	-	(7,141)
	(3,612,050)	(4,497)	(360)	(3,616,907)
Glanfhiachas	(3,606,297)	(9,898)	(360)	(3,616,555)

B'ionann na fáлтаí ó iasachtaí a eisíodh le linn 2017 agus €45.69billiún (2016: €34.09 billiún) agus b'ionann aisíocaíocht iasachtaí le linn 2017 agus €45.71 billiún (2016: €34.11 billiún).

Nótaí a ghabhann leis an ráitis airgeadais (ar lean)

22. Scairchaipiteal

Tá 30,000 gnáthscair ann ar luach €1.30, iad údaráithe, leithroinnte, glaoite agus láníoctha sa chaoi agus go mb'ionann a luach iomlán agus €39,000 ar an 31 Nollaig 2017 agus ar an 31 Nollaig 2016.

23. Réiteach an bharrachais choinnithe

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Barrachas coinnithe ag tús na bliana	150,003	128,140
Gnóthachan aitheanta iomlán don bhliain airgeadais	21,972	21,863
Barrachas coinnithe ag deireadh na bliana	171,975	150,003

24. Réiteach chistí na scairshealbhóirí

	31 Nollaig 2017	31 Nollaig 2016
	€'000	€'000
Cistí scairshealbhóirí ag tús na bliana	150,042	128,179
Gnóthachan aitheanta iomlán don bhliain airgeadais	21,972	21,863
Cistí scairshealbhóirí ag deireadh na bliana	172,014	150,042

25. Ceangaltais maidir le hiasachtaí

Maidir le hiasachtú ionchais de chuid GAT do CTCanna, ceadaíodh iarratais ar iasachtaí de €341.0 milliún ach nár tarraingíodh síos an 31 Nollaig 2017. (2016: €223.0 milliún).

26. Imeachtaí tar éis ráiteas um staid airgeadais

Níor tharla aon imeacht suntasach tar éis dheireadh na bliana a d'fhágfadh go dteastódh nochtadh nó coigeartú ar na cuntais.

27. Dliteanas Teagmhasach

Níl aon díbhinn le fógairt i gcomhair 2017.

28. Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'aontaigh na Stiúrthóirí na Ráitis Airgeadais iniúchta, atá de réir an leagan amach atá ceadaithe ag an Aire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, ar an 27 Márta 2018.

Faisnéis Chorparáideach

Rúnaí

Tom Conroy, ACMA, CGMA

Oifig Chláraithe

46 Faiche Stiabhna,
Baile Átha Cliath 2.

Uimh. Chláraithe: 87513

T +353 1 872 5722

F +353 1 872 5878

R www.cosec@hfa.ie

G www.hfa.ie

Iniúcháirí

JPA Brenson Lawlor Cuntasóirí Cairte,
Comhlacht Iniúcháireachta Reachtúla,
Cearnóg Argyle,
Bóthar Morehampton,
Domhnach Broc,
Baile Átha Cliath 4.

Aturnaetha

McCann FitzGerald,
Riverside One,
Cé Sir John Rogerson,
Baile Átha cliath 2.

Baincéirí

Bainc-Aontas Éireann cpt.,
Ionad an Bhainc,
Droichead na Dothra,
Baile Átha Cliath 4

